

2/1 03: Ver. MARTIJN

PERSFOCUS

ACHTTIENDE JAARGANG NUMMER 11 - NOVEMBER 2002

KNIPSELKRANT VAN VERENIGING MARTIJN
OVER KINDEREN, VOLWASSENEN EN SEKSUALITEIT

In dit nummer:

Seksende jeugd slecht voorgelicht
De 'pedofielen van de Hema' introduceren kinderstring
Jeugd en seks: 't blijft tobben...
Nepverkrachtingen en valse aangiftes
Ontucht van de maand
Weer kinderpornonetwerken opgerold
Pedopriesters onder vuur
Pedofilie: ook dat blijft tobben...
Strengere zedenwet en de strijd tegen het misbruik
Zaak Rochelle: Wolters op de vingers getikt
Dutroux ontkennt moorden
Boudewijn Büch overleden
Zaak Schaffhuizen toch voor de rechter
Seksmaniak Peter Klashorst exposeert
De schone kunsten
Onterecht
Achtergrond

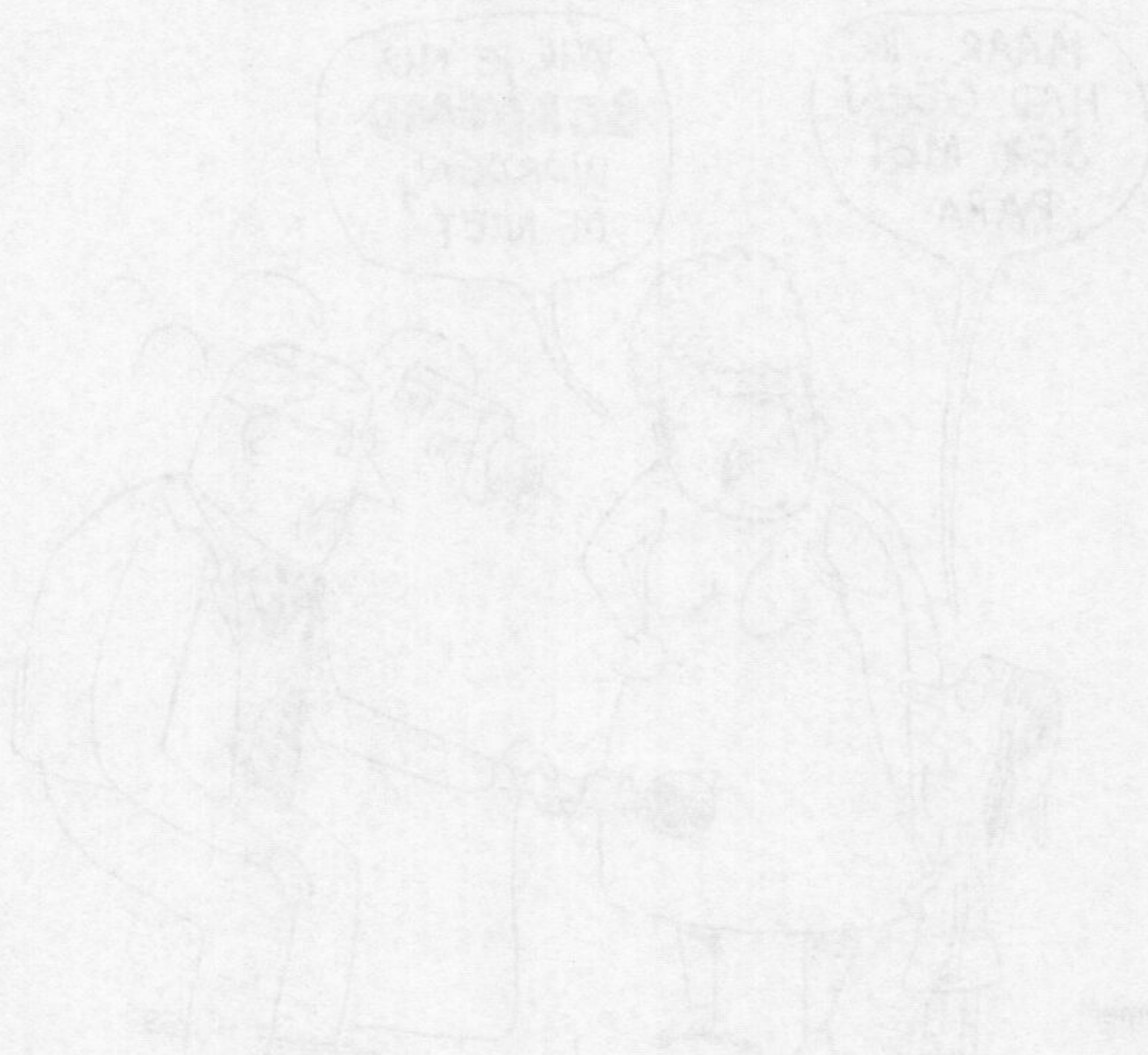
pag. 2
pag. 5
pag. 7
pag. 9
pag. 12
pag. 14
pag. 15
pag. 18
pag. 19
pag. 23
pag. 26
pag. 30
pag. 32
pag. 34
pag. 36
pag. 37
pag. 41

W. H. M. H. A. I. I. I. I.

REPERFOCUS

ACHTUNG! ACHTUNG! ACHTUNG! ACHTUNG! ACHTUNG!

VERBODEN TOEGANG TOEGANG TOEGANG TOEGANG

...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...

Dit is een tekening van een groep mensen die aan de hand van een ...

...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...

PERSFOCUS, ACHTTIENDE JAARGANG, NUMMER 11, NOVEMBER 2002

Met knipsels uit:

Volkskrant	Vk
Telegraaf	Tel
Algemeen Dagblad	AD
NRC Handelsblad	NRC
Trouw	Tr
Het Parool	Par
Sp!ts	
Metro	
Reformatorisch Dagblad	Ref D
Dagblad van het Noorden	DvhN
Apeldoornse courant	Ap. C.
Gooi en Eemlander	G+E
VPRO-gids	VPRO
Groene Amsterdammer	GA
Vrij Nederland	VN
Nieuwe Revu	NR
Pauze	
De Humanist	
PsychoPraxis	
Feit en Vooroordeel	
Uit België:	
De Morgen	Mor
Gazet van Antwerpen	GvA
La Dernière Heure	LDH
Het Nieuwsblad	NIE
Het Volk	
Uit Engeland:	
The Guardian	Gua
The Observer	OBS
The Sun	
Internet:	
gaysite.nl	
netkwesties.nl	
jeugdzaken.nl	
cnews	

Abonnementen op Persfocus kosten € 43,- per jaar.
Losse nummers € 5,-.

Giro 5459646 van Vereniging Martijn
Postbus 93.548
1090 EA Amsterdam

Tieners vrijen eerder
AD, 6-11-02

Door Ingrid Sikking
Jongeren zijn steeds eerder seksueel actief, zo blijkt uit een onderzoek van de Rutgers Nisso Groep onder ruim 1500 scholieren van het voortgezet middelbaar beroepsonderwijs (vmbo). Van de 11- tot 13-jarigen heeft bijna tien procent al seks gehad, terwijl dat in 1995 nog vier procent was. Van jongeren van 14 en 15 jaar heeft een kwart geslachtsgemeenschap gehad, tegen een vijfde zeven jaar geleden.

Het onderzoek 'Lang leve de liefde' is de eerste grote studie die naar jongeren en seksualiteit is gedaan sinds 1995. Volgens Ton Vogels, ontwikkelingspsycholoog van TNO die de uitkomsten van beide onderzoeken vergeleek, wijst het resultaat op een trend dat jongeren steeds eerder seksueel actief zijn. Deze daling van de 'eerste keer'-leeftijd doet zich al sinds de jaren 80 voor.

Dat jongeren steeds eerder seksueel actief zijn, komt naar de mening van Vogels door verschillende factoren. „Jongeren zijn eerder lichamelijk rijp en over seks wordt steeds meer gesproken. Bovendien gaan jongeren ook eerder uit dan voorheen. Ze hebben geld en er zijn voldoende kroegen voor jonge jongeren. En als zij eenmaal 'onder moeders rok' vandaan zijn, zullen ze eerder overgaan tot seks. Zeker wanneer ze in aanraking komen met alcohol en drugs.”

Uit het onderzoek blijkt dat 22 procent van de jongeren uit de tweede en derde klas van het vmbo wel eens geslachtsgemeenschap heeft gehad - tegen 18 procent in 1995. De leeftijd van hun eerste keer ligt gemiddeld rond hun 13de jaar. Zeven op de tien reeningen neert wel eens getongzoend en bijna de helft heeft ervaring met onder de kleren (laten) voelen.

Het onderzoek is alleen gedaan onder vmbo-scholieren. Uit andere studies blijkt dat havo- en vwo-scholieren over het algemeen later met seks beginnen dan hun leeftijdsgenoten van lagere opleidingen.

Uit de resultaten van 'Lang leve de liefde' blijkt verder dat de eerste keer voor veel vmbo-scholieren risicovol verloopt: ruim een kwart gebruikt geen condoom, bijna een kwart gebruikt pil noch condoom en slechts één op de vijf scholieren gebruikt zowel de pil als condoom. Dat veel jongeren onveilig vrijen, komt vooral doordat de angst voor aids is weggeëbd, aldus Vogels.

Tiener start Kinderen doen op steeds eerder jongere leeftijd aan seks

'Wapen kinderen met goede voorlichting'

Van onze verslaggever
AMSTERDAM

Tieners worden vroeger seksueel actief. Ruim een vijfde van de scholieren van de tweede en derde klas van het vmbo heeft al eens geslachtsgemeenschap gehad. Dat is 4 procent meer dan zeven jaar geleden. De gemiddelde leeftijd waarop deze scholieren voor het eerst geslachtsgemeenschap hebben is 13,4 jaar.

Dat blijkt uit onderzoek dat de Rutgers Nisso Groep heeft laten doen naar de effectiviteit van het lespakket *Lang leve de liefde*, dat informeert over relaties, seksualiteit en veilig vrijen. Aan het onderzoek deden bijna 1600 scholieren mee. Hun gemiddelde leeftijd is 14 jaar en twee maanden.

Een vijfde van de onderzochte jongeren heeft ervaring met orale seks, 7 procent met anale seks. Bijna een kwart van de jongeren vrijt zonder pil of condoom. Van de meisjes is 10 procent al eens zwanger geraakt.

Jongens hebben op alle vlakken meer seksuele ervaring dan meisjes. Een kwart van de 14-jarige jongens heeft al seks gehad. Voor meisjes in dezelfde leeftijdsgroep ligt dat op 18 procent. Meisjes hebben wel veel vaker (15 procent) ervaring met gedwongen seks dan jongens (4 procent).

In het onderzoek zat ook een klein groepje 11- tot 13-jarigen. Van hen bleek 9 procent al eens geslachtsgemeenschap te hebben

gehad. Dat is bijna twee keer zoveel als in het vorige onderzoek, dat dateert uit 1995. Volgens Ine Vanwesenbeeck, hoofd van de afdeling onderzoek van de Rutgers Nisso Stichting, is die steekproef echter te klein om daar harde conclusies uit te trekken.

Volgens Vanwesenbeeck heeft het geen probleem te zijn als kinderen al op jonge leeftijd experimenteren met seks. 'Ik kan me voorstellen dat ouders zeggen: moet dat nou zo jong? Maar als het met beider instemming gebeurt, zie ik geen probleem. Seks is een onderdeel van het leven van kinderen. Ook kinderen van 7 en 8 jaar kennen al seksuele opwindings.'

Wat haar wel zorgen baart is dat kinderen steeds jonger worden geconfronteerd met seks via de media. 'Seks komt steeds dichterbij. Vooral op die popzenders. Dat is van voor tot achter erotiek. En enorm rolbevestigend.'

'Jonge kinderen zien steeds meer voorbeelden van geërotiseerde rolmodellen. Daardoor kan het idee ontstaan dat het moet of gewoon is. Dat zou kwalijk zijn.' Reclame speelt daar volgens haar handig op in. 'De voorbeeldfunctie van die idolen is groot.'

Vanwesenbeeck adviseert ouders en scholen jongeren te wapenen met goede seksuele voorlichting. Van de jongeren die het lespakket van *Lang leve de liefde* hadden gevolgd, durfde driekwart condooms te kopen. Daarvoor was dat tweederde.

Al gesekst? Nee, alleen op elkaar gelegen

Door Ingrid Sikking
en Denis van Vliet

SCHIEDAM - Ze mogen dan niet veel ouder zijn dan 13, één ding is zeker: seks hebben ze allemaal wel eens gehad. Waar of niet waar, het jargon van de liefde kennen de leerlingen van het Schiedamse Maascollege (vmbo) in elk geval uit hun hoofd. Neem nou de 13-jarige Alex ('alstublieft geen achternaam, dan wordt mijn moeder boos'), hij zegt al sinds zijn 10de de liefde te bedrijven. Wat hij zoal uitvreet onder de lakens? „Beetje

vervolg van pagina 1
VRIJEN

Nou ja, stoerdoenerij: feit is dat vmbo-scholieren steeds eerder seksueel actief zijn. Sanderijn van der Doef, seksuoloog van het NIGZ, een van de instellingen die betrokken waren bij het onderzoek: „De puberteit komt eerder en vmbo-jongeren beginnen vroeger met roken, drinken en vrijen.”

Volgens haar kan ook groepsdruk een reden zijn om jong aan seks te beginnen. In het onderzoek komt naar voren dat jongeren denken dat al 40 procent van hun leeftijdsgenootjes het heeft gedaan, terwijl dat bij 22 procent echt zo is. Dat brengt risico's met zich mee. „Het is zorgelijk als een 12-jarige koud uit de kinderschoenen is gegroeid en seks heeft, terwijl hij of zij er nog helemaal niet aan toe is. Je kunt beter al op de basisschool met voorlichting beginnen. De eerste keer blijft getob en gekwakkel. Maar hoe minder slecht die ervaring is, hoe beter.

beffen en zo." Verbaasd zijn de jongeren dan ook niet dat 10 procent van de 11- tot 13-jarige vmbo-scholieren seksueel actief is, zoals staat in een onderzoek van de Rutgers Nisso Groep waarover deze krant gisteren berichtte. Sterker, ze vinden het getal zelfs wat aan de lage kant.

Het s-woord doet het goed in de aula, zo blijkt. „Gaaf het over seks?" Een meisje komt als een rapper met haar armen zwaaiend aangelopen. „Ik zal het je vertellen, weet je. Ik weet alles al. Alles.

Tegenhouden kun je het niet.”

De vriendinnen Arlette (14) en Melody (15) onthullen op het schoolplein dat hun eerste keer niet lang meer op zich zal laten wachten. Arlette: „Ja, het lijkt me wel spannend. Maar ook pijnlijk. Dat hoor je altijd van iedereen.” Melody (15) heeft het er vorige week met haar vriend - sinds twee maanden verkering - over gehad. Hij wil verder. „Zoals alle jongens dat willen. Hij is 17 en heeft het al vaker gedaan. Vanavond hebben we afgesproken. En dan gaan we zoenen en misschien wel verder. Want ja, als je helemaal geil bent op iemand...”

De 15-jarige Samira (niet haar echte naam, want haar ouders mogen niet weten dat ze een vriend heeft) zit samen met een vriendin op een verwarming in de kantine. Als ze hoort over de uitkomsten van het onderzoek, valt ze stil. „Op je 11de al seks? Oh my God, die mensen hebben zeker op hun negende al gezoend. Sooo, toen was ik nog aan het knikkeren.”

(Van een verslaggever)

ROTTERDAM - Scholieren worden op steeds jongere leeftijd seksueel actief: van de groep elf- tot dertienjarigen heeft zo'n tien procent al eens aan seks gedaan. In 1995 was dat in die categorie nog maar vier procent. Dit concludeert het Nederlands Instituut voor Sociaal Sexuologisch Onderzoek (Nisso). De Rutgers Nisso Groep heeft onderzoek gedaan onder vijftienhonderd scholieren in het voortgezet middelbaar beroepsonderwijs (vmbo). Van scholieren in de categorie veertien tot vijftien jaar heeft volgens het onderzoek een kwart al eens geslachtsgemeenschap gehad; in 1995 was dat nog maar een vijfde.

Volgens het onderzoek krijgen scholieren weinig informatie over seks. Voor de meesten is de school nog altijd de belangrijkste bron van informatie. „Voor meisjes zijn, naast school, hun ouders - met name hun moeder - een belangrijke bron van informatie. Jongens krijgen informatie over seks vooral via de media en dan met name televisie en internet. Scholieren met een islamitische achtergrond, met name de jongens, blijken van hun ouders weinig informatie over seks te krijgen.”

Jeugd weet weinig van condoom- en pilgebruik

LEIDEN/GPD - Onveilige seks maakt steeds meer slachtoffers onder jongeren. Het is daarom de hoogste tijd om de voorlichting over het gebruik van condoom en pil te verbeteren.

Dat is een van de conclusies van een onderzoek van TNO naar de seksuele gezondheid van jongeren. TNO constateert een toenemend aantal tienerzwangerschappen en een groot aantal seksueel overdraagbare aandoeningen. „Dat zijn alarmerende signa-

len die naar ons idee om actie vragen”, zegt onderzoeker Vogels.

Het aantal tienermoeders neemt toe. In 1995 kregen 1.904 vrouwen onder de twintig een kind. Vorig jaar waren dat er 2.683. In 1995 was iets meer dan 18 procent van die tienermoeders jonger dan achttien. Vorig jaar bijna 25 procent. De toename doet

een kwart van zijn leeftijdsgenoten al eens met iemand tussen de lakens gekropen. Hij niet. „Ach, dat komt vanzelf wel een keertje. Het is zeker niet iets wat ik achterna jaag”, zegt Dennis. „Natuurlijk wordt op school veel over seks gepraat. Zo nu en dan gaat wel eens seksboekje door de klas. Veel meer dan stoerdoenerij is het niet.”

Op pagina 3
Kinderen doen stoer om erbij te horen

zich vooral voor bij allochtone meisjes. Ook het aantal abortussen bij jonge vrouwen stijgt. Hulpverleners denken dat de ongewenste zwangerschappen vaak zijn toe te schrijven aan slordig of verkeerd pilgebruik.

„Hulpverleners signaleren dat steeds meer jongeren een gebrekkige kennis hebben over seks en het gebruik van pil en condoom”, zegt Vogels. „Daarom pleiten we ook voor meer voorlichting. Niet via spotjes op tv, maar vooral op de middelbare school en in de gezondheidszorg. Huisartsen zouden meer tijd moeten besteden aan de voorlichting van meisjes die voor de eerste keer de pil krijgen.” De onderzoekers vinden de bestaande voorlichtingsprogramma's onvoldoende. Ook zouden er te weinig plaatsen zijn waar jongeren anoniem om advies kunnen vragen.

je duidelijk zien dat het de verkeerde kant opgaat", aldus hoofdonderzoeker dr.A. Vogels. Medewerkers van telefonische hulpdiensten zoals de Kindertelefoon vertelden hem dat zij steeds vaker jongeren spreken die nauwelijks iets weten over de werking van het lichaam en het gebruik van pil of condoom. „We hebben zitten slapen", zegt Vogels. „Het is in Nederland heel lang erg goed gegaan op dit gebied, maar nu denken volwassenen ten onrechte dat dergelijke basale informatie vanzelf via de school bij jongeren terechtkomt. Anticonceptie is juist een ondergeschoven kindje geworden in de voorlichting." Hij wijst erop dat sinds 1995 een toename te zien is in het aantal tienerzwangerschappen. Steeds meer allochtone én autochtone meisjes onder de 18 raken ongewenst zwanger. Veelal zijn zij ongehuwd. Het gebruik van de pil door jonge vrouwen is niet afgenomen. Hulpverleners zijn er daarom van overtuigd dat verkeerd en slecht geïnstrueerd pilgebruik een belangrijke oorzaak is van de ongewenste zwangerschappen. Ook het aantal abortussen bij tienermeisjes stijgt al ruim tien jaar en seksueel overdraagbare aandoeningen komen onder jongeren zeer veel voor. Zo komt meer dan dertig procent van het aantal gevallen van gonorrhoe in Nederland voor rekening van meisjes tussen de 15 en 19 jaar. Meisjes uit diezelfde leeftijdsgroep nemen 26 procent van het aantal gevallen van chlamydia voor hun rekening. De huidige preventieprogramma's schieten tekort, aldus Vogels. „Goede programma's zijn er alleen voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs, voor leerlingen dus tussen de 12 en 15 jaar. Jongeren beginnen weliswaar steeds vroeger met seks, maar het merendeel wordt nog altijd pas na het 16de of 17de levensjaar seksueel actief. Juist voor deze groep is er geen enkel programma dat aansluit op hun leeftijd en ervaring." Het aantal plaatsen waar jongeren terecht kunnen voor anonieme hulpverlening is bovendien beperkt. Dat kan vooral een probleem zijn voor het toenemend aantal jonge kinderen dat seksueel actief is. Terwijl het vorige kabinet juist de deuren heeft gesloten van de laatste Rutgershuizen, vindt TNO dat nagegaan moet worden of deze vorm van seksuele hulpverlening weer uitgebreid kan worden.

Ref.D., 14-11-02
DELFT - Het aantal jonge vrouwen dat voor abortus provocatus kiest, laat sinds 1995 een stijgende lijn zien. Dat is deels het gevolg van het toenemend aantal zwangerschappen in die leeftijdsgroep. Ook het aantal geboorten onder tienermoeders neemt toe.

Dat blijkt uit een onderzoek naar de seksuele gezondheid van jongeren, uitgevoerd door TNO Preventie en Gezondheid. Onderliggende oorzaak van de toename is volgens de onderzoekers dat jongeren steeds vroeger seksueel actief worden. Daarnaast signaleren hulpverleners een tekort aan basale kennis over het eigen lichaam en over het gebruik van voorbehoedsmiddelen. Voorlichting via ouders en school is blijkaar onvoldoende. Meer voorlichting gedurende een groter aantal jaren -van basisschoolleeftijd tot voorbij de middelbare school- en betere beschikbaarheid van anonieme hulpverlening zijn volgens de TNO-onderzoekers belangrijke ingrediënten voor de oplossing. Het aantal tienerzwangerschappen in Nederland is internationaal gezien relatief laag, maar neemt sinds 1995 duidelijk toe. Vooral bij allochtone meisjes, maar ook bij autochtone onder de 18 jaar. Uit de cijfers blijkt dat veel jonge vrouwen kiezen voor abortus. Sinds het begin van de jaren negentig vertoont het aantal abortussen in Nederland een stijgende lijn, na een tijdelijke afname halverwege de jaren tachtig. De toename geldt vooral vrouwen jonger dan 25 jaar, waarbij met name het aandeel abortussen bij vrouwen onder de 20 jaar is gestegen. In 2000 zijn in Nederland ruim 33.000 abortussen geregistreerd. In 15 procent van de gevallen ging het om vrouwen onder de 20 jaar. Het falen van de voorlichting blijkt ook uit een toename van het aantal geregistreerde gevallen van seksueel overdraagbare aandoeningen (soa's) in de leeftijdsgroep van 15 tot 24 jaar. Bij vrouwen is vooral bij 15- tot 19-jarigen een stijging te zien. Volgens de onderzoekers speelt mee dat meisjes vanaf ongeveer 16 jaar meer seksuele contacten hebben dan jongens uit dezelfde leeftijdsgroep, en vaak met mannen die aanzienlijk ouder zijn dan zijzelf. De kans dat zij een soa oplopen is hierdoor mogelijk groter. Onder jonge homoseksuele mannen komen geslachtsziekten ook steeds vaker voor. Afspraken gemaakt via internet lijken een belangrijke factor te zijn bij het tot stand komen van seksuele contacten. Uit de weliswaar beperkte gegevens over de situatie onder asielzoekers blijkt dat deze groep buitengewoon kwetsbaar is. Vrouwen lopen

PSYCHO tekst
 jean-pierre van de ven

etiquette

Wij hebben een duidelijke regel in huis: niet masturberen aan tafel. Deze regel komt niet voort uit puritanisme of preutsheld, maar uit noodzaak. Kinderen zitten nu eenmaal graag met hun hand in hun broek. Grote mensen ook, maar grote mensen hebben geleerd dat masturberen in het openbaar allerlei schadelijke gevolgen heeft, zoals een sterke reductie van sociale contacten, verminderde kans op aantrekkelijke banen en een gedwongen verblijf van een week of drie in een nare staatsinrichting. Kinderen weten dit alles niet. Mijn vrouw en ik willen onze kinderen graag dit leed besparen. Bovendien is het een onhygiënische gewoonte om aan tafel te trekken en ook niet zo'n aardige. Aan tafel voeren we graag een gesprek met z'n allen; het is ongezellig als deze of gene zich zo nu en dan in gewijde stilte hult, hoe serene ook. In een voorlichtend bedoeld artikelje in een vakblad, schrijft ene mevrouw Veenstra deze maand dat ongeveer 10 procent van de kinderen tussen vier en tien jaar 'masturbeert tot een orgasme'. Deze mededeling stelt me gerust: mijn kinderen zijn geen seksmaniakken, het zijn gewoon kinderen. Maar ik maak me wel een beetje zorgen over de rest, die 90 procent die klaarblijkelijk niet 'masturbeert tot een orgasme'. Masturberen zij dan oneindig lang, maar tevergeefs? Ik had geen weet van dit drama. Andere opmerkingen in het trouwens verstandige artikel verontrusten me nog meer. Er schijnt zo iets te bestaan als dwangmatig masturberen. Kinderen reageren bijvoorbeeld op conflicten of onvrede met masturbatie. Soms zijn zulke kinderen een groot deel van de dag aan het masturberen. Dat is toch tragisch. Masturberen staat ook bekend 'als een signaal voor mogelijk seksueel misbruik'. Over traagisch gesproken. Gelukkig merkt mevrouw Veenstra nuchter op dat ouders niet op hol moeten slaan als hun kind de hand aan zichzelf slaat. Het hoeft niet per se door misbruik te komen dat kinderen hun seksualiteit ontdekken. Verder bespreekt zij masturbatie bij kinderen niet in morele zin, maar in termen van etiquette en dat is aangenaam. Het moet niet worden bestraft, kinderen moeten leren dat masturberen ongewenst is in het openbaar. Ik heb er de *Etiquette* van Erasmus even op nageslagen. Geen woord over masturbatie. De Rotterdammer behandelt wel het plassen: het getuigt van kiesheid als kinderen zich daarbij afzonderen. 'Want de engelen zijn altijd aanwezig, en zij scheppen veel genoegen in de schroom die de kuisheid van kinderen vergezelt en beschermt.' Alstublieft. Ik weet niet hoeveel engelen aanzitten aan onze gezinsdis, maar ik denk dat ze tevreden kunnen zijn over het gedrag van onze kindertjes. Handjes boven de tafel.

16 | 11 | 02 HET VOLKSKRANT MAGAZINE 47

een sterk verhoogd risico op soa's, zwangerschap op jonge leeftijd en ook op seksueel geweld en intimidatie. De Stichting Soa-bestrijding heeft inmiddels het initiatief genomen tot een project dat zich richt op een betere aanpak van registratie, preventie en hulpverlening. De inzet daarvan dient weloverwogen tot stand te komen, rekening houdend met de specifieke (onzekere) omstandigheden waarin deze groep verkeert en de diversiteit in culturele herkomst.

Sexy kinderstring

Van onze verslaggeefster
 AMSTERDAM

V&D
 8-11

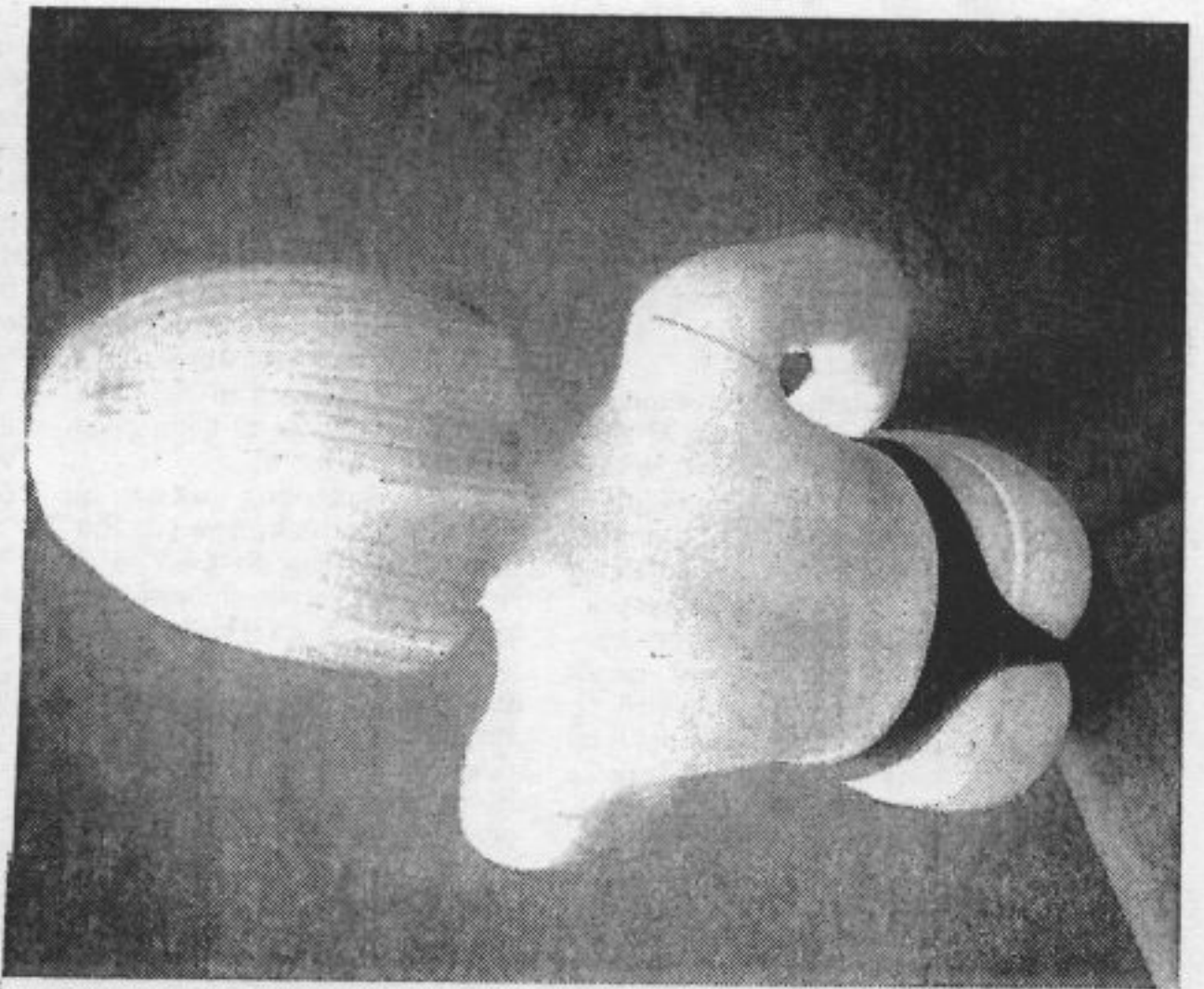
In het Hemafiliaal op de Amsterdamse Nieuwendijk hangen bij de roze onderbroeken van Katrien Duck en de lichtblauwe slips van Pippi Langkous nu ook strings met een kanten randje in maat 152. Het warenhuis introduceerde dit najaar de kinderstring voor meisjes vanaf een jaar of negen en die is volgens een woordvoester een succes.

Ook C & A (modelletjes in grijs met een tiggervelbiesje) en Zee-man hebben sinds kort sexy kin-

derondergoed in hun assortiment. V & D overweegt dat voorbeeld volgend voorjaar te volgen.

Doelgroep: modebewuste jonge meiden die veel naar de muzikanten kijken en popsterren als Christina Aguilera zo'n lage heupbroek zien dragen dat hun string, zodra ze bukken, pontificaal zichtbaar wordt. Of meisjes die gewoon hun moeder willen kopiëren. 'Zoals jongetjes allemaal net als hun vader een boxershort willen', zegt de V&D-woordvoester.

Die 'I-wanna-look-like-mom'-trend rukt op, constateerde The

Ook voor kinderen is er nu de string

daar wel rekening mee. Om een duidelijke scheiding aan te brengen is dit kindersondergoed niet te koop op de kinderafdeling, maar op de vrouwenafdeling. Ook C&A zegt goede zaken te doen met de kinder-string. Het bedrijf heeft het afgelopen voorjaar bij wijze van proef in enkele filialen kinder-strings verkocht. Volgens een woordvoester wordt overwogen om dit ondergoed binnenkort in alle filialen te verkopen. Vroom en Dreesmann vindt het niet nodig om zo'n test af te wachten. Volgens een woordvoester zijn de kinderstrings vanaf het komend voorjaar te koop bij filialen in de grotere steden. „Er is ontzettend veel vraag naar. Kinderen willen er nu eenmaal uitzien als volwassenen. Jongetjes willen een boxershort en meisjes een string.”

Maar Brink

met een hoog modegehalte", zegt Hema-woordvoester Lenie Goudsmit. Dat mag zakelelijk gezien in orde zijn, maar moet je een kind daarom een string laten dragen? Voor volwassen vrouwen is het een sexy kledingstuk. Geldt dat ook al voor kinderen? Dat weet Goudsmit niet. Zij houdt het op 'een maatschappelijke trend'. „Volwassenen vinden het prettig om een string te dragen. Waarom zou dat niet voor kinderen gelden?" Trouwens, zegt Goudsmit. Hema is niet het enige bedrijf waar kinder-strings te koop zijn. Inderdaad, textielketen Zeeman is er enkele maanden geleden ook mee begonnen. Volgens woordvoester Emmy Buskens is het een 'zeer gewild artikel'. „Het is nog te vroeg om te zeggen dat het in onze vaste collectie komt. Maar die kans is er wel degelijk. Meisjes vanaf een jaar of twaalf zijn zeer modegevoelig." Volgens haar hebben de kinderstrings nog niet geleid tot negatieve reacties. Het bedrijf hield

zegt een verkoopster. Zij wil er meteen iets aan toevoegen. Ze vindt het eigenlijk 'overdreven' dat kinderen met een string lopen. Een van haar collega's zegt dat er maar één goede reden om een kind een string aan te laten trekken. „Mijn kleindochter zit op jazzballet. Ze kreeg het advies om voor een uitvoering een string te dragen. Want bij gewoon ondergoed kun je de randjes zien. Bij een string dus niet. Dat snap ik wel. Maar persoonlijk vind ik zo'n kinderstring belachelijk", zegt de verkoopster. „Domme ouders", zegt een vrouw over vaders en moeders die een string aanschaffen voor hun kind. „Het zijn nog van die tere lichaampjes. Dat doe je een kind toch niet aan." Een tienjarige meisje bekiijkt een van strings en vindt het een 'stom ding'. Een oudere vrouw geeft haar geluk. „De ouders die zoiets kopen hier terecht voor een string maaitje 152. „Het loopt goed. Ik heb er vanochtend nog een beetje verkocht",

De string als uitdagend ondergoed is niet meer exclusief voor tieners en volwassen vrouwen. Want ook kinderen van een jaar of tien hullen zich in dit weinig verullende ondergoed. Steeds meer winkelketens doen er goede zaken mee. Tot ergernis van sommige ouders. De meeste moeders lopen er achteloos aan voorbij. Maar sommige vrouwen zijn geschokt als ze beseffen wat er precies op de kindersondergoed-afdeling van de Hema ligt. Tussen de traditionele onderbroekjes met boortjes, bloemetjes, lip en Janneke en Asterix hangen uitdagerende minuscule slippies met aan de achterzijde een smal streepje stof. Het zijn strings. Ze zijn niet bestemd voor tieners en volwassen vrouwen, maar voor kinderen van een jaar of tien. Kinderen die nog met een knuffel naar bed gaan kunnen hier terecht voor een string maaitje 152. „Het loopt goed. Ik heb er vanochtend nog een beetje verkocht",

naast Pippi-broekje

New York Times deze zomer in een zes pagina's tellend artikel. Maar in het rijtje van minirok, make-up, piercing en laklaarzen lijkt de string een ethische grens te overschrijden. 'Wat is het volgende?', vraagt mode-ontwerper Piet van der Laak zich af. 'Doorzichtige ondergoed?'

Het kind dat als vrouw wordt geïtaliseerd, jonge meisjes als seksymbool? Winkeliers willen daar niets van weten. De string is een geaccepteerd kledingstuk geworden, zeggen ze, en kinderen die zo'n ding dragen, zijn helemaal niet bezig met hun sexy uitstra-

ling. Trouwens, dan zouden ook naveltruitjes uit de rekken moeten worden verwijderd.

Toch is V & D aan het twijfelen geslagen over de aanvankelijk beslissing het voorbeeld van de concurrenten te volgen. Juist vanwege het morele aspect is de aanstaande verkoop van de kinderstring onlangs nogmaals intern besproken.

Om geen verkeerd signaal af te geven, heeft winkelketen Zeeman de kleinste maat strings op de damesafdeling gelegd. De textiel-super beschouwt zichzelf niet als trendsetter.

Mode-ontwerper Van der Laak vermoedt dat een groot deel van de aangekochte strings uiteindelijk in de kast belandt.

Toen zijn dochter van elf afgelopen zomer zeurde om een string, weigerde hij aanvankelijk daar op in te gaan. Zijn vrouw zwichtte uiteindelijk en kocht er drie bij de Hema.

Van der Laak: 'De volgende dag informeerde ze voorzichtig hoe het ging. Nou, het zat zo rot, zei mijn dochter, ze zag ervan af. Uiteindelijk zijn er maar twee meisjes in haar klas die zo'n ding consequent dragen.'

Pim-Pam-Pet en kinderstring

VK 9-11

Het is waar, de jonge meiden anno 2002 zijn minivrouwjes in de dop, fysiek althans. Want ze blijven zo af en toe de geest houden van een kinderrammelaar. En ik kan het weten als moeder van vier kinderen onder wie drie meiden van 14, 12 en 9 jaar. Naveltruitjes, navelpiercingen en strings (*de Volkskrant*, 6 november) zijn het.

Buitenshuis lijken mijn 'vrouwjes' soms op heuse echte sexy dames en dat kan bij het mannelijk geslacht nog wel eens tot wat verwarring leiden. De heren weten dan ook niet dat de 'snollies', zoals ik de meiden wel eens grappenderwijs noem, dol zijn op panenkoeken, boeken van W.G. van der Hulst en een spelletje Pim-Pam-Pet... met aan hun billen een string, ja.

Moeders kan de boel nog wel

relativeren, maar vaders krijgt zo nu en dan een hartverzakking en hijst de dames het liefst in een kuisheids gordel. Maar ach, mijn vader maakte bezwaar tegen mascara en een hotpants. Zoiets blijft toch tabben en van alle tijden.

Oegstgeest Margot ten Caat

Navelstring

Na de sexy kinderstring is het wachten op de up & show-string voor baby's en de nog in ontwikkeling zijnde navelstring voor embryo's.

Amsterdam Paul Heikens

Terug

Je kunt nu wel denken dat Hema en Zeeman van de ratten besnuffeld zijn, maar ik ben blij met dat

sexy ondergoed voor kinderen. Dat niemand daar eerder opgekomen is! Nee, ik ben geen vieze ouwe man, maar een geïnteresseerd en dankbaar mens. Dankbaar voor onze huidige cultuur, waarin alles zo heerlijk gewoon mag worden, ook voor kinderen. Maar bovenal dankbaar voor deze teruggang naar oude tijden. Immers, tot ver in de negentiende eeuw werden kinderen in dit land ook gekleed en behandeld als volwassenen. Pas sinds de introductie van Sint Nicolaas zijn we op de knieën gaan zitten. Sinds die tijd kwam ook de speciale kinderklleding op de markt. Nee, ik ben blij dat we weer gewoon doen. We kunnen niet vroeg genoeg beginnen met deze volwassen behandeling van ons kroost.

Katwijk Adri van Beelen

De pedofielen van de Hema

NK 8-11

De Hema heeft het nieuws gehaald met een tangastring voor kleine meisjes. Dat is zo'n onderbroek die van achteren uit een verticaal touwtje in de bilspleet bestaat, zodat het lijkt of de draagster er geen aan heeft. Inderdaad is hier een nieuwe grens overschreden van seksualisering van pre-puberele kinderen. De string was een bron voor flauwe grappen in de conferentie van Beau van Erven Dorens in zijn Yorin-talkshow *Beau Rivage*, „stringluiers, Pokémon condoompjes, *My first Dildo*.”

Het gekke is dat deze grappen, waar een goed conferencier in een subtielere formulering weg mee zou weten, bij hem doodslaan. Van Erven Dorens tapt bier zonder schuim. Zo onzeker dat hij de juiste timing mist en niet rustig naar een climax kan toe werken. Jensen van de Yorin-talkshow *Jensen*, donderdagavond om tien uur, begint ook met een flauwe conferentie, maar heeft meer gevoel voor zijn publiek en een natuurlijker overwicht. Anders dan de aristocratische corps-alumnus Van Erven Dorens hoeft hij niet diep te bukken voor zijn volkse gehoor. Met spijkerbroek en beginnende buik onder een rood ribfluwelen overhemd zou deze botte vlerk zo achter de tap kunnen staan. De in een woonwagenkamp opgegroeide volkszanger Frans Bauer voelde zich gisteren helemaal bij hem thuis, toen hij mocht uitleggen waar je op moet letten als je een nieuwe woonwagen koopt („verrotte badkamer-vloer”). Tussen allerlei grofheden had Jensen ook wel een enkele goede grap. Bijvoorbeeld bij de nieuwe *Miss Holland* die naar de *Miss World*-verkiezingen in Nigeria gaat, waar mensenrechtenor-

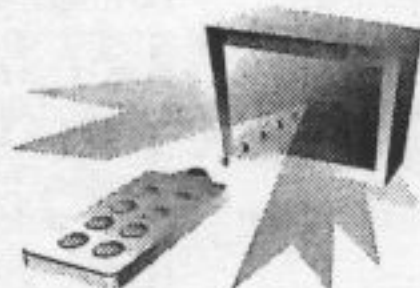
Maarten Huygen

ganisaties protesteren tegen plannen om een overspelige moeder van een baby te stenigen.

„Wat ga je daar zeggen op het podium?“, vroeg hij.

„Nu maak je me onzeker“, antwoordde ze.

„Jij wilde iets over Nigeria gaan zeggen. Doe dat nou niet. Zeg gewoon iets leuks over landmijnen met kinderen“, zei hij.

BEELD

Dat was puntig, maar hij verpestte het effect weer door erover uit te weiden. Van Erven Dorens lijkt ernstiger aan dat euvel. Zijn politieke incorrectheid is te geforceerd. Hij is beter als de gezellig koutende presentator van het dagelijkse shownieuws in RTL's *Boulevard*. Eergisteren, in *Beau Rivage*, had hij Jort Kelder op bezoek, hoofdredacteur van het financiële glamour-blad *Quote*. Twee keurige heren verdwaald op de verkeerde zender, tussen het verkeerde publiek. Van Erven Dorens lijkt op het negenjarige meisje dat een tangaslip wil dragen omdat het zo sexy is, terwijl ze nog niet weet wat sexy betekent.

Mode en commercie brengen

volwassenen en kinderen in situaties waar ze niet thuishoren. Dat leidt tot tenenkrommende tafere-len. Dankzij de obscene muziekclips van MTV en TMF maken achtjarige meisjes thuis op muziek coïtale bewegingen met de heupen. Geen idee wat ze doen maar 's middags wordt hun dat op tv voorgedaan. B&W liet gisteren nog een paar van die middagclips zien met jongens die ritmisch met hun heupen op de achteruitstekende billen van meisjes stoten. De aanwezige *video-jockey* zei hier geen enkele verantwoordelijkheid voor te hebben en hij vond dat de ouders hun kinderen van deze beelden moesten weghouden. De enige ouders die daarin slagen zijn Marokkanen en Turken met een satellietshotel op het balkon.

In B&W viel de *video-jockey* meteen door de mand toen hij zei dat jongens best wel vroeg konden beginnen aan seks. Maar als hij een dochter kreeg, lag dat anders, vond hij. Helaas ontbrak een tangastring-voorvechter van de Hema. De meeste aanwezige deskundigen vonden dat het allemaal niet kon worden verboden, maar je moest er wel over praten en „leren mee om te gaan“. Moet dat allemaal in die paar uurtjes *quality time*? Alleen presentatrice Mariska Hulscher durfde haar dochters nog wel eens wat te verbieden, maar die zijn drie en zes jaar. De meeste kinderen worden meege-sleurd met de commerciële stroom van Bacardi Breezers, kinderdisco's, tanga's en obscene videoclips. Ouders krijgen altijd de schuld voor wat hun kinderen doen, maar ze staan er alleen voor. Niemand helpt, andere ouders niet, de overheid niet, Yorin, MTV en TMF niet en de pedofielen van de Hema niet.

Wie: Rob Ladru (43)

In winkelmandje: paars stringetje

Voor: dochter Chantal (9)

Rob: "Ze liep al heel lang te zeuren om zo'n ding. Een maand geleden heb ik er voor het eerst één voor haar gekocht. Ze zegt: het zit goed, behalve als ik nerveus ben. Ik kan me best voorstellen dat zo'n ding tussen je billen niet echt prettig is. Ik heb het zelf al met een normale onderbroek."

Chantal: "Toen ik het zag bij mijn stiefmoeder, dacht ik: dat wil ik ook wel eens proberen. Ik heb er één gepikt van mijn moeder, maar die was natuurlijk veel te groot. Daarna heeft mijn vader er twee voor mij gekocht. Mijn moeder vindt het wel schattig. Alleen mijn vier beste vriendinnetjes heb ik het verteld en aan mijn hartsvriendin Priscilla heb ik een stukje laten zien. Ze weet nog niet of zij er ook een wil. Ze is ook iets breder dan ik. Die paarse vind ik de mooiste, die andere is mijn smaak gewoon niet. Ik heb twee zwart-witte, die zijn echt cool."

Rob: "Ik heb er geen bezwaar tegen als zij een stringetje wil. Het is leuk om te zien dat je dochter zich ontwikkelt van klein naar groot. Als iemand daar een sexobject in ziet, zegt dat meer over die persoon dan over mijn dochter."

Wie: Jaqueline Kwakman (34) In winkelmandje: roze string met kanten randje, maat 152 Voor: dochter Jessie van 13

"Mijn dochter wil dragen wat ik draag. Meisjes zijn sowieso eerder rijp dan jongens. Een 12-jarig vriendinnetje

Wie: Miep Boshuizen (57), chef ingerieatdeling bij Hema Amsterdam Nieuwendijk

"Van die zwarte verkopen we wekelijks zo'n tien stuks. Van die roze zo'n twee. De laatste dagen gaat het vanwege alle publiciteit wel harder. Daarom hebben we de voorraad ook vergroot. Voor dit seizoen pushen we het ook wel een beetje. Zeker met Sinterklaas en Kerst voor de deur. Veel mensen kopen dan een topje met een bijpassend stringetje. Er wordt mij ook regelmatig gevraagd of we ze nog kleiner verkopen dan maat 152. Die hebben we niet, maar er is dus wel degelijk vraag naar. Het is dat ik zelf geen kleindochters heb, maar ik vind het enig."

van mijn oudste dochter heeft al cup B. Laatst had ik een vriendinnetje van haar over de vloer. Toen ze bukte, zag ik die string zitten. Oh, dacht ik. Mijn dochter is nu de enige in haar klas die geen string draagt. Driekwart jaar geleden heb ik ook al eens een stringetje voor haar gekocht, maar toen wilde ze het nog niet. Ik weet ook niet of ze het nu gaat dragen, ze heeft nu in ieder geval de mogelijkheid. Ik vind haar er oud genoeg voor. Die meid is bijna net zo groot als ik."

Een onderbroek met de afbeelding van Katrien Duck? Een beetje puber draagt tegenwoordig een string. Liefst met K3 of Britney Spears erop. Chantal (9): "Mijn stiefmoeder heeft strings en toen dacht ik: dat wil ik ook." Door Tijn Elferink / Fotografie: Leonard Fäustle NR 26/11

Masturbatie bij jonge kinderen

Informatie voor ouders

PSYCHOPRAXIS Jaargang 4, nummer 5, oktober 2002

Sandra Veenstra

Naar schatting masturbeert 10% van de kinderen tussen de 4 tot 10 jaar tot een orgasme. Ook op jongere leeftijd komt het geregeld voor. Alle baby's betasten hun geslachtsdelen (genitaliën). Bij een jongetje valt er meer te betasten, dus doen jongetjes het wat vaker. Vroeg of laat merkt iedere baby dat het vasthouden van de geslachtsdelen een plezierig gevoel geeft. Dit is duidelijk wat anders dan het vasthouden van de eigen knie. In het begin zal het prettige gevoel niet veel verschillen van de gevoelens die het kind krijgt bij het zuigen en zal het meer sensueel dan seksueel zijn. De erectie van de penis kan ook veroorzaakt worden door een volle blaas en niet noodzakelijk door masturbatie. Sommige baby's merken eerder dat het prikkelen van het geslachtsdeel opwindend is en dus de moeite waard om opzettelijk te doen. Baby's van een paar maanden oud wrijven zich soms ritmisch tegen hun bed. Ze lijken volledig in beslag genomen, staren, hijgen, krijgen een rood hoofd, zweten en werken zich naar een hoogtepunt. Daarna ontspannen ze zich en gaan slapen. In deze bijdrage zullen we ingaan op de wijze waarop u het beste kunt omgaan met masturbatie bij jonge kinderen.

Is het schadelijk?

Sommige ouders zijn bang dat hun kind van het masturberen lichamelijk nadelige gevolgen ondervindt of dat het 'overseks' is en niet aan de normale kinderactiviteiten zal toekomen nu het de genoegens van de seksualiteit zo jong ontdekt heeft. Ze zijn vooral ook bang dat het masturberen bij henzelf en anderen een schaamtegevoel teweegbrengt. Soms wordt de situatie verkeerd geïnterpreteerd en denken de ouders dat hun kind pijn lijdt en ziek is. Masturbatie bij jonge kinderen veroorzaakt echter geen lichamelijke of geestelijke schade. Wel kan er bij de genitaliën een infectie

Adviezen

Masturberen hoeft niet bestraft te worden. Uw kind heeft tenslotte recht op privacy wat zijn/haar geslachtsleven betreft. Als het alleen is, zoals 's avonds in bed, mag uw kind best masturberen. Probeer u uw kind wel duidelijk te maken dat het in sommige situaties wel kan en in andere niet. In openbare ruimtes zult u uw kind moeten leren het gedrag op een sociaal geaccepteerde manier vorm te geven. Het kind moet leren dat openlijke seksualiteit niet aanvaard wordt en dat men in het openbaar niet met de geslachtsdelen speelt of masturbeert. Er kan een vergelijking gemaakt worden met 'in de neus peuteren' (al is er een groot verschil omdat neuspeuteren geen lustgevoel teweegbrengt). Ook als het masturberen zo dwangmatig is dat het kind thuis in het spel gehinderd wordt, is het verstandig het zoveel mogelijk af te remmen.

LICHTE VORMEN VAN MASTURBATIE KUNNEN OUDERS HET BESTE NEGEREN.

Lichte vormen van masturbatie kunnen ouders het beste negeren. Een andere mogelijkheid is te proberen het kind af te leiden wanneer het wil beginnen met masturberen. Probeer het kind vooral met spel of positieve aandacht af te leiden en bij voorkeur met een activiteit waarbij de masturbeerhouding niet mogelijk is. Maak hier onderling goede afspraken over: wat zeg je tegen je kind, wat doe je? Spreek dit ook af met crèche of school. Als het kind eenmaal bezig is met

ontstaan door het veelvuldig betasten met vieze handen. Door voortdurend wrijven kan de huid rood en geïrriteerd worden. Het kind dat op jonge leeftijd masturbeert is evenmin gedoemd een 'overseks' leven tegemoet te gaan. Het is inderdaad vervelend als een kind masturbeert in aanwezigheid van anderen. Ouders, kleuterleiders, en klasgenoten kunnen verward raken en zich geneerd voelen door het zien van het masturberen en ook door hun eigen seksuele gevoelens.

Dwangmatig, excessief masturberen

Bij sommige kinderen is sprake van dwangmatig, excessief masturberen. Het wordt een obsessie voor het kind en het kan hiermee een groot deel van de dag bezig zijn. Net zoals bijvoorbeeld dwangmatig duimen kan dit de emotionele en sociale ontwikkeling belemmeren. Het kind sluit zich namelijk af van de buitenwereld en komt nauwelijks meer aan spel toe. Bij dwangmatig masturberen moet daarom nagegaan worden of het kind een reden heeft zich zo dikwijls van de omgeving af te sluiten en 'aan de werkelijkheid te ontsnappen'. Zo kunnen er bijvoorbeeld veel spanningen zijn binnen het gezin.

Als ouders een drie- of vierjarig kind dat excessief masturbeert trachten te stoppen, kan dit leiden tot een woedeaanval; het kind wil meestal met rust gelaten worden. Als het kind zes jaar is, dan stopt de overmatige masturbatie meestal en is het sociale vermogen voldoende ontwikkeld om niet meer in het openbaar te masturberen. Kinderen met een slecht inzicht in sociale situaties zoals autistische en zwakbegaafde kinderen gaan echter - ook in het openbaar - vaak door met excessief masturberen.

masturberen wordt het moeilijker om het te stoppen en kan het boos reageren. Het masturberen is een aangeleerde gewoonte die nogal belovend is, omdat het zo lekker voelt. Om deze gewoonte af te leren zal het kind een bepaalde periode consequent maar vriendelijk gecorrigeerd moeten worden. Dit vraagt van ouders dat zij het kind een bepaalde periode heel aandachtig moeten volgen en goed leren de eerste tekenen te herkennen van het gaan masturberen. Als de gewoonte-impuls om te gaan masturberen eenmaal voldoende is afgenomen, kan dit afgebouwd worden.

Wanneer het kind steeds in bepaalde situaties begint met masturberen is het de moeite waard dit nader te bekijken. Als uw kind iedere keer als er ruzie is of als het gestraft wordt masturbeert, is het verstandig de conflicten en spanningen in het gezin aan te pakken. Een kind dat op angst- of onlustgevoelens reageert met masturberen zal moeten leren hier op een andere manier mee om te gaan. Mogelijk is daarbij hulp van een kinderpsycholoog nodig. Ook als het aanpakken van het masturberen en het ermee leren omgaan veel moeite kost, dan is het raadzaam hulp te zoeken bij een kinderpsycholoog. Overleg hierover met uw huisarts of de kinderarts.

Meer informatie

Op de volgende websites is aanvullende informatie te vinden:
www.oudersonline.nl/lseks.htm
www.euronet.nl/users/bastiaan/artikels/psycho.html

Literatuur

Langveldt T (1990) Early childhood and juvenile sexuality, development and problems. In ME Perry (ed) *Handbook of sexology* (p 179-201). Amsterdam: Elsevier

Sanders-Woudstra JAR (ea) (1995) *Kinder- en Jeugdpsychiatrie, psychopathologie en behandeling*. Assen: Van Gorcum

Jolly H (1986) *Kinderverzorging en opvoeding*. Utrecht: Het Spectrum

Doef S van der (1994) *Kleine mensen grote gevoelens, kinderen en hun seksualiteit*. Amsterdam: De Brink

Drs. A.C. Veenstra, klinisch psycholoog - psychotherapeut en kinder- en jeugdpsycholoog in het St. Elisabeth ziekenhuis, zorgeneheid klinische psychologie, Postbus 90151, 5000 LC Tilburg.

Kader 1 Seksueel misbruik?

Masturbatie bij jonge kinderen staat bekend als een signaal voor mogelijk seksueel misbruik van het kind. Door dit misbruik heeft het kind dan ontdekt dat het aanraken van de genitaliën een prettig gevoel geeft. Ook het likken door een hond bij de genitaliën van het kind kan echter tot deze ontdekking leiden. Er is dus niet altijd sprake van seksueel misbruik. U hoeft dan ook niet meteen een hek-senjacht te ontketenen. Het verschijnsel is echter belangrijk genoeg om bij stil te staan en te onderzoeken. Als er andere signalen zijn dat uw kind wellicht seksueel misbruikt is of wordt, praat er dan met uw huisarts over.

DE JEUGDHULPVERLENING IS STEEDS VAKER HET VOORPORTAAL VAN DE JEUGDGEVANGENIS. OOK MET ROOS (14) WETEN DE HULPVERLENERS GEEN RAAD. DRUGS, PROSTITUTIE EN GEWELD: ZE HEEFT HET IN HAAR KORTE LEVEN ALLEMAAL MEEGEMAAKT.

tekst heidi zandbergen

> Roos was net geboren en helemaal clean. Vader Ede stond naast de wieg. 'Ik zie me daar nog staan. Ik dacht: ik moet haar vanaf nu altijd beschermen zodat ze niet het leven krijgt dat ik heb gehad', zegt hij nu, ruim veertien jaar later. Kort daarna raakte Ede echter opnieuw aan de heroïne, net als zijn vriendin Berendina. Ede is momenteel aan de methadon en soms denkt hij dat zijn nieuwe vriendin vergif in z'n koffie doet. Roos (14) woont inmiddels in Rekken, een justitieel opvoedingsgesticht. Af en toe loopt ze daar weg.

Eén op de drie kinderen in jeugdgevangenis zit daar omdat de hulpverlening geen raad weet met hen. Belangrijkste reden om kinderen op te sluiten is omdat ze, net als Roos, te vaak weglopen uit kindertehuizen en internaten. Volgens het ministerie van Justitie hebben deze kinderen vaak een heel scala aan hulpverleningsinstanties doorlopen. Het jongste kind dat in Nederland om die reden vastzit is negen jaar. Het gaat om 526 kinderen, 38 procent van het aantal jongeren dat in een jeugdgevangenis verblijft.

'Als jij zo doorgaat, heb je straks voor je zestiende een kind!', krijgt Annet over straat. Roos (14) kan wel door de grond gaan. Het ergste is nog dat er jongens bij zijn, die alles horen.

Roos is opnieuw weggelopen uit het justitiële opvoedingsgesticht Rentray in Rekken en heeft net aangebeld bij haar vader en zijn nieuwe vriendin Annet. Ze is moe en over haar toeren, want ze heeft voor de zoveelste keer ruzie gehad met de leiding van Rentray.

Vader Ede heeft Annet leren kennen in een afkickcentrum. Sindsdien woont hij bij haar. Roos mag komen als ze verlof heeft. Ze is dol op Annet; van Annet mag ze 's avonds niet te ver weg. Daar is Roos trots op: iemand die bezorgd is. 'Annet is echt een goeie vrouw voor m'n vader.' Voor het eerst heeft Roos vrienden gemaakt; in de straat bij Annet. De laatste tijd hebben Ede en Annet wel veel ruzie. Daardoor is Annet niet meer zo aardig. Pas had ze ook weer zo'n bonje met Ede. Ze pakte tijdens die ruzie de telefoon en belde Roos in Rekken. 'Rot jij ook maar op', schreeuwde ze door de telefoon.

En nu is ze razend dat Roos weef op de stoep staat. Het kan haar niets schelen dat de vrienden in de straat horen wat ze zegt. Beschamender kan het niet voor Roos. 'Wat zullen die jongens nu van mij denken? Dat ik een hoertje ben?' Ze gaat weer terug naar Rekken. Bij aankomst wordt ze daar naar haar kamer gestuurd. Tot de volgende morgen. En niemand komt welterusten zeggen.

De justitiële jeugdinrichting Rentray aan de Duitse grens in Rekken wordt beschouwd als een eindstation voor tehuiskinderen. Roos heeft nog nooit met Justitie te maken gehad. Dat blijkt uit de dossiers van de gezinsvoogdij. Toch werd ze al op haar twaalfde in Rekken geplaatst. Ze was de jongste in een meidengroep en werd op haar kop gezeten door de rest. Keer op keer belde ze de voogdes of die haar alsjeblieft wilde komen halen. Of ze belde naar de kinderrechter. 'Ik heb een rechter in Assen, maar die is er nooit. En de voogdes heeft altijd besprekingen. Ze willen mij gewoon niet aan de telefoon hebben.'

Twee keer per jaar krijgt Roos bezoek van haar voogdes. Ze heeft er al vijf gehad. Uit het *Evaluatierapport gezinsvoogdij AJL (Ambulante Jeugdbescherming en Jeugdhulpverlening)*, 14 juli 2000: 'Roos ontwikkelt zich goed op Rentray' (...) 'Ze heeft een zeer laag zelfbeeld, komt vaak depressief over en durft weinig mensen in vertrouwen te nemen.'

Inmiddels zit Roos al ruim twee jaar in Rekken. Ze

richt aan een scholengemeenschap, maar bovenal aan een mens die in z'n eer en goede naam is aangetast en ongetwijfeld met z'n gezin maandenlang door een diep dal moest gaan zonder zich te kunnen verweren. De betreffende ouders hadden dit kunnen voorzien en hebben onverantwoord gehandeld jegens een medemens. Ook deze krant gaat niet vrijuit: de vetste koppen zijn niet geschuwd en sensatiebeluste lezers werden op hun wenken bediend. Prudente verslaggeving in dit soort gevoelige zaken zou een vereiste moeten zijn.

Assen, R. Raven

Noot redactie: zie ook *Lunchgesprek* van donderdag jl.

LUNCHGESPREK

door Willem Molema

'Een kind moet aangehaald kunnen worden'

Veel lezers hebben een mening. Die willen ze wel eens kwijt in de krant. Dat doen ze veelal via een ingezonden brief. Sommige meningen zijn dermate interessant dat je eigenlijk meer over de briefschrijver en zijn of haar mening zou willen weten. Daarvoor is deze rubriek.

Onderwerp: vermeende ontucht door een onderwijzer in Assen.

Marianne Vanderveen kan zich er behoorlijk over opwinden, raakt af en toe geëmotioneerd, maar is vooral verontwaardigd over datgene wat zich heeft afgespeeld rond de vermeende ontuchtzaak op de christelijke basisschool De Borg (Dalton) in de Asser wijk Marsdijk. Vier ouderparen stapten naar de politie nadat hun kinderen thuis waren gekomen met het verhaal dat 'meester' S. hen had aangeraakt: een prikje in de zij, een arm om de schouder. Zoiets. Dat zou zijn gebeurd tijdens een werkweek in Apeldoorn. De kinderen van groep 8 waren wat smerig uit het bos gekomen en daarna door de onderwijzer afgeklept.

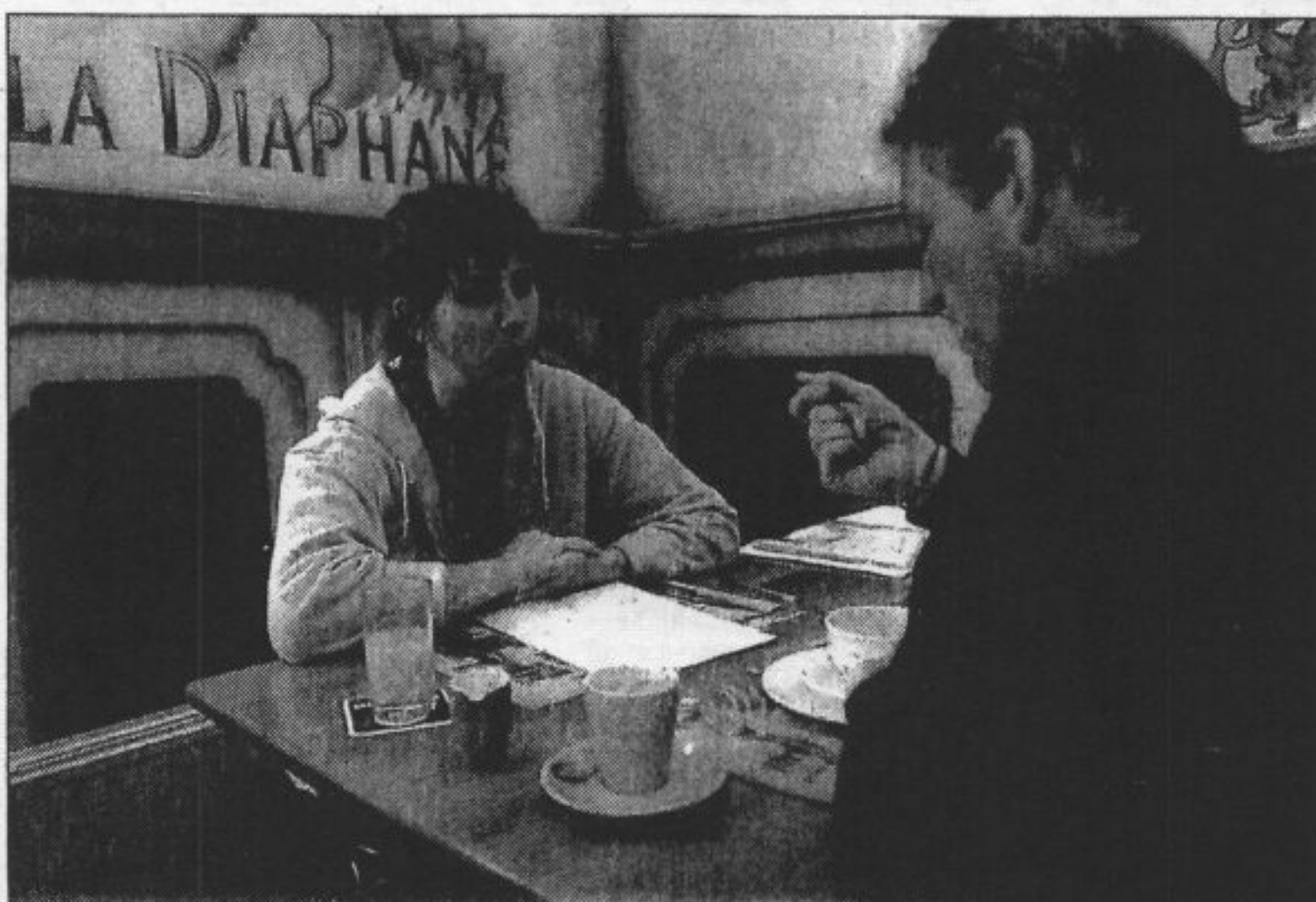
De aangifte was desastreus voor de onderwijzer. Hij werd noodgedwongen door de schoolleiding geschorst en zit nu al wekenlang thuis. Inmiddels is de aangifte geseponeerd en is de schorsing omgezet in ziekteverlof. Volgens de schoolleiding zijn er 'geen belemmerende factoren' hem terug te laten keren op school. Het schoolbestuur heeft daarnaast gesprekken gevoerd met de betrokken ouders. Maar het kwaad, of beter gezegd, het leed, is al geschied in de ogen van Marianne Vanderveen. De onderwijzer is beschadigd en de vraag is of hij in staat is de draad op school weer op te

Gesprekspartner

Gesprekspartner deze keer is Marianne Vanderveen (37). Ze werd geboren in Groningen, woonde in haar tienerjerd in Assen en vervolgens weer twee jaar in Groningen. Daarna vertrok ze met haar man naar Arnhem waar ze

vijf jaar verbleven. Vervolgens woonden ze nog ruim drie jaar in Veldhoven. Inmiddels zijn ze zeven jaar in Assen. Marianne trouwde met Nico Vanderveen, die samen met zijn vader de directie van het gelijknamige warenhuis in Assen vormt. Zij is moeder van vier dochters: Jolanneke (12), Anna (10), Hannelore (8) en Katelijne (6). Ze

doet vrijwilligerswerk bij de vereniging Borstvoeding Natuurlijk. Ze geeft er onder meer cursussen aan zwangere vrouwen. Daarnaast mag ze graag schrijven. Marianne hoopt ooit nog eens iets te doen met de notities die ze nu allemaal maakt, zelfs vlak voor ons interview in hotel De Jonge deed ze dat nog.

Marianne Vanderveen in gesprek met onze lezersredacteur Willem Molema in hotel De Jonge in Assen.

Foto: DvhN/Han de Graaf

pakken. Marianne nam het al voor hem op toen de zaak nog onder justitie was. Ze deed het, omdat ze vond dat de onderwijzer onrecht was aangedaan. Ze schreef de krant een brief met de kop 'Welkom terug meester'. Die brief werd een dag of tien geleden geplaatst. Ze kreeg veel (positieve) reacties. Een lezeres vond dat ze die brief niet had mogen schrijven en schreef daarop een tegenreactie. Marianne vindt dat de vier ouders te ver zijn gegaan met hun aangifte bij de politie. "Dat kinderen het niet altijd prettig vinden dat een onderwijzer hen aanraakt, is iets

anders dan dat ouders aangifte doen van ontucht. Ze zijn respectloos met de onderwijzer omgegaan. Zo'n man raakt gestigmatiseerd. De zaak is onnodig geëscaleerd." Ze neemt het de betrokken ouders vooral kwalijk dat ze de zaak niet eerst bij de schoolleiding en het schoolbestuur hebben aangekaart, maar rechtstreeks naar de politie zijn gestapt. Ook vindt ze dat de betrokken onderwijzer er eerst op aangesproken had moeten worden, zodat hij zich had kunnen verdedigen.

Deze kwestie staat niet op zich. Eerder al hebben ver-

meende groepsverkrachtingen in Assen en Hoogeveen bewezen dat kinderen veel fantasie hebben. Het is een roep om extreme aandacht, zeggen deskundigen. Uit een onderzoek op dit gebied blijkt dat 8 tot 10 procent van dit soort aangiftes onjuist is. Marianne: "Als er harmonie is in een gezin dan drijf je dit niet op de spits. Dan praat je eerst uitgebreid met je kind. Je hoeft als ouder ook niet alles klakkeloos aan te nemen van je eigen kind. Een kind liegt ook wel eens en heeft ook labiele momenten. Dan moeten juist de ouders de grenzen aangeven. Er is nu

onherstelbare schade berokkend. En dat vind ik heel erg."

Marianne vindt juist dat kinderen in een gezin met lichamelijk contact moeten opgroeien, zodat ze weten wat het verschil is tussen een intermenselijk contact en seksueel getinte aanrakingen. Daarvoor is volgens haar rust nodig binnen een gezin. "Een kind dat de hele dag op school zit en verdriet heeft, moet door een onderwijzer aangehaald kunnen worden zonder dat hij het risico loopt te worden aangeklaagd. Want dat is het kind met het badwater weggooien."

De Assense vraagt zich af of de betrokken onderwijzer ooit weer kan functioneren op school. Een van haar kinderen heeft een jaar bij hem in de klas gezeten. Zelf heeft ze diverse gesprekken met de man gevoerd. Hij heeft laten weten dat kinderen en gezelligheid voor hem begrippen zijn die nog niet bij elkaar horen. Marianne: "Ik kan me heel goed voorstellen dat hij nog een zware periode tegemoet gaat. Het is ook afhankelijk van zijn eigen perceptie wanneer hij, eenmaal terug op school, zijn handen uitsteekt, lacht of een grapje maakt. Hij zal zich vaak gaan afvragen hoe dit allemaal wordt opgevat."

REAGEREN?

■ willem.molema@hazewinkel.nl

Het menu

Ons gesprek heeft plaats in wellicht het bekendste horeca-établisement van Assen, hotel De Jonge. Marianne Vanderveen kiest van de lunchkaart de *Focaccia Rosmarino*. Een Italiaans rozemarijnbrood, belegd met tomaat, komkommer, ei en tonijn. Kosten: zeven euro. Ze verorbert het tijdens ons gesprek met smaak en zonder wanklank.

De politie is je vriend en liegt nooit. Nico Walbrecht (46) uit Amstelveen leerde het zijn kinderen. "Ik had nog nooit met de politie te maken gehad en wist niet beter. Enkele jaren geleden kwam ik erachter dat het niet altijd vanzelfsprekend is. Dat de politie, indien zij dat nodig vindt, desnoods een proces-verbaal vervalst. En dat dergelijke zaken veel vaker voorkomen dan je denkt." Een brand bij de lompenhandel naast zijn dakdekkersbedrijf in Amsterdam-Noord kostte in april 1995 aan drie brandweermannen het leven. De politie ging uit van brandstichting en startte een onderzoek. Walbrecht werd ruim een jaar na de brand door de poli-

tie als derde persoon aangewezen als hoofdverdachte. "De leider van het onderzoek schreef aan de rechter-commissaris dat ik een bordeel had boven mijn zaak en brand had gesticht, omdat ik de lompenhandel weg zou willen hebben in verband met de klanten van het bordeel. Door willens en wetens te misleiden wilde hij toestemming krijgen om mij te volgen door onder meer mijn telefoon te tappen. Ik werd nergens van op de hoogte gesteld, maar kwam er via via achter. Bijvoorbeeld toen het personeel werd ondervraagd door de politie en er opzichtig observanten werden geplaatst in een supermarkt tegenover het bedrijf. Amsterdam-Noord is net een dorp en het gerucht verspreidde zich razend-

snel. Ik werd neergezet als een soort supercrimineel en kwam terecht in een neerwaartse spiraal."

Walbrecht vindt de werkwijze van de politie 'menselijk bezien' niet kunnen. "Ik ben uit eigen beweging naar het politiebureau gestapt, waar ik te horen kreeg dat er 'niets aan de hand' was. Het bedrijf zou in de gaten worden gehouden in verband met een milieudelict." Volgens Walbrecht handelt de politie bewust vaker op dergelijke wijze. "Een jaar na de brand is de kans dat je nog wat zegt klein, dus gaan ze 'roeren in de pot', zoals zij dat noemen. Een crimineel gaat meteen rondbellen en de politie hoopt zo aan informatie te komen. Ze gooien bewust

je bedrijf stuk, terwijl er helemaal geen bewijs is."

Tot een rechtszaak kwam het nooit. De gevolgen waren er voor Walbrecht niet minder om, zo vertelt hij in zijn woning in Amstelveen. "De spanning werd ondraaglijk. De politie zei bijvoorbeeld: 'jij bent verdachte en als we je nodig hebben halen we je op'. Dat is nooit gebeurd, maar het klonk behoorlijk dreigend. Ze kunnen de deur intrappen en je met een zak over je kop afvoeren. Ik schrok 's nachts van ieder geluid. Het bedrijf ging failliet. Dakdekkersland is een klein land en leveranciers en banken draaiden de kraan dicht. Ik kwam geestelijk in de knoei. Mijn huwelijk spatte uiteen. Alles wat ik had

rapeut

ik helemaal niet", aldus de jongste in een verklaring eerder dit jaar bij de politie Gooi en Vechtstreek. Hij is door de gebeurtenis blijven zitten op school, lijdt aan angsten en heeft weinig vertrouwen meer in mannen. De verdachte bood in een emotioneel betoog zijn excuses aan, maar dat maakte op de slachtoffers en hun familieleden geen enkele indruk. Zijn advocaat

verklaarde dat de man niet meer als therapeut actief is en dat het spiritueel centrum door de affaire bijna geen klanten meer krijgt en financieel aan de grond zit. Politierichter R. de Ruijter deed gisteren geen uitspraak, zoals wel gebruikelijk is bij de politierechter. Hij wilde bedenktijd en komt op 27 november met een vonnis. De rechter kan alsnog besluiten de strafzaak te verwijzen naar de meervoudige kamer in Amsterdam, die hogere straffen kan opleggen dan een politierechter. Die is gebonden aan maximaal een jaar celstraf.

Vrouw verdacht van misbruik vier mannen

Een vrouwelijke verpleegkundige stond gisteren terecht wegens ontucht met vier geestelijk gehandicapte mannen. Volgens haar hebben zij een grote fantasie.

Door een onzer redacteurs
DEN BOSCH, 31 OKT. „Mevrouw heeft als verpleegkundige zelf initiatieven genomen om tot seksueel gedrag over te gaan. Dat kan niet, dat mag niet ten opzichte van geïsoleerde patiënten die van haar afhankelijk zijn.” Officier van Justitie R. Appels ciste gisteren voor de rechtbank in Den Bosch twaalf maanden cel, waarvan zes voorwaardelijk, tegen de 29-jarige M. van der B. wegens ontucht met vier geestelijk gehandicapte mannen. Hij wil ook dat zij vijf jaar lang haar beroep niet mag uitoefenen.

Van der B. trad op 1 mei 1996 in dienst bij de stichting Prisma in het Brabantse Biezenmortel, een verzorgingshuis dat in de volkmond Huize Assisi heet. Ze raakte in september 2000 in opspraak toen patiënt Cas – hij functioneert op het niveau van een vier- tot vijfjarige – aan een tuinman vertelde dat hij seksueel was misbruikt. Van der B. had op zijn kamer „mijn pyjambokoek omlaag gedaan en me geaaid op mijn buik en billen” en „me aan mijn piel getrokken tot er vies spul uitkwam”. Een familielid van het slachtoffer deed in februari 2001 aangifte.

In oktober 2000 stelde de directie de verdachte op non-actief. Drie maanden later volgde de tweede aangifte: Van der B. zou zich eerder nog een keer hebben vergrepen aan een zwakbegaafde patiënt, Ron. Deze zei dat de ver-

pleegkundige en een vrouwelijke collega zich in zijn kamer hadden uitgekled en hem tot seks hadden gedwongen. Dat alles nadat ze samen naar een „lesbische pornofilm” hadden zitten kijken.

Van der B. ontkent „alles” voor de Bossche rechtbank. Ze heeft, zegt ze, ook de derde en vierde bewoner wier familieleden na haar schorsing naar de politie stapten „niets misdaan”. Over de klacht van Cas, net als de anderen een veertiger, zei ze: „Op de avond dat het misbruik zou hebben plaatsgevonden ging Cas naar de soos in ons tehuis. Hij kreeg sowieso altijd twee flessen bier per dag, maar het kan zijn dat hij die woensdag veel méér heeft gedronken. Die dag had ik met hem de Playboy gekocht, dat was in zijn geval toegestaan. Het is mogelijk dat hij, in combinatie met dat blad en zijn voorkeur voor mij, heeft gedroomd dat hij seks met me heeft gehad en dat later is gaan verkondigen.”

De verdachte denkt dat de vier patiënten „in deze machowereld” hun seksuele fantasieën op haar hebben geprojecteerd. Ze vertelde dat het tweede vermeende slachtoffer, Ron, „jaloers” kan zijn geweest. „Wat Cas hem over mij vertelde, had hij zelf willen meemaken. Aanvankelijk was hij heel aardig voor me, ondanks de verhalen die over me de ronde deden. Toen ik op non-actief werd gesteld, stuurde hij me nog een kaartje.”

Orthopedagoog en gezondheidszorgpsycholoog A. Mulders, een ex-medewerker van Prisma die als getuige optrad, zei niet uit te sluiten dat patiënten elkaar zijn gaan napraten om aandacht te krijgen. Hij vond het verkeerd dat het eerste verhoor van Cas was afgenomen door leidinggevenden van Prisma.

Uitspraak op 13 november.

Pedofiele verkoper speelgoedwinkel legde contacten tijdens zijn werk

Door Jon van Schilt

COEVORDEN/ASSEN ■ Door zijn werk in een speelgoedwinkel kwam Coevordenaar J. van der V. (38) zeer regelmatig in contact met jonge knapen.

Hij nodigde hen uit bij hem thuis te komen waarna allerlei seksuele uitpattingen volgden. Van ontucht met jongens van 12 tot 16 jaar was geen sprake, aldus Van der V. Hij betaalde zijn slachtoffers voor hun diensten.

Gezien de minderjarigheid van de jongens en het feit dat Van der V. bedragen van 50 tot 200 gulden neertelde, was vervolgens officier van justitie mr. M. Wolters juist wel sprake van ontucht. "Hij be-

taalde forse bedragen, omdat hij wist dat het niet in de haak was. Hij had ook wel omgang met vrouwen van zijn leeftijd, maar die betaalde hij niet. De jongens waren voor de seks, de vrouwen voor de relaties", aldus de officier. Hij eiste twee jaar gevangenisstraf, waarvan zes maanden voorwaardelijk met een lange proeftijd: drie jaar. Ook moet Van der V. verplicht onder toezicht van de reclasering worden gesteld en worden behandeld.

Van der V. hanteerde verschillende tarieven. Anale seks was hem 200 gulden waard. Voor seksuele handelingen, waarbij hij niet klaar kwam, betaalde hij 50 tot 100

gulden. Kwam hij wel klaar, dan liepen de verdiensten op naar 150 gulden. "Je moet het zien als een soort werk. Dan krijg je ook loon", aldus Van der V. die op nonchalante toon sprak en zich maar weinig kon herinneren over de seksuele activiteiten tussen 1989 en 2001.

Pas nadat de officier zijn eis had geformuleerd, werd de verdachte emotioneel en wilde hij zijn spijt betuigen. Zijn advocate pleitte voor een werkstraf in plaats van celstraf. Een behandeling juichte ze van harte toe. Ook een verplichte reclasering moet naar haar mening tot de mogelijkheden behoren. Uitspraak 10 december.

Vrijspraak voor verdachte ontucht

DEN BOSCH, 14 NOV. De rechtbank in Den Bosch heeft gisteren een verpleegkundige vrijgesproken die werd verdacht van ontucht met vier verstandelijk gehandicapten. Tegen haar was een celstraf geëist van twaalf maanden, waarvan zes voorwaardelijk. De vrouw werkte tot twee jaar geleden bij de stichting Prisma in Biezenmortel (NB). Ze werd ontslagen nadat vier mannelijke bewoners haar hadden beschuldigd van seksueel misbruik. De vrouw zei dat de eerste aangever zijn seksuele fantasieën op haar geprojecteerd had, nadat ze met hem een pornofilm keek. De beschuldigingen van de andere patiënten zouden voortkomen uit kopieergedrag. In de uitspraak woog de rechtbank mee dat de verklaringen van de vier bewoners moeilijk te duiden waren. (ANP)

Pedofielen

LISSABON, 27 NOV. Enkele prominente Portugezen, onder wie ex-president Eanes en oud-ministers, zijn aangeklaagd wegens nalatigheid. Ze zouden in de jaren tachtig hebben geweten van een netwerk van pedofielen dat vanuit een staatsinstelling voor jongens opereerde. De vermeende leider van het netwerk is gisteren gearresteerd. (AP)

Portugal's elite linked to paedophile ring

Abuse was reportedly going on at Lisbon orphanage for 20 years

Giles Tremlett in Lisbon Wednesday November 27, 2002
The Guardian

A scandal over a paedophile ring run from a state orphanage gripped Portugal yesterday as it threatened to engulf diplomats, media personalities and senior politicians. Photographs of unnamed senior government officials with young boys from Lisbon's Casa Pia orphanage were among the evidence reportedly available to police after they arrested a former orphanage employee called Carlos Silvino. A number of former residents, and the mother of one boy who is still there, have denounced sexual attacks on children at what is known as Lisbon's most famous orphanage. Mr Silvino, it was claimed, abused children himself and procured boys for a powerful group of clients.

He has publicly denied the allegations and was expected to repeat that denial at a closed-door bail hearing in Lisbon yesterday. What has most shocked the Portuguese have been the revelations that systematic sexual abuse of children at the home had allegedly been going on for more than 20 years and had been known to police and other authorities for most of that time. A former president, General Ramalho Eanes, was allegedly among those who knew about abuse at the home but failed to stop it. The identity of the mysterious group of powerful paedophiles remained a secret yesterday, with only one person prepared to admit she knew at least some of the names. Former secretary of state for families, Teresa Costa Macedo, said she had sent a dossier containing photographs and testimonies

from children to the police 20 years ago but they had done nothing about it, while she was subjected to a campaign of threats.

"He [Silvino] was just one element in a huge paedophile network that involved important people in our country," Mrs Costa Macedo explained in a newspaper interview. "It wasn't just him. He was a procurer of children for well-known people who range from diplomats and politicians to people linked to the media."

The material sent to the police, which yesterday appeared to have been lost, was damning proof of the activities of the paedophile ring, Mrs Costa Macedo said. "There are photographs, an account of the methods used to spirit children out of the orphanage and testimonies of a number of children," she explained.

Mrs Costa Macedo said that many of the photographs were found at the house of a Portuguese diplomat in the town of Estoril, 20 miles from Lisbon. Four children who had gone missing from the orphanage were discovered at the house, where they had spent several days allegedly under lock and key. President Eanes was introduced to five boys who told him of the abuse occurring at the orphanage in 1980 but failed to act on it, according to Mrs Costa Macedo.

There was no suggestion that General Eanes, a popular and respected figure who did not comment on the allegations yesterday, was involved in the paedophile ring.

Portuguese police insisted yesterday they had no record of the documents sent to them by Mrs Costa Macedo. She said she had been the target of a campaign of intimidation to make her stop investigating the case. "I received anonymous threats, by phone and post. They said they would kill me, flay me and a lot of other things," she said. That campaign had started again yesterday, she said, with threatening phone calls made to her home. Portugal has increasingly

Celstraf geëist voor verkrachting meisje (9) in asielzoekerscentrum

Door Jon van Schilt

HOOGVEEN/ASSEN ■ Voor de verkrachting van een negenjarig meisje uit Angola in het opvang- en onderzoekscentrum voor asielzoekers (oc) in Hoogeveen in mei van dit jaar hoorde de 23-jarige K.S.D. uit Tsjetsjenië gisteren voor de rechtbank in Assen twee jaar celstraf tegen zich eisen. Het slachtoffertje en haar moeder dienden een schadeclaim in van ruim 50.000 euro. Een bedrag van 5.600 euro is volgens officier van justitie J.L. van den Broek toereikend.

Op 7 mei was het meisje zoek. Op het oc ging het verhaal rond dat ze bij 'een man' op de kamer was. Een zoekactie door enkele bewoners leidde naar de kamer van D. Door een kiertje tussen de gesloten gordijnen zagen ze dat hij zich aan het meisje ver-

greep. Het slachtoffertje verklaarde later dat D. haar met geweld meenam naar zijn kamer en haar verkrachtte. "En betrapting op heterdaad komt bij zedenmisdrijven niet vaak voor, maar het maakt de bewijslast een stuk rianter", aldus de officier.

Voor de rechtbank ontkende de verdachte dat hij het lichaam van het meisje was binnengedrongen. Naar zijn mening was ze uit eigen beweging op z'n kamer gekomen. "Ik wilde alleen maar uithuilen. Toen ik haar lichaam zag, zag ik het lichaam van mijn vrouw. Ik heb haar gekust van navel tot hals." De rechter herinnerde hem eraan dat het meisje een donkere huidskleur heeft. "De huid van mijn vrouw is ook getint en bovendien werd alles donker voor mijn ogen." Ook als D. het slachtof-

fer voor zijn vrouw aan zag, mag dat volgens de officier niet leiden tot straffeloosheid.

D.'s raadvrouw, J.B. Pieters, twijfelde hardop aan de leeftijd van het meisje. Een medicus stelde dat ze waarschijnlijk ouder is dan negen jaar. Ze menstrueert inmiddels. Volgens Pieters kan zodoende niet worden bewezen dat haar cliënt een minderjarige heeft verkracht. "Bovendien is ze nog steeds maagd." Ze pleitte voor vrijspraak. Als het toch tot een veroordeling komt, moet de daad volgens haar als een 'eenmalige fout worden gezien van iemand die zichzelf niet is'. De verdachte maakte zelf een opmerking, waaruit blijkt dat hij vooraf wel degelijk over haar leeftijd heeft nagedacht: "Ik dacht dat ze 14 jaar was." Uitspraak 20 november.

been under the scrutiny of anti-paedophile groups who have denounced its lax laws and uninterested courts for creating a paedophiles' paradise in Europe. Belgian and Dutch paedophile groups are reported to have operated in Portugal, with foreigners travelling to the island of Madeira to seek out young children. Investigators from the Swiss-based Innocence in Danger group, which claims children regularly disappear from the poorer streets of Portuguese towns and cities, say they too have been harassed and threatened. Mr Silvino claimed his accusers were making up their allegations. "It is all lies," he said. The orphanage's director and deputy director were sacked on Monday as the government pledged to clear up the case as soon as possible.

Onderofficieren wacht toch strafvervolgning

ARNHEM, 5 NOV. Enkele onderofficieren die twee jaar geleden een collega onder meer met een stok zouden hebben verkracht, moeten alsnog worden vervolgd. Hen kan in ieder geval vrijheidsberoving en zware mishandeling ten laste worden gelegd. Dat adviseert aanklager L. van der Laan van het gerechtshof in Arnhem. De advocaat-generaal zocht de zaak uit op aandringen van het slachtoffer. De mishandelde militair was het niet eens met het besluit van de aanklager bij de militaire kamer om de verdachte onderofficieren niet verder strafrechtelijk aan te pakken. De vermeende daders zouden volgens de officier van justitie door overplaatsing voldoende zijn gestraft. (ANP)

door ROY KLOPPER

Eind deze maand buigt het Arnhemse gerechtshof zich over een opmerkelijke klacht van legersegeant Tijmen van Klei. De voormalig instructeur bij het schoolbataljon van de Luchtmoedige Brigade eist dat vijf oud-collega's alsnog worden vervolgd voor mishandeling en verkrachting. Ondanks volstrekt tegenstelde getuigenverklaringen schreeuwde de in de ziektewet bivakkerende segeant al twee jaar lang van de daken dat zijn collega's hem met een aangeslepen stok in zijn schaamstreek en anus hebben geprikt. De beschuldigen, allen onderofficieren met een klinkende staat van dienst, zijn het beu en doen een boekje open over Van Klei.

Drie van de vijf aangeklaagde onderofficieren doen hun verhaal op het kantoor van militaire vakbond AFMP in Amersfoort. Ze willen hun naam liever niet in de krant, "want de buitenwereld reageert toch al zo geschokt". "Mijn vrouw wilde dagenlang niet naast me slapen toen ze hoorde dat ik was beschuldigd van verkrachting", meldt één van hen.

Alles draait om 23 maart 2000. Sergeant Van Klei is op dat moment disciplinair onthouden uit zijn functie als instructeur. "Hij had zich misdragen tegenover jonge soldaten. Daarop heeft zijn meerdere hem van de instructie gehaald. Het was niet de eerste keer", aldus de onderofficieren. Ze overleggen een lijst met een tiental misdrijven die zijn gemeld aan de Koninklijke Marechaussee door met naam en toenaam bekende soldaten en kaderleden die met Van Klei te maken hadden tijdens hun parate tijd en opleiding.

Machtswellusteling

Uit de opsomming vormt

VERVOLG TEL 23/11

zich het beeld van een machtswellusteling die fysiek geweld en intimidatie allesbehalve schuwt. Zo gaat hij zich volgens de lijst te buiten aan het hard trappen van een soldaat die naar zijn idee niet hard genoeg werkt. Een ander bindt hij met tape aan een stoel en zet hem onder de douche. Ook is er het relaas van een soldaat die net van de dokter komt met verrekte enkelbanden. Als de sergeant hem ontwaart, laat hij de gewonde op krukken rondjes rennen rond een legergebouw.

De sergeant loopt eind maart 2000 vanwege zijn schorsing als instructeur met de ziel onder zijn arm rond over het legerterrein bij Stroe. De verveling verleidt hem in alle vroegte tot een grapje. Hij wekt zijn collega's door een thunderflash, een stuk vuurwerk met hetzelfde ontplofingsgeluid als een granaat, in hun tent te werpen. Twee sergeanten lopen door de knal oorletsel op. Geintje, vindt Van Klei.

Zijn collega's hebben een andere definitie van humor, net als zijn meerdere, die hem onder uit de zak geeft. Na de oefendag op Stroe besluiten vijf onderofficieren hem op zijn nummer te zetten. Landmachtlogica, je laat niet met je spotten. Het wordt de 'krijgsgevangenenmethode': Van Klei's vetters worden aan elkaar gebonden, de handen vast op de rug en hij krijgt een jutezak over zijn hoofd. Na wat plagerijtjes krijgt hij een frikadel te eten en als hij lacherig klaagt over de slappe smaak van de snack, wordt er mosterd op zijn lippen gesmeerd en curry in zijn mond gedruppeld. Soldatenlol... volgens de legertradities moet het kunnen.

Wat volgens alle betrokkenen absoluut niet kan, is verkrachting of mishandeling. En daarvan wordt maanden na het incident, in mei 2000, aangifte gedaan. Tot hun verbijstering wordt het vijftal ervan verdacht de sergeant tijdens

de 'afstraffing' met een stok in zijn anus en schaamstreek te hebben geprikt. De beschuldigde onderofficieren: "We hebben hem louter met een twijg op zijn schouders geprikt of getikt. Bovendien, hoe kun je nou iemand door zijn uniform heen verkrachten?" Talrijke getuigen, zowel onderofficieren, burgerpersoneel als hogere militairen, verklaren tijdens het strafonderzoek tegenover de Koninklijke Marechaussee dat Van Klei zijn 'bestrafing' lacherig onderging. En ofschoon er steeds buitenstaanders bij de afstraffing aanwezig waren, heeft niemand iets gezien dat op verkrachting of mishandeling leek. "Een aantal malen is hem door passerende kaderleden zelfs gevraagd of hij wilde worden bevrijd, maar steeds zei hij nee. Dat doe je toch niet als je net met een stok verkracht bent?"

Het openbaar ministerie in Arnhem ziet dan ook geen heil in strafvervolgning en sepoeneert de zaak medio 2001 voorwaardelijk. Hierover dient de sergeant pas een jaar later een klacht in, die komende donderdag wordt behandeld. Officier van justitie I. Monsma

merkt fijntjes op dat de klacht pas kwam drie weken nadat Defensie Van Klei een schadevergoeding van twee ton weigerde. "Ik denk dat dit wel iets met elkaar te maken heeft."

Ook mr. B. Damen, de advocaat van de aangeklaagden, is die mening toegedaan: "Van Klei schernt in dit verband met een schouderblessure die door het incident zou zijn veroorzaakt. Opmerkelijk is dat hij pas twee maanden na dato naar de dokter is gegaan en dat hij in de tussentijd allerlei bijzonder schouderbelastende sporten beoefende. Een aantal getuigen zag hem zwemmen en scherpen."

De kwestie heeft het vijftal inmiddels hun baan gekost bij het schoolbataljon. Allen zijn overgeplaatst naar nieuwe werkplekken, waar ze aanvankelijk nog wel eens meewarig werden aangekeken. "Want de legerleiding heeft ons landelijk als afschrikwekkend voorbeeld gepresenteerd van wat er met je gebeurt bij wangedrag." Voorts kregen ze een ambtsbericht, een negatieve aantekening in het personeelsdossier. "Begrijpelijk, we zijn met dat vastbinden en dergelijke te ver gegaan. Maar we willen nu weer door met ons leven en definitief worden vrijgepleit van de waanzinnige beschuldigingen van verkrachting."

De advocaat van sergeant Van Klei, mr. Arnout Louter, vindt dat het incident ernstig genoeg is om aan het hof voor te leggen. "Het overstijgt het niveau van een geintje", aldus de raadsman. Hij onderstreept dat Van Klei door het incident blijvend ongeschikt is geworden voor de militaire dienst. "Het kapsel van zijn schoudergewricht doet nog dagelijks pijn en hij is nog steeds aan het revalideren. Volgens mijn cliënt komt dat door de actie van het vijftal."

Tientallen bezoekers kinderpornowebsite opgepakt
Tel, 15-11-02

LONDEN - De Britse politie heeft zestig internetgebruikers aangehouden die tegen betaling via een Amerikaanse website kinderporno hebben bekeken of opgeslagen. Dat heeft de Britse nieuwzender BBC donderdag gemeld op zijn website.

Voor de operatie waren meer dan tweehonderd politiemensen ingezet. Zij verrichtten huiszoeken in ruim vijftig woningen en namen daarbij ongeveer honderd computers en talloze diskettes, cd's en dvd's in beslag.

Hoofdinspecteur Michael Jones zei dat een man meer dan 12.000 pornografische foto's van kinderen in zijn computer had opgeslagen. Op de foto's zijn kinderen te zien van wie sommige pas twee jaar oud. Veel van de kinderen lijken afkomstig uit het Verre Oosten en Oost-Europa, maar de politie sluit niet uit dat er ook kinderen uit Groot-Brittannië bij zijn.

"Elke keer dat iemand kijkt naar een foto van een kind dat seksueel wordt misbruikt, betaalt hij om te kijken naar het plegen van een misdrijf", zei Jones. Hij voegde eraan

toe dat de kinderen "echte slachtoffers" zijn, die worden misbruikt en beschadigd. Het politieonderzoek naar gebruikers van de Amerikaanse pornosite in Groot-Brittannië begon in juni. Zes weken geleden werden de eerste arrestaties verricht. Degenen die schuldig worden bevonden aan het bezit van kinderporno, kunnen een gevangenisstraf tot vijf jaar krijgen.

28/11, GvA Onderzoek kinderporno: 9 aanhoudingen

Bij het grootschalige onderzoek in de strijd tegen kinderporno op het internet woensdag zijn negen personen onder aanhoudingsmandaat geplaatst. Gerechtelijke speurders voerden huiszoeken uit op 51 plaatsen verspreid over het hele land. Daarvan waren er 23 positief.

Er werd heel wat materiaal met kinderporno in beslag genomen: 4.826 videocassettes, 77 computers, 14 laptops, 2.800 CD-roms en 5.800 computerdiskettes.

Het federaal parket heeft geen specifieke gegevens over de tenlasteleggingen waarvoor de negen personen werden aangehouden. Vijf van hen werden in het gerechtelijk arrondissement van Brussel aangehouden.

28/11, GvA Huiszoeken rond kinderporno op het web

Het gerecht heeft woensdag in 13 gerechtelijke arrondissementen huiszoeken uitgevoerd in de strijd tegen kinderporno op het internet. Dat meldt het federaal parket woensdagavond. De actie was gericht tegen 52 personen die zich toegang verschaffen tot websites met kinderpornomateriaal. Verschillende van hen zijn opgepakt en worden woensdagavond ondervraagd.

Aan de actie namen minstens 150 politieagenten en speurders deel. Op verschillende plaatsen werd belastend materiaal in beslag genomen. De analyse van het materiaal zal volgens het parket enkele dagen duren.

De verdachten werden geïdentificeerd op basis van kredietkaartgegevens die Interpol bij een Amerikaanse internetprovider bekam. De gegevens hadden betrekking op kredietkaarten die gebruikt werden om toegang te krijgen tot websites met kinderpornomateriaal.

De huiszoeken vonden plaats in 13 arrondissementen en kwamen er op last van de parketten van Brussel, Brugge, Charleroi,

Dendermonde, Gent, Ieper, Kortrijk, Leuven, Luik, Bergen, Nijvel, Tongeren en Turnhout en van het auditoraat-generaal bij het militair hof en het krijgsauditoraat.

Politie mannen en arts bij kopers kinderporno - 28/11/2002, Het Nieuwsblad

FBI speelt België adressen 52 klanten door

Inlichtingen van de Amerikaanse federale politie FBI hebben gisteren in ons land geleid tot een grootschalige zoekactie naar klanten van kinderporno op internet. Het parket stuurde 150 speurders naar meer dan 80 adressen in heel het land. Ze waren daarbij op zoek naar 52 personen. Onder de verdachten bevonden zich ook drie politiemannen en minstens één arts.

De operatie Cleansweep heeft zijn wortels in de Verenigde Staten. In 1999 ontdekte de Amerikaanse post US Postal, sponsor van Lance Armstrong, gegevens die leidden naar een internetprovider die op gespecialiseerde sites en mits betaling pedofiele beelden ter beschikking stelde.

US Postal schakelde het FBI in. De Amerikaanse speurders slaagden erin bij de provider de gegevens terug te vinden van de internetsurfers die de pedo-site hadden bezocht. Tegelijk werden ook de inlichtingen teruggevonden van de kredietkaarten die gebruikt werden om toegang te krijgen tot de seksbeelden. Deze gegevens vormden meteen het harde bewijs dat de pedo-sites niet toevallig door de verdachten werden bezocht.

In totaal kon het FBI op deze manier bijna 400.000 internetadressen in heel wat landen terugvinden van liefhebbers van de verboden pedofiele beelden. De Amerikaanse speurders stuurden hun Belgische collega's een lijst toe van liefst 800 pedo-surfers in ons land. Op basis van verschillende criteria werd een eerste selectie van 52 verdachten opgesteld. Een van die criteria was het beroep van de verdachten. Drie verdachten bleken deel uit te maken van de politie en er was ook minstens één arts bij.

Gelijktijdige huiszoeken Het federale parket schakelde gisteren 150 speurders in om alle 80 huiszoeken in 13 verschillende gerechtelijke arrondissementen zo veel mogelijk tegelijk te laten plaatsvinden. De speurders namen heel wat computer materiaal in beslag, waarvan de bestanden door de Computer Crime Unit van de federale politie moeten worden onderzocht. Tientallen personen werden voor verhoor meegenomen.

door Yves BARBIEUX

La Dernière Heure, 28/11/2002)
Opération anti-pédophiles 84 perquisitions dans tout le pays et plusieurs interpellations dont celle d'un médecin et de trois policiers

BRUXELLES Dans 13 arrondissements judiciaires du pays ainsi qu'à l'auditorat militaire, c'était le branle-bas de combat hier. Sous la houlette du parquet fédéral, 150 policiers ont mené 52 perquisitions à 84 adresses différentes dont 14 rien que sur Bruxelles (Ixelles, Forest, Molenbeek). Du matériel informatique a été saisi et de nombreuses interpellations ont eu lieu. La cible de ces perquisitions, des utilisateurs de sites Internet pédophiles. Cette opération trouve son origine aux Etats-Unis en 1999. La poste américaine, U.S. Postal, le sponsor de l'équipe cycliste de Lance Armstrong, a découvert du matériel à caractère pédophile dans certains envois. Le F.B.I. a immédiatement été averti et une vaste enquête a débuté. Celle-ci a abouti, on ne sait pas encore comment à la découverte d'une liste d'utilisateurs de sites Internet dédiés à la pornographie infantile et leur preuve de paiement par carte de crédit pour accéder à ce site. Une liste de près de 400.000 adresses dont... 800 en Belgique!
 La justice belge a été avertie par les services d'Interpol tout comme d'autres pays européens qui ont déjà mené de telles opérations. On parle de la France, de la Grande-Bretagne, de l'Allemagne ou encore de la Suisse.

Plusieurs interpellations ce mercredi, c'était donc au tour des autorités belges de frapper un grand coup. Et le coup de torchon est saisissant. Parmi les nombreuses personnes interpellées se trouvent à Bruxelles, trois policiers dont un travaillerait au BCS, bulletin central de signalement. Mais il y a également un médecin. Des gens tout à fait comme il faut donc.
 Pour ce qui est des policiers, ils auraient pu se défendre en expliquant qu'ils enquêtaient pour leur travail mais le seul problème c'est que les preuves, en l'occurrence ici les paiements par carte de crédit sont accablantes. Et on n'a encore jamais vu des policiers payer l'accès à des sites dans leur travail...
 Mercredi après-midi, des auditions étaient en cours aux quatre coins du pays mais il était difficile de savoir si des mandats d'arrêt ont été décernés à l'encontre des suspects. La détention d'images pédophiles est punissable par la loi d'une peine d'un an de prison

tandis que le diffuseur encourt quant à lui des peines allant de 5 à 10 ans de prison.
 C'est maintenant aux différents juges d'instruction ainsi qu'au computer crime unit de travailler sur ce volumineux dossier qui n'en a pas fini de livrer son lot de surprises.

C'est quoi le BCS? BRUXELLES
 Les deux policiers interpellés travaillent dans les services de ce qui s'appelle, en jargon policier, le BCS, le bulletin central de signalement. Enfin, du moins, c'est comme ça que cela s'appelaient avant la réforme. Depuis le 1er septembre dernier, il convient désormais de parler de BRI, bulletin de recherche et d'information. Peu importe le nom, finalement, puisque le travail reste le même, ou presque.
 Cette cellule constitue un dispositif d'appui logistique en matière d'échange d'informations nationales et internationales.
 Concrètement, toutes les personnes ayant commis un délit ou un crime sont fichées au BRI avec ou sans leur photo. Cela permet notamment aux policiers qui font des opérations de contrôle de savoir si une personne contrôlée est signalée à rechercher ou fait l'objet d'une demande d'arrestation immédiate de la part de la justice.
 Mais la banque de données constituée au sein de cette division de la police fédérale joue également un rôle dans les avis de recherche de criminels au niveau international.

Kinderporno in presentatie
FORT WORTH - De zakenman James Andrew Smith uit het Amerikaanse Fort Worth is deze maand opgepakt wegens het bezit van kinderporno, zo werd gisteren bekend. Smith, werkzaam bij een transportbedrijf, viel op 4 september door de mand toen hij na een Power-Point-presentatie een ander bestand op zijn computer opende en op het projectiescherm een foto van een naakt jongetje verscheen. Aanvankelijk weet Smith het verschijnen van het plaatje aan een computervirus, maar dat kon hij niet langer volhouden toen de politie, die door zijn collega's was gebeld, op zijn computer nog meer kinderporno aantroef.

Priesters met geregistreerde partners worden geschorst

Van onze verslaggever AMSTERDAM
Het geregistreerd partnerschap is, net als het huwelijk, onverenigbaar met de celibataire staat van de priester. Wie zich aan zijn celibaatsverplichting onttrekt, kan door een schorsing ('suspensie van rechtswege') worden getroffen.
 Alle Nederlandse priesters en ongetrouwde diakens hebben deze week een brief met deze strekking van hun bisschop ontvangen. De afzender bekrachtigt hiermee het Algemeen Decreet dat vorig voor-

Nieuwe stappen tegen pedofilie in kerk VS

WASHINGTON, donderdag De Amerikaanse bisschoppen hebben gisteren ingestemd met een nieuw beleidsplan dat het misbruik van minderjarigen door katholieke geestelijken moet tegengaan. In het plan worden zowel de rechten van beschuldigde priesters als de positie van misbruikte kinderen beschermd.

Een belangrijk punt is dat een priester die zich vergrijpt aan een minderjarige al na de

Wantrouwen tegen bisschoppen in VS

WASHINGTON — De rooms-katholieke bisschoppen van de Verenigde Staten lijken steeds meer geconfronteerd te worden met wantrouwen. Dit is mede het gevolg van het ingrijpen door het Vaticaan, dat het eerdere actieplan om misbruik tegen te gaan op vitale punten heeft gewijzigd.

Bisschoppen hoeven volgens de nieuwe richtlijnen een verdachte priester niet bij justitie aan te geven, als dat in de betreffende staat niet verplicht is. Het lekencomité dat de gevallen van seksueel misbruik zou beoordelen, wordt vervangen door een kerkelijke rechtbank die in het geheim werkt en onder de bisschop valt. Het comité krijgt slechts een adviserende functie. (ANP)

Beleid bij misbruik door priesters anders

AFP, Reuters WASHINGTON

De Amerikaanse bisschoppen hebben een herzien beleid aangenomen voor geestelijken die zich schuldig maken aan seksueel misbruik. Een eerdere regeling werd afgekeurd door het Vaticaan omdat die niet eerlijk zou zijn voor de verdachte priesters.

Bisschoppen hoeven een verdachte priester niet bij justitie aan te geven, als dat in de betreffende staat niet is verplicht. Het lekencomité dat de gevallen van seksueel misbruik zou beoordelen, wordt vervangen door een geheime kerkelijke rechtbank. Organisaties van slachtoffers zijn woedend over de regels die het volgens hen mogelijk maken dat seksueel misbruik door priesters ongestraft kan doorgaan.

eerste keer onmiddellijk uit zijn publieke ambt wordt gezet. De onthullingen over misbruik van kinderen binnen de katholieke kerk begonnen in januari met het schandaal in Boston. De kardinaal van Boston, Bernard Law, bleek een priester opnieuw te hebben aangesteld die zich al verschillende malen aan jongens had vergrepen.

Volgens de bisschoppen

Seksueel misbruik / Joe Maher: redder van aangeklaagde priesters door Frank Kools 2002-11-21, Trouw

De rk kerk in Amerika is het afgelopen jaar opgeschrikt door een seksschandaal van ongekende omvang. Aanvankelijk hielden de bisschoppen het seksueel misbruik door hun priesters onder de tafel, maar het vuil kwam boven, waarop de bisschoppen van de weeromstuit tot een zero-tolerancebeleid besloten. Het Vaticaan dwong een milder regime af 'priesters hebben ook rechten'. Intussen is conservatief-katholiek Amerika bezig met de tegenaanval.

Toen bijna een jaar geleden de crisis rond seksueel misbruik in de Amerikaanse rooms-katholieke kerk losbarstte, drongen allerlei groepen boze leken naar voren die hervormingen

Voor elk land een seksschandaal

Na de Verenigde Staten en een aantal andere landen heeft nu ook Argentinië een seksschandaal met een priester. De aartsbisschop van Santa Fe, Edgardo Storni, heeft zijn ontslag ingediend. Het schandaal barstte los met de publicatie van een boek waarin de vermoedelijke praktijken van Storni aan de kaak worden gesteld. Hij wordt ervan beschuldigd al jaren minderjarige studenten te misbruiken.

In de loop van de jaren hebben verschillende katholieken zich over de 'zwakheden' van de aartsbisschop beklagd. Zij beschuldigen de kerkelijke overheid ervan al die tijd bewust de andere kant te hebben opgekeken. Sommigen zeggen openlijk dat de aartsbisschop in de cel thuishoort en eindelijk kunnen de slachtoffers hun verhaal kwijt.

Pablo Ordano is zo'n slachtoffer. Als veertienjarige student aan het seminarie van Santa Fe trof hij Storni in bed aan met een andere priester. Ordano, die nu 37 is, zegt dat de feiten hem destijds erg hebben geschokt. Voor het eerst gaf hij openlijk toe dat hij de priesters in volle actie had aangetroffen, dat ze helemaal geen poging deden om te verstoppen dat ze seks hadden en ook helemaal geen schaamte leken te voelen. "Ze deden alsof het de normaalste

maakt het nieuwe beleidsplan duidelijk dat zij daadwerkelijk hervormingen willen doorvoeren. Slachtoffers hebben juist hun twijfel geuit. Het is nu aan het Vaticaan of het aangenomen voorstel een bindende kerkelijke wet wordt voor de Katholieke Kerk in de VS. (AP)

eisten. Nu proberen de bisschoppen de geest weer in de fles te krijgen. Met steun van groepen conservatieven, die van geen vernieuwing willen weten.

Joe Maher zit deze dagen weer in de rechtbank van Detroit om een priester bij te staan. Dit keer voor de 64-jarige Jason Sigler, die terechtstaat wegens misbruik van meerdere misdienaars. „Sigler mag dan twintig jaar geleden het priesterschap hebben neergelegd en erg gelukkig getrouwd zijn, in de ogen van de kerk is en blijft hij priester." En dus helpt Maher hem.

Het is sinds kort zijn levenswerk. Het begon op de dag dat hij hoorde dat een van zijn parochiepriesters gearresteerd was op verdenking van verkrachting. Hij sprong, volgens eigen zeggen zonder na te denken, meteen in de auto om in de gevangenis de borgsom te gaan betalen. De 42-jarige Maher zocht een eerste klas advocaat en begon geld in te zamelen om die te kunnen betalen.

„Na zes weken werd me duidelijk dat deze taak niet te combineren was met mijn werk als bedrijvendokter. Dus nam ik ontslag als topman van een bedrijf in Detroit." Toen een jury zijn priester op 30 augustus uiteindelijk vrijspreekte, had Maher al Opus Bono Sacerdotii (OBS) opgericht, Latijn voor Werk

Aartsbisschop van Santa Fe Edgardo Storni wordt ervan beschuldigd al jaren minderjarigen te misbruiken. (Foto AP)

zaak van de wereld was", zegt van de aartsbisschop. Hij schreef dat een ziekte geen zonde is en dat de aartsbisschop er goed aan zou doen om afstand te nemen van de kerk, voor de zaak uit de hand zou lopen. Met 'ziekte' bedoelt Montes homoseksualiteit, zo verklaarde hij aan de rechter die de zaak behandelt.

Guntern waarschuwde de aartsbisschop eveneens. Hij schreef zijn superieur dat hij op de hoogte was van zijn uitpattingen met studenten en dat de aartsbisschop zich beter zou terugtrekken. De rechtbank van Santa Fe onderzoekt de zaak, vooral omdat Storni precies met de brief van Guntern naar het Vaticaan is getrokken om zijn onschuld te bewijzen. (IPS)

voor het Welzijn van het Priesterschap. Zijn professioneel ogende organisatie, met een financieel manager en een eigen raad van toezicht, die mensen inschakelt „die bij top-vijfhonderd-bedrijven van (het blad) Fortune gewerkt hebben”, biedt juridische hulp aan aangeklaagde priesters, zoekt vervangende woonruimte als ze de pastorie moeten verlaten, zorgt voor therapie en soms voor een nieuwe baan als ze uit hun ambt worden gezet. Hij heeft al honderdduizend dollar opgehaald. Alle giften aan OBS zijn aftrekbaar van de belastingen. Als jongeman verliet Maher de kerk. „Ik woonde een tijd in Beverly Hills, Californië, en maakte daar de zondige kant van het leven mee. Toen ik terugkeerde naar Michigan wilde ik weer volgens de regels van kerk leven. Niet af en toe, maar precies zoals de Heilige Vader het leert.” Vanuit die tijd stamt zijn grote verering voor het priesterschap. „Voor mij is dat het geloof. Alleen via een priester kan ik deel hebben aan de eucharistie. En priesters alleen kunnen in de biecht absolute geven.” Mahers Opus is niet uniek. De voorbije maanden is een hele reeks organisaties van conservatieve katholieken opgekomen. Uit onvrede met hun bisschoppen die in hun ogen, onder druk van de media, afgelopen juni in Dallas een beleid van 'zero tolerance' opzetten. Daarbij wordt elke priester zodra hij is aangeklaagd, op non-actief gezet. En als hij schuldig bevonden wordt, verdwijnt hij altijd uit het ambt. De kerk beloofde elke zaak ook bij de politie aan te melden. Dat kan niet, vond ook een groep als de Faithful Voice (De Gelovige Stem) en een verbond van priesters, Voice of the Ordained (Stem van de Gewijden). Dat opent de deur voor valse aanklachten en maakt priesters onnodig kwetsbaar. Ook zij hebben recht op een behoorlijke verdediging. Daarom preekt de kerk over vergeving als dat bij priesters onmogelijk is, vroegen die groepen. „Als de bisschoppen hen niet langer beschermen, moet ik het maar doen”, redeneerde Maher. Ondanks felle kritiek heeft hij geholpen bij de verdediging van de gepensioneerde priester Robert Burkholder, die toegeeft minstens 23 jongens aangerand te hebben. Schuldig of niet-schuldig, dat doet er voor hem niet toe. „Er is ook een andere kant aan deze zaak. Vader Burkholder is 86. Hij vertoont de eerste tekenen van dementie. Hij is twintig jaar geleden uit het gemeentewerk gezet, onderging vrijwillig therapie en is een voorbeeldig leven gaan leiden op een kleine flat op een afgelegen eilandje van Hawaii. Na al die jaren worden zaken naar boven gehaald en soms verzonnen

en maakt de openbare aanklager stemming door hem de ergste pedofiel uit de geschiedenis van Michigan te noemen.” „Wij hebben niet geprobeerd om hem met juridische trucs vrij te krijgen, zoals wordt beweerd. Ik wilde alleen een rechtvaardig vonnis”, zegt Maher. Burkholder kreeg dertig dagen cel en vijf jaar voorwaardelijk. Elke priester die berouw heeft, kan op OSB rekenen. Maher kwam ook in actie „vanwege de walgelijke acties van allerlei groepen die de crisis misbruiken voor hun geheime agenda. Zij proberen er zaken door te drukken die niets met de zaak van doen hebben, zoals vrouwen in het ambt, de getrouwde priesters en aanvaarding van homoseksualiteit.” Nieuwe lekengroepen als Voice of the Faithful (Stem van de Gelovigen; het eerder genoemde Faithful Voice ontstond als reactie op die groep) en het bestaande Call to Action (Oproep tot Actie) domineerden maanden het nieuws. Soms demonstreerden ze samen met actiecomités van slachtoffers en eisten het aftreden van de kardinaal Bernard Law van Boston, waar het schandaal losbrak. Hoewel hun ideeën verschillen, meenden ze allemaal dat de crisis een keerpunt voor de kerk was. Die moest haar ideeën over vrouwen, de inspraak van leken, het celibaat en seksualiteit herzien. De bisschoppen, overdonderd en soms ook gecompromitteerd, hadden eerst amper weerwoord. Deze herfst zetten ze de tegenaanval in. Bisschoppen verboden Voice of the Faithful-groepen, die 40000 leden zeggen te hebben, nog gebruik te maken van kerkbezit om bijeen te komen. De kardinaal van Boston weigerde geld aan te nemen dat door de Voice was opgehaald voor goede doelen. De Voice zei dan wel in het openbaar dat ze alleen openheid over misbruikzaken wil en wil samenwerken, „in werkelijkheid streeft ze een verboden agenda na die tegen de leerstellingen van de kerk indruist”, zei een bisschop. Op de bisschoppenconferentie in Washington van vorige week viel voorzitter Wilton D. Gregory de groep hard aan. „Helaas, zelfs onder de gedoopten zijn er die een extreme positie in de kerk innemen, die ervoor kiezen om de kwetsbaarheid van de bisschoppen uit te buiten.” In Washington pasten de bisschoppen, onder druk van hun conservatieve vleugel, maar vooral op last van het Vaticaan, de betwiste procedures aan op het kerkelijk wetboek. Een priester wordt voortaan pas op non-actief gesteld nadat een eerste onderzoek uitwijst

dat de aanklacht geloofwaardig lijkt. Elke zaak wordt doorverwezen naar het Vaticaan. Een priester heeft recht op beroep bij een kerkelijk tribunaal. Een bisschop mag soms een schuldige priester aanhouden, zij het niet in gemeentewerk. Na tien jaar verjaart een zaak. Het besluit werd fel bekritiseerd door de slachtoffers. Wéér oordelen geestelijken over geestelijken in gesloten zittingen. En wat gebeurt er met de bisschoppen die in het verleden zaken toedekten? De Voice zei bang te zijn dat het beleid moeilijk is uit te voeren. Maher was tevreden: „De bisschoppen hebben eindelijk door dat hun besluit van de zomer in strijd was met de canon (wetboeken van de kerk).” Net als veel conservatieven meent hij dat er veel minder misbruik is wanneer de kerk voortaan geen homoseksuelen meer tot seminaria toelaat. „Je werkt tenslotte in een alleen uit mannen bestaande wereld. We zetten een alcoholist ook niet aan het werk in een brouwerij. Er zijn nu veel priesters die de homoseksuele levensstijl promoten.” Hij zegt ook zeer begaan te zijn met het lot van de slachtoffers. „Ik heb velen van hen aan de lijn. Maar dan wel mensen die me zeggen dat ze niet naar de pers willen lopen of buiten een kerk gaan staan demonstreren om een kardinaal tot aftreden te dwingen. Ze zeggen: Ik wil dat die priester geholpen wordt, therapie krijgt.” Maher zet, uit argwaan over de bisschoppen, zijn werk door. Is hij dan niet, net als de mensen van Voice of the Faithful, een leek die de kerk wil meebesturen? „Anders dan zij probeer ik geen beweging te formeren. Ik volg alle leerstellingen van de kerk. Maar ik ben wel kritisch over sommige bisschoppen. Zeker die progressieve, die zelf de waarheden van de kerk niet meer serieus nemen.”

Priesteropleiding / Liever op afstand op Jezus lijken
door Pieter van der Ven
Trouw, 2002-11-14

In de geruchten rond de opgestapte spirituaal van het Bossche Sint-Jansseminarie speelt een andere jonge priester een rol. Wat viel er voor tussen de beide mannen Gods? Een voorzichtige reconstructie.

'Jij bent voor mij Jezus, o wijs mij niet af, laat mij jou kussen op je honingzoete mond, doe mij proeven de zoetheid van je tong, je woorden zijn honingzoet. Ach, als je me verstoot zal ik sterven'. Een slordige bewerking van het Hooglied? Een mystieke middeleeuwse tekst van de tweede garnituur? Of misschien toch een stukje conversatie van een oudere,

Beschuldigd van misbruik Priester neemt ontslag bij seminarie

Door een onzer redacteurs

NK

ROTTERDAM, 13 NOV. De geestelijk begeleider van het seminarie in Den Bosch heeft afgelopen vrijdag ontslag genomen nadat hij in een anonieme brief beschuldigd was van handtastelijkheden bij jongens en van verkrachting.

Het betreft de spirituaal van het Sint Janscentrum, het diocesaan seminarie. Hij zou ook een seksuele relatie hebben met een andere priester.

Het bisdom Den Bosch bevestigt het vertrek van de spirituaal. De woordvoerder van bisschop Hurkmans: „De spirituaal wist dat de brief er was. Hij stond onder grote druk. Dat maakte zijn functioneren onmogelijk.” Het bisdom, dat de inhoud van de brief niet zegt te kennen, heeft met de vertrokken priester „een periode van bezinning” afgesproken.

De brief, ondertekend met 'namens de studenten, n.n.', is onder meer ontvangen door de Utrechtse kerkhistoricus Ton van Schaik. Die gaf de brief aan dagblad Trouw, die er vanmorgen over berichtte. Volgens Van Schaik was de inhoud „alarming genoeg” om in de publiciteit te brengen. Van Schaik: „Er stonden namen in en het was niet zomaar een briefje van een rancuneuze student die een vier of een vijf voor zijn tentamen gekregen had.”

In de brief, vorige week ook ontvangen door deze krant, wordt gezegd dat de studenten bang zijn voor de spirituaal en hun biechtgesprekken niet meer met hem durven te voeren. De brief noemt

de namen vandie oud-studenten die zouden kunnen getuigen van verkrachting of seksuele intimidatie door de priester. In de brief staat ook de beschuldiging dat de spirituaal zich al tijdens zijn opleiding aan het seminarie in Rolduc schuldig maakte aan handtastelijkheden bij jongens en dat hij een relatie heeft met een andere priester. De kerk „tot aan de Nuntius toe” zou de feiten kennen, maar niets doen.

Kerkhistoricus Van Schaik zegt geen contact te hebben gezocht met bisschop Hurkmans. Een oud-student van het seminarie blijkt dat afgelopen zomer wel te hebben gedaan. De man uit het Brabantse Budel meldde Hurkmans dat de spirituaal een 'bijzondere vriendschap' met hem had gehad en seksueel toenadering had gezocht.

Hurkmans stelde geen onderzoek in, maar adviseerde de oud-student een klacht in te dienen bij Hulp en Recht, het kerkelijke meldpunt voor seksueel misbruik. Het meldpunt heeft de klacht niet ontvankelijk verklaard, aldus het bisdom.

De woordvoerder: „Het bisdom wil nu eerst kennis nemen van de inhoud van de anonieme brief. Daarna wordt een besluit genomen over eventuele maatregelen.”

Priester Den Bosch weg na geruchten

Van onze redactie religie & filosofie
AMSTERDAM - Voor de buitenwacht halsoverkop is de geestelijk begeleider ('spirituaal') van het Sint-Jansseminarie in Den Bosch opgestapt. In een anonieme brief, naar verluidt 'namens de studenten', wordt gesuggereerd dat zij bij hem lijf en geest niet veilig voelden. Het heet officieel dat de 37-jarige priester al langer moeite had met zijn functie. TK 13/11

Volgens woordvoerder M. Savelsbergh van het bisdom weet men van de brief, maar kent men de inhoud niet (precies). Maar geruchten over de persoon en over 'Amerikaanse' toestanden op het seminarie zetten de man zo onder druk dat hij ontslag heeft genomen. Het bisdom heeft hem een tijd van bezinning opgedragen.

De geestelijke is een rijzende ster: jong, intelligent, conservatief, invloedrijk. Voor het bisdom is het pijnlijk: vorig jaar was hij juist naar het seminarie gehaald om dit kwakkelende instituut een geestelijke kwaliteitsimpuls te geven. Ook is er weinig dat het rk imago nu zó schaadt als weer een zaak waarbij priesterambt, homoseksualiteit, doofpot, al is het zesdejaars priesterstudent tegenover een eerstejaars - aan het einde van de twintigste eeuw. De laatste heeft net bij zijn eerste stappen in het geestelijk leven geleerd dat een priester op Jezus moet lijken. En hem

maar per gerucht, in één adem worden genoemd. Rond de vertrouwensman van de priesterstudenten is dat niet te hebben.

Zo gevoelig ligt de zaak, dat alleen Savelsbergh het woord mag doen; rector H. Miltenburg zwijgt. Savelsbergh spreekt tegen dat de verhalen bekend waren toen deze priester op zo'n gevoelige post werd benoemd.

Zelf studeerde deze op het seminarie Rolduc, bij Kerkrade, toen het daar in 1991 misging met een vice-rector en seminaristen, die verwikkeld waren in vriendschappen met spirituele en homo-erotische lading.

In het verhaal speelt een andere jonge, veelbelovende priester een rol, nu bezig van de verplichtingen van het ambt te worden ontheven. Hij zou in de jaren negentig met de nu vertrokken priester een nauwe vriendschap hebben gehad en daarover ook het bisdom Den Bosch hebben ingelicht. Dit verwees hem correct door naar het bureau 'Hulp & Recht'. Omdat tussen beiden geen sprake was van een verhouding van gezag of van hulpverlening, oordeelde 'Hulp & Recht' dit geval niet ontvankelijk, zegt Savelsbergh.

ook dient te volgen in zijn offerzin. Alles overhebben voor de ander. Van de hoge toppen der mystiek naar hetgeen morsig, klef en ronduit gestoord is, kan op het eerste gezicht bedrieglijk kort bij zijn. Toch

is het gevoel een goede raadgever. De jonge student die van zo'n toenadering niet is gediend zal al gauw zeggen: blijf van me af, viezerik. Tenzij hij net is gekneet in het idee dat het gevoel een sléchte raadgever is, dat men beter op gezag, op de hiërarchie kan vertrouwen. Een ouderejaars is dan iemand met meer geestelijke rijpheid, hoger dan jijzelf, nietige novice. Toch herinnert de student zich, tien jaar later, zijn gevoel van onbehagen nog steeds. Hij heeft er toentertijd de rector van zijn seminarie ook over aangesproken. Kon hij niet wat meer op afstand op Jezus lijken? Moest dat je weet-wel er per se bij? De rector zei nuchter: Ga 'm maar een beetje uit de weg, dan gaat het wel over. Het jaar 2002. De rector van toen is bisschop van Den Bosch geworden. De jonge student is nu priester, maar het loopt als nog spaak tussen hem en zijn ambt. De oudere student is al langer priester, klaar om een glanzende carrière te maken, met als tussenpost: geestelijk begeleider van hetzelfde seminarie waar hij ooit Jezus had gezien in de novice. De laatste (inmiddels 30 jaar, over Jezus gesproken) is verbijsterd: herinnerde de bisschop zich dan niet dat hij toen...? Ja ja, nu je het zegt. Al jaren verschijnen alarmerende verhalen over pedoseksuele geestelijken en over de homoseksualisering van de rk seminaries en priesterambt. Er zijn schandalen, rechtszaken - gelukkig in Nederland nog weinig. Sommigen denken dat het nog komt, maar wie weet valt het wel mee. Maar je vraagt je af of de kerkleiders en benoemingenadviseurs nog wel eens een krant opslaan of hun relevante vakliteratuur bijhouden. Ja, dat doen ze. Ze weten dat geruchten en schandalen er hard inhakken, ze herinneren zich het seminarie Rolduc, de verdrijving van bisschop Bär uit Rotterdam en meer. Zij raden de bijna ex-priester aan naar 'Hulp en Recht' te gaan. Die instantie heeft expertise om zijn verhaal te objectiveren', en op basis van dat oordeel kan een bisschop besluiten nemen die niet alleen stoelen op geruchten of op een individuele beschuldiging. Voor 'Hulp en Recht' is het objectief duidelijk: tussen de twee studenten bestond formeel nimmer een gezagsverhouding. Van de feitelijke, spirituele of gevoelshierarchie tussen zesde- en eerstejaars is geen zaak te maken. Maar het idee dat er geestelijke dwang was uitgeoefend in een ongelijke situatie, met God, Jezus, zelfmoord als machtige pressiemiddelen raakte de cliënt niet kwijt. Had hij zich alles ingebeeld? Inmiddels was het bisdom Den Bosch overtuigd dat de

Anonieme brief doet priester opstappen

Van onze verslaggever DEN BOSCH

VK 14/11

De geestelijk begeleider van het Sint-Jansseminarie in Den Bosch heeft onverwacht ontslag genomen. Dat is gebeurd onder druk van geruchten en vermoedelijke aantijgingen over het seksueel intimideren van seminaristen.

De priester (37) stapte op nadat een anonieme brief aan de pers was gestuurd. Daarin wordt gesuggereerd dat studenten zich geestelijk en lichamelijk niet meer veilig zouden voelen bij de vertrouwenspersoon.

Na een gesprek heeft bisschop Hurkmans de priester afgelopen vrijdag ontslag verleend als 'spiritueel'. Volgens woordvoerder Savelsberg heeft de bisschop een periode van bezinning ingelast. Hij kan niet zeggen of het bisdom verder nog actie onderneemt. 'Er zijn geen concrete klachten.'

'De anonieme brief en alle geruchten legden een druk op de persoon. Hij heeft de bisschop gezegd: omdat er zoveel geruchten zijn en er zoveel geroddeld wordt, ben ik niet meer in staat om mijn

man ook zonder 'geobjectiveerd verhaal' op zijn seminariepost niet te handhaven was. Opvallend lauw klonk de verdediging dat 'niets bewezen' was. Men hield vol dat men 'nooit iets vernomen' had. Tien jaar geleden beleefde een seminariefeut dat een ouderejaars Jezus in hem zag. De feut van toen lijdt nu aan een glutenallergie. Dat betekent dat hij ziek wordt van het slikken van de hostie: „Jezus' heilig brood des levens maakt mij ziek." Voor een priester is de hostie zijn dagelijks leven. Hij heeft het van de weeromstuit helemaal gehad met God, de kerk, zijn

Geen sancties tegen priester na misbruik

DEN BOSCH - Bisschop Hurkmans is niet van plan maatregelen te nemen tegen de 37-jarige geestelijk begeleider van het Sint-Jansseminarie in Den Bosch die afgelopen vrijdag opstapte na een anonieme brief over seksueel misbruik. Volgens het bisdom gaat het om een oude klacht van een jongere priester die al eerder door het bureau Hulp en Recht niet ontvankelijk is verklaard.

functie als vertrouwenspersoon uit te oefenen', aldus Savelsberg.

Over het waarheidsgehalte van de geruchten tast hij in het duister. Op het Sint-Jansseminarie zitten bijna 25 studenten, die in leeftijd variëren van 18 tot 52 jaar.

De spiritueel kwam eerder al in opspraak. Hij zou in de jaren negentig een nauwe vriendschap hebben gehad met een andere priester, die nu 30 jaar is.

Deze zomer diende de man een klacht in bij het bisdom wegens seksuele intimidatie. Maar een klacht werd niet ontvankelijk verklaard, omdat er geen sprake was van een afhankelijkheidsgezeg- of hulprelatie tussen beide mannen.

Het bisdom is niet blij met de geruchten en de vermeende affaire rond de opgestapte spiritueel. 'Dit is heel vervelend. Het doet ons imago geen goed', aldus Savelsberg. De rooms-katholieke kerk is de laatste tijd veelvuldig in opspraak wegens seksueel misbruik door priesters, met name in de Verenigde Staten. De geruchten over 'Amerikaanse toestanden' op het Sint-Jansseminarie hebben de geestelijk begeleider ertoe aangezet onmiddellijk op te stappen.

ambt en de Jezus die hij moest, wilde wezen. In het parlement gingen van de week stemmen op om inspecteurs op de godsdienstlessen af te sturen. Ongehoord, want dat zou de vrijheid van godsdienst schenden. Maar voor het seminarie en het bisdom Den Bosch is het nu minstens even hard tobben wat te doen als in naam van de vrijheid van godsdienst ideële jongens leren geloven dat ze met hun honingzoete mond op Jezus lijken.

Toch onderzoek naar spiritueel

HILVERSUM, 18 NOV. De Stichting Hulp en Recht, die namens de rooms-katholieke bisschoppen seksueel misbruik door priesters behandelt, stelt toch een onderzoek in naar de 'spiritueel' (geestelijk begeleider) van het bisdom Den Bosch die ruim een week geleden ontslag nam na een anonieme brief. Daarin werd hij door een oud-student beschuldigd van seksuele intimidatie. Volgens het bisdom was de zwaarste beschuldiging in de brief die van een tongzoen. Het incident had zich ongeveer tien jaar geleden afgespeeld toen briefschrijver en beschuldigde nog priesterstudent waren. (ANP)

Hij weet zeker dat hij niet de enige is die in zijn jeugd te maken heeft gehad met seksueel misbruik door fraters op scholen in Hilversum. Jan Reuling (58) hoopt lotgenoten te vinden, met wie hij er nog eens over kan praten. Om misschien nog iets te herstellen en elkaar kracht te geven om door te gaan met leven. „Zij zullen met dezelfde problemen rondlopen als ik. Ik heb er jaren mee rondgelopen, nu eindelijk wordt duidelijk waarom mijn leven zo is gelopen."

6+5 9/11

door Marit Versteeg

Hij woont inmiddels ver weg, in Sint Maartensdijk in Zeeland. Met een zoon van negen uit zijn tweede huwelijk. Hij leeft met gesloten rolluiken, brengt zijn dagen door met het schrijven van gedichten, het maken van schilderijen en het opvoeden van zijn zoon. 's Avonds drinkt hij. Niet meer zo veel als vroeger, toen zijn hele leven in het teken van de drank stond. Hij houdt het nu bij zeven flessen bier op een avond. „Gisteravond heb ik niet gedronken, omdat ik me wilde voorbereiden op dit gesprek." Hij heeft bij zijn verhaal een lange inleiding. Voordat hij kan praten over het misbruik moet hij een drempel over, want wat er in de schoolbanken is gebeurd, heeft hij in zijn leven slechts enkelen verteld. Therapeuten, met wie hij sprak vanwege zijn drankverslaving, gingen er nauwelijks op in. Korrelatie, die hij vier jaar geleden na een tv-uitzending over seksueel misbruik zijn verhaal deed, vroeg hem zijn verhaal op papier te zetten. „Ik schreef er urenlang aan en stuurde het op. Maar ik heb nooit meer iets van ze gehoord." Zijn beide ex-echtgenoten weten het. Zijn zus lichtte hij twee weken geleden in. Het bisdom Utrecht heeft hij ook gebeld. „De overste die ik sprak, wilde tijdens een etentje met me praten. Maar over zo'n onderwerp praat je niet bij een etentje. Dat verdor ik. Ik ben niet gegaan. Ik heb in een lange brief om een schadevergoeding van tien miljoen gevraagd. Ik acht de kerk hier mede schuldig aan. Ze weten niet hoe ze ermee om moeten gaan. Nog niet. Volg het nieuws maar. Ze houden elkaar de hand boven het hoofd."

Gaan drinken

Na de lagere school, de mulo, middelbare handelsdagschool in Amersfoort, de Hilversumse hbs en militaire dienst werd hij vertegenwoordiger. Hij trouwde jong, werd vader. „Ik had toen nog wel een goed leven. Tot de dag dat mijn zoontje overleed door wiegendood. Hij was zestien maanden. We waren kapot. Ik was 22, mijn vrouw negentien. We konden het niet aan. Toen ben ik gaan drinken. Dat heb ik zeker twintig jaar volgehouden en daarvoor is veel in mijn leven fout gegaan. Mijn leven is mislukt." Hij kijkt even peinzend voor zich uit. „Totaal mislukt."

Hij herneemt zich, alsof hij het verhaal van een ander vertelt. „Na vier jaar huwelijk gingen we uit elkaar, we hadden inmiddels een dochter. Later kwamen we weer bij elkaar en werd nog een dochter geboren. Maar vier jaar later gingen we toch weer uit elkaar. Ik had ook nog een dochter bij een andere vrouw, maar van haar had ik meteen afstand genomen. Ik kon me aan niemand hechten. Ik was helemaal losgelagen, ging ook aan de kalmerende pillen." Reuling raakte zijn werk kwijt en zijn gezin, en belandde in de goot. Hij begint harder te praten. „Ik miste de kinderen vreselijk. Eerst mocht ik ze nog zien, maar door de drank heb ik dat verspeeld. Ik weet dat ik de drank niet de schuld mag geven. De schuld ben je zelf. Zo zie ik het nu. Ik stopte al mijn energie alleen nog maar in drank. Dat is verloren energie."

Hij leefde als een dakloze, sliep in zijn auto en had wat losse baantjes in fabrieken en de horeca, tot hij contact zocht met het Consultatiebureau Alcohol en Drugs. In 1975 werd hij voor het eerst een half jaar opgenomen in een afkickkliniek, twee jaar later nog eens. „Die eerste keer was heel gemakkelijk. Daar mocht je gewoon doordrinken, als je maar vertelde waarom. Dus we hadden er onderdak en eten en konden gewoon doordrinken. Vluchten, eigenlijk. Emoties wegdrukken. De volgende dag luiden we maar een eind weg. Ja, ik heb toen ook wel verteld dat de fraters niet met hun fikken van me af konden blijven, maar daar zijn ze eigenlijk nooit serieus op ingegaan. Ik had nog zo veel meer problemen, ook met huisvesting en werk en ik had allerlei fobieën." Een sarcastisch lachje: „Ze wisten kennelijk niet waar ze moesten beginnen."

„Pas de tweede keer dat ik was opgenomen, in 1977, realiseerde ik me dat stoppen met drinken een keuze is voor een ander leven. Ik kwam terecht in een strakker regiëm en groepstherapie. Daar zijn mijn ogen opgegaan en zag ik in dat ik een doel in mijn leven moest creëren. Het eerste doel dat ik stelde was: zet een streep onder het verleden en ga weer wat van je nieuwe leven maken. Ik kreeg een oud huisje in Roodendaal en begon terug te vechten. Ik leerde toen mijn tweede vrouw kennen en heb de eerste jaren van dat huwelijk ook niet gedronken. Maar ik had mezelf twintig jaar naar de kloten geholpen, dus zou het herstel ook twintig jaar duren." Met zijn tweede vrouw kreeg hij twee kinderen, een zoon en een dochter. „Zij was twintig jaar jonger dan ik en ze was dol op me. Achteraf gezien heb ik me ook in dat huwelijk nooit kunnen geven. Ik wilde wel lief voor haar zijn, maar dat gaf me het gevoel dat ik stikte. Ik kan ook geen liefde ontvangen, de liefde van een ander niet accepteren. Eigenlijk kan ik nog geen hand op mijn schouder velen van volwassenen. Ik ben ook al zeker twintig jaar niet meer naar de kapper geweest, of de dokter of tandarts. Mijn haar knip ik zelf, voor de spiegel." Zijn ex woont een paar blokken verderop. Zoon Jan (9) woont bij hem, zijn dochter (17) bij haar moeder. „Jan eet en doucht bij zijn moeder, maar is verder bij mij. Zo krijgt hij verzorging en warmte van zijn moeder. Ik wil dat mijn zoon mij kent. Maar ik ben wel bang voor het moment dat hij een man wordt. Ik kan hem nu al moeilijk aanraken of knuffelen en ben bang dat ik het straks helemaal niet meer durf. Voor mij heeft aanraken al snel met seks te maken. Stel dat hij dat denkt... Ik ben bang geworden voor seks. Ik heb altijd behoefte aan vrouwen gehad. Maar dan snel. Vlуг klaarkomen en wegwezen. Niks terdecor voor spel. Ik ben bang voor intimiteit. Dat wil niet zeggen dat ik er niet benieuwd naar ben, maar het is emotioneel voor mij onmogelijk. Ik kreeg het in mijn huwelijk ook niet voor elkaar het goed te doen. Het voelde alsof ik in de gevangenis zat. Ik kon haar liefde niet beantwoorden. Achteraf gezien had ik die veertien jaar beter iets anders kunnen gaan doen. Ook voor haar."

Zoontje

Zijn zoon komt binnen. Het jochie is naar de kinderbeoerderij geweest, en vertelt opgetogen dat hij de hokken van de geiten heeft verschoond en de beesten heeft gevoerd. Hij neemt plaats op de leuning van de stoel waarop zijn vader zit en vertrekt even later naar de keuken om brood te smeren. Zijn vader loopt even met hem mee. Even later gaat Jan naar zijn kamer en doet vader Jan de deur van de woonkamer zachtjes dicht. „Zo'n zoon. Een geweldig mannetje. Die jongen weerhoudt me ervan om in een caravan in het bos te gaan wonen en me van de wereld af te sluiten. Zijn kinderlijkheid kan ik nog wel aan. Hij weet dat ik een slechte tijd heb gehad bij de fraters. Maar niet wat ze precies hebben gedaan. Toen ik zo oud was, begon het bij mij. Als ik zou merken dat iemand aan hem zou zitten. Ik zou hem eigenhandig vermoorden." Hij balt zijn vuisten. Zijn dochter ziet hij een keer per week. „Ik wil haar ook graag nog zien als mijn kleine meisje, maar zij is zeventien. Ze heeft al verkering." Woede en agressie zijn steeds terugkerende begrippen in zijn betoeg. „Ik zit vol van woede. Woede omdat ze me m'n jeugd hebben afgenomen, maar ook de rest van mijn leven. Mijn leven is verwoest. Ik heb altijd conflicten met autoriteiten. Op school, in dienst, in werksituaties. In mijn hele levensloop mislukken dingen door die woede. Vlak voor het examen van de hbs zocht ik het conflict weer op en moest ik van school. Ik werd geselecteerd voor de commando's, voor de opleiding tot onderofficier, maar kreeg weer ruzie. Ik accepteer geen autoriteiten. Ik moet zelf de regie kunnen houden."

Jongensschool *Verweld bij*

Jan Reuling groeide op aan de Bellstraat in Hilversum en ging als klein jongetje naar de Maria Immaculata-school, gevestigd aan de Minckelersstraat. „Een jongensschool, geleid door fraters en leken.” Hij haalt een schoolfoto tevoorschijn, gemaakt in 1948 waarop hij een beetje verlegen de camera inkijkt. „Mooi hè? Het zegt wat. Toen was ik nog onbevangen. Ik stond nog normaal in het leven.” Hij wrijft de tranen uit zijn ogen en vervolgt bijna zakelijk: „Onze school hoorde bij de Jozefparochie. Iedere ochtend om half zeven op, om om zeven uur in de kerkbanken te zitten. Op school werd gecontroleerd of je 's morgens wel naar de kerk was geweest. De eerste paar jaar van de lagere school ging het goed. Tot in de vijfde klas. Ik was toen negen of tien jaar oud. Daar begon mijn hel. Frater Ewald, heette hij. Hij kon zijn klauwen niet van ons afhouden. Hij pikte zijn slachtoffertjes er in de klas tussenuit.” Hij vertelt met zachte stem. „De frater kwam op onze lessenaar zitten en probeerde met zijn hand in je broek te komen. Ik heb het altijd weten te voorkomen. Ik hield mijn armen stevig op mijn broekrand. Ik wist dat wat hij deed niet mocht. En ik had een verschrikkelijke angst.” Hij zit in elkaar gedoken. „Het lukte hem niet in mijn broek te komen. Maar dan pakte hij je hand en bracht hem, onder zijn pij naar zijn geslachtsdeel. Daar voelde je iets wat je nog nooit gevoeld had. Een volwassen geslacht in staat van opwindning. Ik wist alleen: 'Dit is vies'. Ik had het warm, benauwd. Hij werd ongeduldig. Hij wilde bevrediging. Maar ik wist niet wat er zou gebeuren en wat ik moest doen. „De eerste keer dat ik zo zat, kwam gelukkig de conciërge binnen en sprong hij van mijn lessenaar af. Mijn hand vloog terug. Hij deed het tijdens een proefwerk. Met mijn rechterhand probeerde ik het proefwerk te maken, terwijl hij mijn linkerhand onder zijn pij vasthield. Het zweet kwam van me af. Ik was zo bang. Het stonk. De dag daarop kreeg ik het proefwerk met een onvoldoende terug. Die onvoldoende die ik kreeg, verdiende hij zelf. Het is toch walgelijk.” Het gebeurde een keer of acht. En niet alleen bij Jan. „Het is hem nooit gelukt in mijn broek te komen, ook al kneep hij zo hard in mijn arm dat ik er blauwe plekken aan overhield. Ik dacht: ik ga nog liever dood. Ik durfde ook de klas niet uit te rennen. Ik durfde het ook niet aan mijn ouders te vertellen. Dat kan je niet vertellen. Ik wilde stoer zijn. Ik deed thuis alsof er niks aan de hand was.” Het hield op toen de frater werd overgeplaatst. „Hij maakte meer slachtoffers. Gelukkig heeft de directeur van de Venetafabriek, een man van aanzien, de zaak aanhangig gemaakt bij de parochie en het bisdom. Zijn zoon had het thuis wel durven vertellen. De frater werd overgeplaatst. Nou, dat is al heel wat voor die tijd. Tien jaar geleden heb ik serieus overwogen hem te zullen vermoorden. Zo diep zit mijn haat. Hij zit in een rusthuis, maar ik hoorde van de overste van het huis die ik met een smoes belde dat de man dement is en een geheugen heeft van nog geen dag. Daarom heb ik het maar niet gedaan.

Seksboekje

Op de mulo, de Aloysiuschool, kreeg ik in de tweede klas te maken met klassenfrater Alfred. Die probeerde je aan te raken en sloeg ook met een liniaal op je vingers. Maar toen wist ik inmiddels waar het om ging en bleef ik zo ver mogelijk bij hem uit de buurt. Ik weet nog dat hij op een dag vlak voor een proefwerk een seksboekje van een jongen onderschepte. Hij ging ermee achter zijn lessenaar zitten en ging zich daar zitten aftrekken. Heel luidruchtig. Ik hoor en zie het nog. Hij deed dat zo, dat de hele klas het kon zien. Ik zie nog hoe hij zijn hand uit zijn broek haalt en het sperma met zijn zakdoek van zijn hand afveegt. Zijn bril zat scheef. Ik zie nog de vorm van die zakdoek. Ik walg ervan. Dan wordt seks smerig. Ik was der-

Fury as pervert is freed
By MIKE SULLIVAN
Crime Editor
The Sun, 27-11-2002

ONE of Britain's most notorious paedophiles was set free from jail by the Appeal Court yesterday.

Pervert Thomas O'Carroll, 56 — who imported indecent photos of children — will not even have to sign the sex offenders register.

Child protection experts blasted the "scandalous" judgment. It means O'Carroll, a co-founder of the infamous Paedophile Information Exchange, will be free to carry on his warped campaign to legalise sex with children.

The former teacher, of Leamington Spa, Warwicks, was jailed for nine months in August.

At his trial, a probation service report said he posed a "high risk of re-offending".

tien, veertien jaar. Je wist wat er aan de gang was. Je zag het, maar je wou het niet weten. Terwijl hij met zichzelf bezig was, keek hij me even aan, die schoft, toen ik toch even opkeek van mijn schrift. Het is toch niet te geloven? Ik was compleet in de war. Hij deed het vaker. Zijn stoel schokte dan tegen de verwarming aan. Hij móest wel weten dat wij het observeerden.

Op het plein hebben wij hem eens staan uitschelden, met een aantal jongens. Hij is toen naar mijn moeder gegaan en heeft daar zitten huilen om mijn grote mond. Ach, mijn moeder. Ze is nu 83 en ze weet het nog niet. Zoiets vertel je als jongen niet aan je moeder. Je schaamt je er te veel voor.”

Op die school was nog zo'n man, zo'n viezerd, die de hele dag met seks bezig was. Het hoofd van de school. Hij loerde de hele dag. Hij gaf ook seksuele voorlichting. Liet ons één voor één bij hem komen en legde uit hoe je je moest wassen. Hij wilde het ook wel illustreren als je je broek uitdeed. Hij zei: 'Ik zal je uitleggen hoe een jongen groot wordt.' Maar ik wilde dat niet. Wat een schoften. Wat had ik een angst. Ik ben nooit meer een kerk ingegaan. Niet één keer.”

Toch is hij geen ongelovig mens. „Ik weet sinds een tijdje dat ik helderziend ben. Daar help ik mensen mee. Ze komen hier met relatieproblemen, of met een ja- of nee-vraag. Ik kan ze meehelpen, omdat ik dingen voorzie. De dingen die ik zeg, blijken ook te kloppen. Er is dus een hogere macht die mij gebruikt om andere mensen uit de ellende te helpen. Zo kan ik toch nog iets voor anderen betekenen. Misschien kan ik doorgaan mensen te helpen. Levenservaring genoeg, in ieder geval.”

Provinciaal overste H. Huurne be-treurt wat Reuling is overkomen en heeft Reuling onlangs verwezen naar de onafhankelijke stichting Hulp en Recht, waar vertrouwenspersonen werken die slachtoffers van seksueel misbruik terecht kunnen. Dit meldpunt is bereikbaar via 0900-8998411. Ook in het onderwijs zijn inmiddels sinds jaar en dag vertrouwensperso-nen aangesteld en bestaan klachten-regelingen voor seksuele intimidatie en misbruik. Ook mentoren zijn erop getraind iets te doen met signalen van slachtoffers. Een serieuze klacht kan op een arbeidsrechtelijke of straf-rechtelijke manier worden aange-pakt. Bij een arbeidsrechtelijke pro-cedure wordt een onafhankelijke klachtencommissie in het leven ge-roepen die kan adviseren tot discipli-naire maatregelen over te gaan en bij een strafrechtelijke procedure wordt aangifte gedaan bij de politie.

MODERNE TABOES

'De buitenwereld denkt: alle pedo's willen kinderen misbruiken'

In deze serie over moderne taboes dit keer Marthijn Uittenbogaard (30) aan het woord. Hij is pedofiel.

“Op de lagere school, toen ik twaalf was, wist ik het al: als ik groot was, zou ik nog steeds op jongens van twaalf vallen. Zo mooi vond ik hen. Pas toen ik ouder werd begreep ik dat ik pedofiel was. Toen kwamen ook de problemen.

In ons gezin werd niet gesproken over seksualiteit. Ik had na de mavo stiekem relaties met oudere mannen. Vier jaar geleden, toen ik lid werd van de vereniging Martijn voor pedofielen, heb ik mijn moeder verteld dat ik voornamelijk op jonge jongens val. Ze nam het aan ter kennisgeving. We praten er nooit over. Ze hoopt volgens mij nog altijd dat ik met een vrouw trouw. Aan mijn vader heb ik het niet verteld, hij vindt homo's al ziek, laat staan pedofielen. Eén keer vroeg hij mij iets over de vereniging Martijn. 'Ben jij daar ook patiënt van', vroeg hij. Mijn zus en broer weten dat ik pedofiel ben en respecteren het wel.

Op mijn werk weten een paar mensen dat ik 'op jongens val'. Zij denken dat ik homo ben, maar zo voel ik me niet. Pedofilie is iets heel anders. Ik durf er soms wel over te praten, maar als iemand er niet mee overweg kan, klap ik ook dicht. Gelukkig kom ik op bijeenkomsten voor pedofielen en bij gespreksgroepen op internet gevoelsgenoten tegen. De eerste keer dat ik naar een bijeenkomst ging voelde ik mij een soort crimineel. Ik was bang dat ze me daar misschien van mijn pedofilie af zouden willen praten. Maar het was een gezellige bijeenkomst, waar we over koetjes en kalfjes praatten en waar ik eindelijk mezelf kon zijn.

Sinds de affaire-Dutroux zijn er veel minder bijeenkomsten voor pedofielen. Organisaties zijn huiverig Seks op jonge leeftijd wel schadelijk

'Onderzoek heeft uitgewezen dat seks op jonge leeftijd niet schadelijk is.' 'Een kind is heel goed in staat om te bepalen wat het wil.' Citaten uit het artikel door Josephine Krikke over de mening van Marthijn Uitenboogaard in de Humanist 4/2002. Wat wil de redactie ons zeggen door dit artikel te plaatsen? Staat zij achter de inhoud? Wil de redactie ons getuige laten zijn van de eenzame strijd waar een pedofiel in verkeert? Ongeveer vijf jaar geleden heeft in de NRC een artikel bestaan van een hoogleraar (zelf pedofiel meen ik me te herinneren), waarin geciteerd werd uit een onderzoek, dat inderdaad het niet schadelijk zijn van seks op jonge leeftijd zou aantonen. Het bleek dat het om één onderzoek ging van matige kwaliteit, vele malen geciteerd, dat weersproken werd door een andere wetenschapper die later op het artikel reageerde.

Dat Marthijn en alle pedofielen met een onoplosbaar / moeilijk oplosbaar probleem zitten, is een ieder die de krant leest wel duidelijk. Maar het voorbij gaan aan vele tientallen onderzoeken (wel goed uitgevoerd) die aantonen dat het hebben van seks op jonge leeftijd lichte tot zeer ernstige schade aanricht, neem ik u kwalijk.

geworden. Net als pedofielen zelf; zij begeven zich liever anoniem op internet dan dat ze lid durven te worden van onze vereniging. Het ledental is na 'Dutroux' gehalveerd tot 270. Ik denk dat het dieptepunt nu voorbij is.

De buitenwereld denkt: alle pedo's willen kinderen misbruiken. Dat is helemaal niet zo. De meeste pedofielen hebben geen seks met kinderen. Alleen de pedo's die dat wèl doen halen de krant. Ik zou graag een relatie willen met een jongen, ik zie het onder andere als een soort mentorschap waarin ik hem zelfrespect en vertrouwen bijbreng. Als het kind ouder wordt kunnen we gewoon goede vrienden blijven, of we zetten de relatie voort.

Onderzoek heeft uitgewezen dat seks op jonge leeftijd niet schadelijk is. Een kind is heel goed in staat om te bepalen wat het wil. Het is pas schadelijk als een kind onder dwang meedoet. Als er sociale controle is en voorlichting op scholen over (seksuele) gevoelens en relaties, dan zal het misbruik juist afnemen. Hoe strenger de samenleving, hoe meer misbruik, denk ik. De wet zegt dat kinderen jonger dan zestien jaar geen seksuele relatie mogen hebben. De vereniging Martijn raadt haar leden aan om zich daar aan te houden. Mijn ideaalbeeld is dat de wet stap voor stap verandert. Dat seks van kinderen onderling gelegaliseerd wordt, en dat de leeftijds-grens waarop seks legaal is steeds verder omlaag gaat, in plaats van omhoog.”

Josephine Krikke

de HUMANIST SEPTEMBER/OKTOBER 2002

He was arrested after customs officers found 54 photos of naked or partly clad children in his luggage at Heathrow.

He took the shots on beaches with a long lens camera. In yesterday's judgment, Mr Justice Holman said O'Carroll should only have been FINED.

The pictures were at a "relatively low level" of indecency, he said.

He stressed that the case was very different from the "modern scourge" of child pornography on the internet.

Bob McLachlan, who runs the Child Protect charity, said: "It is totally scandalous.

Naschrift redactie: Met de (inmiddels beëindigde) serie 'Moderne taboes' heeft de redactie de beweegredenen en belevingswereld van de geïnterviewden willen duidelijk maken, zonder daar zelf direct haar mening tegenover te plaatsen.

"This sends out a message of children is not a serious offence that taking indecent pictures"

PPSI: Geen relaties onder één dak

FEIT & VOORROEPEL 4/11

Niet alleen relaties tussen docenten en scholieren, maar ook relaties tussen docenten onderling zijn schadelijk voor het werk- en leerklimaat op school. "Geen relaties onder één dak!" Dat betoogde Anke Visser, coördinator van het Project Preventie Seksuele Intimidatie (PPSI) van het APS tijdens de studiedag voor vertrouwenspersonen "Liefde in de schoolbanken", die het PPSI op 10 oktober organiseerde. Daarmee ging zij een stuk verder dan de wet- en regelgeving op dit punt voorschrijft.

De stuurbaarheid van liefde

Visser deed de uitspraken tijdens haar algemene inleiding aan het begin van de conferentie en de stelligheid waarmee zij die deed, ontlokte de zaal wel enig geroezemoes. In de rest van het ochtendprogramma werd onder andere een TV-documentaire vertoond, waarin een oud-directeur uitlegde waarom hij de relatie tussen een docent en een oudere leerling had toegestaan, terwijl daarna de nieuwe directeur aangaf dat hij dit soort relaties op school niet zou tolereren. De oud-directeur gaf aan dat liefde "gewoon kon voorkomen" en dat als het met wederzijdse toestemming gebeurde, hij vooral naar de omstandigheden wilde kijken. In dit geval ging het om een vrijwel afgestudeerde scholiere en waren de ouders op de hoogte van de situatie. De nieuwe directeur vond echter dat er geen omstandigheden waren waarin hij een dergelijke relatie kon toestaan. De docent zou ontslag moeten nemen en de inzet van de directeur kon maximaal zijn om hem te assisteren bij het vinden van een baan op een andere school.

Platonische relatie afgestraft

Gezien het geroezemoes in de zaal en ook gezien de reacties van de scholieren in de documentaire, die vonden "dat men liefde niet kan sturen", is het standpunt van het PPSI radicaal en enigszins controversieel. Toch bestaat er in het onderwijs steeds groter draagvlak om seksuele intimidatie tegen te gaan. De problemen ontstaan wanneer men in de grensgebieden komt, met name als het gaat om meerjarige studenten die met wederzijdse instemming aan relatie beginnen. Is een 18 of 19 jarige zich volledig bewust van de consequenties van het aangaan van een relatie met een docent die in de dertig is?

Gertjan Mense, die werkt bij een landelijke klachtencommissie voor het onderwijs, krijgt regelmatig zaken die op het scherp van de snede zitten. Het is duidelijk dat minderjarigen (onder 18 jaar) volgens artikel 249-1 geen seksuele relatie kunnen hebben met een docent of begeleider. Toch kunnen relaties, zelfs als zij niet seksueel, in zo'n situatie over de schreef gaan. Zo noemde Mense het geval van een meisje uit een eindexamenklas die een platonische relatie kreeg met een leraar. Het initiatief kwam met name vanuit de leraar. De ouders stapten naar de klachtencommissie. Uiteindelijk achtte de klachtencommissie de klacht gegrond wegens gebrek aan professionele distantie van de docent. Hij had op zijn minst de mentor van de scholiere moeten raadplegen voor hij aan deze (platonische) relatie begon.

Papieren tijgers

Steeds meer scholen hebben wel een beleid tegen seksuele intimidatie, maar vaak blijft het nog beperkt tot een papieren beleid. Voor het praktisch aanpakken van seksuele intimidatie en ongewenste omgangsvormen zijn inmiddels wel veel mogelijkheden beschikbaar. Het spel "Gedragen Gedrag Mini" van het PPSI is een goed instrument op te bespreken wat voor de school wel of niet acceptabel is. Giti Ban, ook van het PPSI, gaf tijdens de conferentie een reeks nuttige wenken om seksuele intimidatie tegen te gaan. Zaken die men vaak vergeet, zijn voorlichting en registratie. Bij voorlichting kan men denken aan het geven van informatie over wie de vertrouwenspersoon is, hoe de procedure van een klacht verloopt en dat men de vertrouwensinspecteur kan inschakelen. Ook de implementatie van gedragsregels kan men begeleiden door voorlichting en uitwisseling van ervaringen tijdens een bijeenkomst. Registratie is erg belangrijk om te weten hoe vaak welke

soort klachten voorkomen, maar ook om na te gaan of bepaalde docenten of scholieren herhaaldelijk vervallen in intimiderend of ander ongewenst gedrag. Ook dient registratie om feitenmateriaal te verzamelen als men een dader wil aanpakken. Het is belangrijk bij registratie een standaardformulier te gebruiken. Zulke formulieren zijn onder meer te vinden op de website van het PPSI. De gegevens kan men het best op beveiligde wijze 10 jaar bewaren. Een samenvatting van een goed beleid en voor implementatie daarvan kan men vinden in de folder "Een jaar later", die nog verkrijgbaar is op de website van het Ministerie van OC&W. (PD) www.101eashtwfscholen.net

Een vermoeden van ontucht zorgde de afgelopen maanden voor grote onrust op basisschool De Borg in Assen. Onlangs besloot het openbaar ministerie de betrokken leraar niet te vervolgen. Er was geen sprake geweest van seksuele handelingen maar van 'onschuldige plagerijtjes' als een prikje in de zij en een arm om de schouder. De vraag rijst of fysiek contact tussen leraar en leerling nog wel kan.

Door Jantina Russchen

LEEUWARDEN ■ Krijgen de meiden uit groep acht bij het afscheid van de basisschool een kus van de meester? Zitten leerlingen ouder dan vijf jaar nog bij de juf op school? Het zijn vragen waar schoolteams een duidelijk en eensluidend antwoord op moeten hebben, vindt vertrouwensinspecteur Aly Dullemond.

"Iedereen weet dat je op het schoolplein niet mag fietsen, maar over omgangsvormen staat lang niet altijd iets op papier." Toch zijn afspraken over omgang belangrijk. Helderheid voorkomt veel misverstanden. "Bovendien moet een kind weten waar het 'nee' tegen kan zeggen", zegt Dullemond. Als een van de twaalf vertrouwensinspecteur bij de inspectie van het onderwijs adviseert en begeleidt zij scholen, leerlingen en ouders bij seksueel geweld. "Het is een moeilijk veld om in te werken. Paniek en emotie kunnen makkelijk leidend worden en verhalen gaan snel een eigen leven leiden."

Daarom moeten scholen volgens Dullemond praten over hun kwetsbaarheid. Bijvoorbeeld die van de gymleeraar, die vaak alleen met een groep kinderen op een locatie buiten de school is. "Alle onderwijzers zouden een keer stil moeten staan bij de rede-

ken voor fysiek contact met kinderen. Raak ik een kind aan omdat ik dat zelf prettig vind of voor het plezier van het kind?"

Amerika

Tegelijk wijst Dullemond erop dat nadenken en praten over het aanraken van leerlingen niet mag leiden tot verkrampt - of overspannen gedrag. "Een leraar kan best een arm om een kind slaan, maar dan wel in gezelschap van anderen. Je moet nuchter blijven. Wij moeten in Nederland geen Amerikaanse toestanden krijgen. Daar klaagden ouders van scholieren de kerstman aan omdat die kinderen op schoot nam."

Het is moeilijk kalm te blijven als er sprake is van seksueel misbruik. "Scholen zijn kwetsbare gemeenschappen. De reacties op zedendelicten zijn heftig. Ouders zijn heel emotioneel als het om hun kinderen gaat. Ze zoeken elkaar op en versterken elkaars reacties. Op een congres zei iemand eens: Als ik vroeger thuiskwam en zei dat ik een klap van de meester had gehad, zei mijn moeder dat ik het er dan wel zelf naar maakt zou hebben. Nu is dat eerder andersom."

Daarom is het volgens Dullemond van groot belang dat scholen praten met ouders. "Neem ouders serieus. Veel scholen zijn naar binnen gericht als het gaat om klachten over ontucht. En ze zijn angstig voor kritiek. Schoolteams schrikken zich rot van een beschuldiging van seksueel misbruik en kunnen zich bijna niet voorstellen dat het hen overkomt. Vaak wordt het probleem in een eerste reactie ontkend: 'Het zal wel aan die ouders liggen' of 'Oh, het gaat om dat kind, dat is ook een leerling met problemen.' Maar ongewenste seksuele aanrakingen zijn natuurlijk altijd onacceptabel."

In haar werk krijgt Dullemond te maken met zeer diverse zaken. Geplande onder-

onsjes tussen leerkrachten en tieners, gymdocenten die hun handen niet thuis kunnen houden in de kleedkamer, onderwijzers die weken hun best doen om een kind geraffineerd in te pakken met als doel het verrichten van seksuele handelingen.

"Soms gaat het om zeer ernstig, langdurig misbruik. Dat gist en suddert nog jaren op een school. Maar ook als er niets is gebeurd, kan het de gemoederen nog tijden bezig houden. Neem het voorbeeld van de verzonnen sekskelders in Emmererfscheidenveen.

Er hoeft maar iets te gebeuren en de geruchten laaien weer op."

Leerkrachten die onterecht zijn beschuldigd van seksueel misbruik kunnen daarover mee praten. Dat etiket raak je niet meer kwijt. "Je kunt het niet ongedaan maken. Vertrouwensinspecteurs helpen ook bij de rehabilitatie van onschuldigen. Die leraren hebben een ongelooflijke deuk opgelopen. Mensen vinden het seksueel bedreigen van een kind vele malen erger dan bijvoorbeeld een roofoverval. Leerkrachten die zich daaraan schuldig maken, of daarvan verdacht zijn geweest, worden uitgespuugd."

Maar tussen schuldig en onschuldig zit een groot grijs gebied. Dullemond vertelt over klachten die maanden blijven hangen, maar niet leiden tot aangifte door het slachtoffer, over zaken waarvan aangifte is gedaan, maar die wegens gebrek aan bewijs zijn geseponneerd en zaken waarbij geen sprake is van concrete strafbare feiten maar wel van ongewenst gedrag zoals het gebruik van woordjes die niet door de beugel kunnen.

Hoe scholen moeten handelen bij seksueel geweld en andere vormen van agressie is vastgelegd in allerlei protocollen en handboeken. De meeste onderwijsinstellingen hebben wel zo'n stappenplan in huis.

"Maar daarmee zijn ze er-

Scholen moeten seksueel geweld melden

Vanaf 1999 hebben scholen een meldplicht voor seksueel geweld tegen minderjarige leerlingen. Die is ingevoerd omdat onderwijsinstellingen zedendelicten in het verleden nogal eens intern 'oplosten'. Op die manier konden plegers hun praktijken ongestraft voortzetten. Een melding komt terecht bij de vertrouwensinspecteur. "Dat kan via het schoolbestuur of de directie, maar ook via ouders of slachtoffers. Omdat ik als vertrouwensinspecteur geheimhoudingsplicht heb, kan ik vrijuit met alle betrokken partijen praten", zegt Aly Dullemond. Afhan-

kelijk van de ernst van de klacht wordt bekeken of er aangifte moet worden gedaan. Als er een redelijk vermoeden is van een strafbaar feit, is het schoolbestuur verplicht aangifte te doen. Als een kind thuis komt met een verhaal over seksuele intimidatie doen ouders er volgens Dullemond goed aan meteen contact te zoeken met de school. "Ga niet naar de betrokken leerkracht, maar naar de directeur, een vertrouwenspersoon of het schoolbestuur." Om te voorkomen dat het verhaal een eigen leven gaat leiden, zouden ouders hun kind op het hart moeten drukken het niet door te

vertellen. "En praat er zelf ook niet met andere ouders over. Al kan ik me goed voorstellen dat die neiging heel sterk is."

Vanaf januari behandelen vertrouwensinspecteurs ook klachten rond geestelijk en lichamelijk geweld zoals pesten en slaan.

De vertrouwensinspecteurs in Noord-Nederland zijn Corrie Doelman en Jonneke Adolfsen. Tot het eind van dit jaar zijn zij te bereiken op 038-4695400 of 050-5992500. In januari wordt een 0900-nummer in gebruik genomen en krijgen bellers de vertrouwensinspecteur rechtstreeks aan de lijn. Meer informatie op www.owinsp.nl onder Functie & Taken

nog niet. Formeel hebben alle scholen hun zaken wel geregeld, maar zij kunnen in de dagelijkse praktijk vaak meer doen om een veilige school te bieden. Dat begint bij het opstellen van de eerder genoemde omgangsregels. Niet tien kant-en-klare uit een boekje, maar een lijst met afspraken die door het schoolteam zelf is opgesteld."

■ AANGIFTEN

In 1998 werd 181 keer aangifte gedaan van ontucht op scholen. Vorig jaar was dat aantal 210. Een lichte stijging, die het effect kan zijn van de meldings- en aangifteplicht die in 1999 is ingevoerd. Onder de 210 zaken waren 67 wegens seksueel misbruik en 143 wegens seksuele intimidatie. De groep die werd beschuldigd van misbruik bestond uit 34 docenten, 3 directieleden, 19 medeleerlingen en voor de rest uit vrijwilligers, ondersteuners en stagiairs. Van de aangiften in 2001 leidden 4 tot een onvoorwaardelijke gevangenisstraf.

■ REAGEREN?

■ Jantina.russchen@hazewinkel.nl

Voorlichting nodig over kinderseksuïerisme

Den Haag De overheid moet mensen die naar het buitenland reizen voorlichten over de strafbaarheid van kinderseksuïerisme. Zij moet hierbij nauw samenwerken met de reiswereld. Dat is een van de aanbevelingen die het onderzoeksbureau WODC van het ministerie van Justitie doet in een rapport over kinderseksuïerisme vanuit Nederland. (ANP)

'In moskee over misbruik spreken'

AMSTERDAM Moslims zouden tijdens de vastenmaand ramadan in de moskee moeten spreken over onderwerpen als seksueel misbruik, huiselijk geweld en verstoorte gezinsrelaties. Daardoor kunnen conflicten tussen jongeren en hun ouders worden bijgelegd en ontstaat de mogelijkheid voor verzoening.

Die oproep doet Saida el-Hantali, initiatiefneemster van Het Spiegelbeeld, een inloophuis voor Marokkaanse meisjes in Amsterdam-Oost. De Marokkaanse vrouw krijgt op 18 november de Joke Smit-prijs voor emancipatie. (ANP)

E-zine Jeugdzaken - emailservice. Een overzicht van de nieuwste berichten. Bezoek e-zine Jeugdzaken op internet voor nieuwe publicaties, de agenda, adressen en het archief. <http://www.jeugdzaken.nl>

LANDELIJK NIEUWS

19 november 2002
Resultaten actieplan aanpak seksueel misbruik van kinderen
19 november 2002
Regionale werkconferenties over seksueel misbruik van kinderen, een onderzoeksrapport over de behoefte aan specialistische diagnostiek op het gebied van seksueel misbruik van kinderen, een inventarisatie van modules seksueel misbruik van kinderen binnen de bestaande beroepsopleidingen, een inventarisatie van lokale samenwerkingsinitiatieven tussen hulpverlening, politie

Kinderseks te vaak onbestraft

Nederlandse toeristen komen weg met misbruik minderjarigen in buitenland

Door Bob van 't Klooster

ROTTERDAM - De Nederlandse overheid spant zich nauwelijks in om het wereldwijde probleem van kinderseksuïerisme aan te pakken. De laatste veroordeling van een Nederlander dateert van 1997.

Dat blijkt uit het onderzoek 'Kinderseksuïerisme vanuit Nederland' van onderzoeksbureau WODC van het ministerie van Justitie. Toeristen en reisorganisaties die getuige zijn van kinderseks, doen uit onverschilligheid of angst vaak geen aangifte. „Het hebben van wetgeving die dit verbiedt, is niet voldoende. Er moet ter plekke worden opgetreden”, zegt Theo Noten van ECPAT, de internationale organisatie tegen commerciële, seksuele uitbuiting van kinderen. Het WODC adviseert de overheid reizigers naar verre bestemmingen voortdurend te informeren over de strafbaarheid van kinderseksuïerisme.

Ook de reisindustrie zelf moet maatregelen nemen zoals een gedragscode voor reizigers en reisleiders. De overheid zou moeten controleren of reispersoneel zich aan deze code houdt. Volgens de onderzoekers moet meer evenwicht komen tussen rechtshulp van ambassades aan landgenoten in risicolanden, en handhaving van de internationale rechtsorde. In het verleden hielp de Nederlandse ambassade een sekstoerist het land te ontvluchten.

Sinds 1 oktober is de wet veranderd en de 'dubbele strafbaarheid' opgeheven, waarbij Nederlandse daders slechts werden vervolgd als kinderseksuïerisme ook in het land zelf strafbaar was. WODC stelt dat justitie met deze nieuwe wet nu ook actiever moet gaan vervolgen.

De toerist die seks heeft met kinderen, is niet altijd een pedofiel die bewust op zoek is naar minderjarigen. Volgens het WODC worden de strafbare feiten ook gepleegd door de grote groep toeristen die zich in exotische oorden in het uitgaansleven stort en min of meer toevallig in aanraking komt met kinderprostituees.

en Openbaar Ministerie en een rapport over omgaan met allochtone slachtoffers van kindermishandeling. Dit zijn de resultaten van het onderdeel hulpverlening van het nationaal actieprogramma aanpak seksueel misbruik van kinderen (NAPS). In april 2002 is het toenmalige kabinet dit actieprogramma gestart met de bedoeling de samenwerking te verbeteren tussen de verschillende instellingen die zich bezig houden met de bestrijding van seksueel misbruik van en seksueel geweld tegen kinderen. Vorige week heeft de Tweede Kamer de eindrapportage

Wel sluiten de daders gemakkelijker de ogen voor de ware leeftijd van de jeugdige hoeren.

Het WODC onderzocht de omvang van het probleem en mogelijke nieuwe bestemmingen van dergelijke Nederlandse reizigers. Kinderseksuïerisme blijkt een wereldwijd probleem dat in een toenemend aantal landen voorkomt, niet alleen in beruchte landen als Thailand en de Filipijnen. Twee landen die aangeven dat Nederlandse reizigers er seks hebben met minderjarigen, zijn Brazilië en Roemenië. Volgens de vestigingen van ECPAT in deze landen behoren Nederlanders tot de top-5 van daders. „Wij weten van een paar stewardessen dat de vliegtuigen naar Fortaleza, een oord dat in Brazilië bekend staat om zijn prostitutie, vaak helemaal vol zitten met mannen”, zegt Noten.

FOCUS

Opgepakt

Op 12 januari 1996 arresteert de Filipijnse politie op het eiland Boracay de 23-jarige student Lennaert van E., wegens seksueel misbruik van het 9-jarige meisje Pia en de 14-jarige Marilyn. Van het seksueel misbruik zijn video-opnamen gemaakt. Van E. komt na betaling van 60.000 pesos (2200 euro) op borgtocht vrij en ontsnapt mede dankzij hulp van de Nederlandse ambassade. De diplomatieke vertegenwoordiging verstrekt Van E. een tijdelijk paspoort. Vóór zijn Filipijnse seksvakantie hield Van E. als voorzitter van de pedofielenwerkgroep Martin al pleidooien voor vrije seksuele relaties tussen kinderen en volwassenen. In 1997 wordt Van E. veroordeeld tot 24 maanden cel en behandeling door een psychiater.

ontvangen. Naast de resultaten op het gebied van hulpverlening worden de resultaten en lopende activiteiten op het terrein van preventie en repressie beschreven. Zo zijn op het gebied van preventie de website www.seksueelkindermisbruik.nl ontwikkeld en informatiebrochures over aard, omvang en signalering van seksueel misbruik van kinderen voor ouders en personen die werken met kinderen. De resultaten op het gebied van repressie zijn onder meer de ontwikkeling van een digitaal beeldarchief van kinderpornografisch materiaal door het korps landelijke politiediensten en

'Ramadan is er ook om taboes te doorbreken'

Van onze verslaggeefster
Janny Groen
AMSTERDAM

Een groep vrouwen van Het Spiegelbeeld, een inloophuis voor Marokkaanse meisjes in Amsterdam-Oost, roept moskeebesturen op thema's als seksueel misbruik, huiselijk geweld en verstoorte gezinsrelaties tijdens de vastenmaand ramadan bespreekbaar te maken. De ramadan begint vandaag.

Saida Elhantali, oprichtster van Het Spiegelbeeld, noemt de ramadan de beste periode om het taboe op dergelijke onderwerpen te doorbreken. „Het is een tijd van bezinning, verzoening en solidariteit met de zwakkeren in de samenleving”, aldus Elhantali, die op 18 november uit handen van de missionair staatssecretaris Phoa

het aanstellen van een zedenaanspreekofficier bij alle arrondissementsparketten. De eindrapportage kunt u downloaden op www.overheid.nl door achtereenvolgens te zoeken op officiële publicaties, kamerstukken Eerste en Tweede Kamer, publicatienummer 26 690 en volgnummer 12. Meer informatie: <http://www.overheid.nl> Bron: Eindrapportage NAPS

World Day for Prevention of Child Abuse

Keywords: child abuse
Date: November 19, 2002
Place: - worldwide
Country:
Organisation:
Contact: Women's World Summit Foundation, P.O. Box 2001, 1211 Geneva (CH)
Phone: +41 22 738 6619 -
Fax: +41 22 738 8248 -
E-mail: dignity@vtxnet.ch
Website:
<http://www.woman.ch/childn/introworlday.asp>
Contents: Why a World Day for Prevention of Child Abuse?
Together, let us create a culture of prevention
Child abuse, especially sexual abuse, is a universal and alarming problem and increased attention and efficient protection skills and prevention measures are necessary at family-, local-, national- and international level.

After a long tradition of silence, sexual child abuse is being more and more denounced and becoming a public and political topic.

Alerting Governments and civil society organizations to play a more active role in the promotion of and respect for the rights of the child (article 19 and 34* of the Convention on the Rights of the Child), and contribute to the prevention of child abuse, WWSF launched in 2000 the World Day for Prevention of Child Abuse, a Day to be commemorated every 19 November in synergy with the anniversary of the International Day for

van Sociale Zaken de Joke Smit Emancipatieprijs ontvangt.

Bij Het Spiegelbeeld kloppen veel moslimmeisjes en -vrouwen aan die zijn misbruikt, mishandeld of beide. 'Solidariteit met de zwakkeren in de samenleving zou verder moeten gaan dan het uitdelen van gratis maaltijden in de moskeeën tijdens de ramadan', vindt Elhantali. Met het huidige taboe op seksueel misbruik en vrouwenmishandeling, zwijgt de Marokkaanse gemeenschap 'haar eigen verloren dochters en zonen dood'. Elhantali roept de imams op de thema's te behandelen.

Vice-voorzitter Driss Boujoui van de koepel van Marokkaanse moskeeën UMMON, steunt de oproep van Het Spiegelbeeld.

the rights of the child (20 November) which has as its objective to be a rallying point around the issue of child abuse and the need for urgent effective prevention programs.

To make the Day a global call for action, WWSF launched in 2001 an international NGO coalition that marks the World Day with appropriate events and activities to focus on and increase prevention education.

* Art. 19 - States Parties shall take all appropriate legislative, administrative, social and educational measures to protect the child from all forms of physical or mental violence, injury or abuse, neglect or negligent treatment, maltreatment or exploitation, including sexual abuse, while in the care of parent(s), legal guardian(s) or any other person who has the care of the child.

* ART. 34 - States Parties undertake to protect the child from all forms of sexual exploitation and sexual abuse. For these purposes, States Parties shall in particular take all appropriate national, bilateral and multilateral measures to prevent:
(a) the inducement or coercion of a child to engage in any unlawful sexual activity;
(b) the exploitative use of children in prostitution or other unlawful sexual practices;
(c) the exploitative use of children in pornographic performances and materials.

Surgical tags plan for sex offenders

Silicon chip to be inserted under skin
Martin Bright, Sunday November 17, 2002
[The Observer](http://www.theobserver.com)

Britain is considering a controversial scheme to implant surgically electronic tags in convicted paedophiles amid fears that the extent of the abuse of children has been massively underestimated. Documents obtained by The Observer reveal the

Government could track paedophiles by satellite, with a system similar to that used to locate stolen cars.

The tags can be put beneath the skin under local anaesthetic and would also be able to monitor the heart rate and blood pressure of the abuser, alerting staff to the possibility that another attack was imminent.

A letter from Hilary Benn, the Minister responsible for the supervision of sex offenders in the community, reveals the Home Office's electronic monitoring team is already developing technology to track paedophiles constantly. The team is now investigating the 'implant tag' after it was alerted to its capabilities by a campaign group for victims of paedophiles.

Tracker, the company which runs Britain's largest stolen vehicle monitoring network, has already been approached about paedophile monitoring and computer company Compaq has been asked to develop the software.

Compaq Software Solutions has developed similar technology for Nasa to monitor remotely the bodily functions of astronauts. In the case of paedophiles, the technology would not measure sexual excitement, but would monitor the offender's state of nervousness and fear.

Technology currently used can tell only whether an offender is where he is supposed to be, which is usually a curfew address. New 'reverse tags' can also monitor whether an offender is approaching a former victim's house or a high-risk area such as a school, but it can not track every movement.

In a letter to Labour MP Andrew Mackinley, Benn wrote: 'The Electronic Monitoring Team is... looking actively at the possibilities for using tracking technology to monitor offenders' whereabouts as they move from one place to another. To date... the team is unaware of any available technology which uses bodily implants to track offenders' movements or which can measure bodily functions to predict likely criminal activity. Such future improvements are, however, worthy of consideration if it can be demonstrated to be feasible and reliable in delivering improvements in public protection.'

Ministers would need to pass new legislation to oblige offenders to be surgically fitted with the tags.

Civil liberties groups expressed horror at the proposals last night.

'Implanting tracking devices provides a very frightening vision for the future. We already know that the rules protecting our privacy are inadequate. Where would this stop?' said John Wadham, director of Liberty. 'This would be used initially for sex offenders, but we would soon find that other marginalised

groups, such as asylum seekers, would find they were forced to have implants.'

The implant tag has been proposed by Phoenix Survivors, a group of child abuse victims who were traded as child prostitutes in the north-west of England. Their name is taken from Operation Phoenix, an investigation into the activities of 72-year-old Stanley Claridge.

Claridge's stepdaughter and Phoenix Survivors' spokeswoman Shy Keenan said: 'I am sick to death of it being acceptable that I am a victim because these people have to have their human rights. These people live outside the law and cannot be controlled, so you have to know what they are doing all the time.'

The news of the implant tags comes after the first wave of arrests from a list of 7,000 suspected British paedophiles was passed to British police by investigators from the US Postal Inspection Service.

Credit card details had been traced to British customers of a portal on the internet, which gave access to hundreds of child porn sites. An investigation by Northumbria police as part of the nationwide Operation Ore led to the seizure of hard drives from more than 100 computers. Police in the North East had been given around 70 names from the list of 7,000 to arrest. In all, 56 men and four women were arrested. They were not picked up by the usual vetting procedures because most had no previous criminal record.

The computer files seized included the scenes of the rape of children as young as two. One man had 12,000 images of child abuse on his computer. As a result, Northumbria Police has estimated that the numbers of people on the Sex Offenders' Register in the area will increase by 10 per cent. If the hit-rate of the Northumbria investigation is replicated across the country, it could lead to as many as 5,000 arrests.

Cauchon offers more legal aid cash if provinces agree to new system
JUDY MONCHUK
<http://cnews.canoe.ca/CNE/WS/Canada/2002/11/03/3287.html>
Mon, November 4, 2002

CALGARY (CP) - Federal Justice Minister Martin Cauchon says he'll push for more legal aid money after the provinces agreed Monday to revamp the system.

"I got enough support to go back to cabinet and see what I can do on the federal side for additional funding," Cauchon said after an afternoon meeting with his provincial and territorial colleagues. The minister estimates it will take up to

three years to work out changes. Cauchon said one of the things that must be examined is the growing number of cases where judges involved in mega trials across the country have established amounts for defence lawyers to be paid that are far above legal aid rates.

Ottawa once split the cost of the legal aid system 50-50 with the provinces and territories, but the federal contribution has plunged since the 1980s.

Geoff Plant, British Columbia's attorney general, applauded Cauchon's commitment to push for more money and said reform is long overdue.

"Frankly, the whole criminal justice system is getting to a point where it's going to start collapsing on its own weight if we don't rethink how we make the system work," said Plant.

"Legal aid is a part of that, but all kinds of reform ought to be on the table."

Tuesday's meeting will go ahead without Cauchon, who has been called back to Ottawa to bolster Liberal ranks for a vote against an opposition motion on electing committee chairs. Several of the ministers were disappointed at the change.

"It's better to have him at the table, obviously, but the meeting is still valuable," said Alberta Justice Minister Dave Hancock, who is co-chairing the meeting.

Cauchon and federal Solicitor General Wayne Easter are expected back in Calgary on Wednesday for a discussion on a national DNA registry. An update on the status of a federal sex-offender database is also expected.

Saskatchewan Justice Minister Chris Axworthy said revamping legal aid is a complicated issue and noted each province approaches it differently.

"In Ontario, it's basically a private bar-operated service, very expensive by comparison to a public defender system like we have in Saskatchewan," said Axworthy.

"We're concerned about the amount of service, level of service and the demand on the system."

Ontario Attorney General David Young said he's willing to consider reform if Ottawa returns to covering half of the costs of legal aid as it once did.

"It's tremendous that Ottawa wants to talk about it," said Young, noting Ontario now covers 85 per cent of legal aid in that province.

"It would be a lot better if they actually came forward and resumed their position as equal funders of legal aid programs across this country."

Justice ministers had hoped to see a draft of Ottawa's plan to rework child

pornography laws, but Cauchon was only willing to discuss options in changing the Criminal Code offence.

"It won't go as far as I wanted it to go, but that isn't to say it won't be effective legislation," said Alberta's Hancock.

"I think it has the opportunity to be good legislation."

Cauchon has promised to bring forward changes to legislation by Christmas that would limit the use of "artistic merit" as a defence for kiddie porn.

A Vancouver man sparked a national uproar after he successfully argued that freedom of expression allowed him to write graphic child sex stories.

"We're having a close look to see if it's possible to narrow the scope of that defence while at the same time respecting the Canadian Charter of Rights," said Cauchon.

"Of course that will be part of the proposal, so we'll have a chance to talk about some options but nothing concrete on the table."

Protecting the rights of children was the priority as the ministers settled into their meetings. But Alberta's proposal to raise the age of sexual consent from 14 to 16 got a mixed reception. "It's pretty unanimous that there needs to be strong work on predators," said Hancock.

"I can't say there's a strong consensus around increasing the age of consent."

The ministers also agreed to press Ottawa to expand the DNA registry, shrugging off suggestions that it could infringe on human rights.

"It's a very balanced proposal - it says when you've been convicted of a serious, violent crime that your DNA should be taken," said Young.

"The experience we've gained from other countries who have broader DNA testing arrangements is that literally thousands of cold cases are resolved as soon as you do that."

Manitoba also wants to amend the Charter of Rights and Freedoms to recognize the rights of crime victims, calling the charter a "very unbalanced document."

"It lists right after right for an accused, but doesn't so much as mention the rights of victims of crime," said Manitoba Attorney General Gord Mackintosh.

"It's time to rebalance that document so we will be planting the seed. We realize this could take many, many years, but it has to start somewhere."

Dokter moet kindermisbruik melden
DS, 28/11/2002
BRUSSEL - Artsen mogen hun beroepsgeheim niet meer gebruiken om het seksueel misbruik van een kind of de mishandeling van een bejaarde te verzwijgen. De Orde van Geneesheren

voert een nieuw artikel in de plichtenleer in, waardoor artsen bij een vermoeden van kindermisbruik hulpverleners moeten inschakelen; een vertrouwenscentrum of een psychiater bijvoorbeeld. Als ze zeker zijn, moeten ze alles doen om het kind te beschermen. Desnoods kunnen ze het gerecht inschakelen.

Voor het eerst kunnen artsen niet meer aangeklaagd worden als ze hiervoor hun beroepsgeheim breken. De verplichtingen gelden ook voor mishandelde bejaarden, zieken of gehandicapten.

Koppen-reporter Stefan De Bouver sprak met de Britse ouders en de professor die in december een identificatiechip laten inplanten in de 11-jarige Danielle. 'Ik zal me veiliger voelen met die chip', zegt het meisje, dat voortaan via een gsm- en gps-netwerk gelokaliseerd kan worden door een politiecomputer. DM 12/9

De moord op Holly en Jessica laat diepe sporen na in Groot-Brittannië. Wendy en Paul Duval willen bij hun 11-jarige dochter Danielle een chip laten inplanten waarmee ze haar altijd kunnen lokaliseren. Professor Kevin Warwick, bijgenaamd Captain Cyborg, experimenteert al geruime tijd met chips die bij mensen worden ingeplant.

Het meisje krijgt in december in haar arm een chip die het mogelijk maakt de drager ervan constant te lokaliseren. De chip staat via het gsm- en het gps-netwerk (global positioning system) in verbinding met een politiecomputer. Zolang er niets verdachts gebeurt, 'slaapt' de chip. In noodgevallen, bijvoorbeeld wanneer een kind niet op tijd thuiskomt, bellen de ouders naar de politie. Die stuurt een signaal naar de chip waardoor hij in werking treedt. Op een computerlandkaart kan de politie dan tot op enkele meters nauwkeurig zien waar het kind zich bevindt.

"Danielle wordt een jonge vrouw. We willen haar vrijheid en privacy niet beknotten", zegt de moeder, "maar we vinden wel dat we haar moeten beschermen omdat ze toch nog jong is." Danielle heeft maar één nacht moeten nadenken. "Ik zal me veiliger voelen met die chip", zegt ze. "De kans dat Danielle ontvoerd wordt, is even klein als de kans om de Lotto te winnen", zegt de vader, "maar elke week is er toch iemand die de Lotto wint." Ook het meisje zelf gaat ervanuit dat de kans op een kidnapping klein is. "Mocht het toch gebeuren, dan zouden mijn ouders totaal niet weten wat te doen en dan kan zo'n chip helpen."

Voor een tweede *Koppen*-reportage ging Karl Martens een hele nacht vissen en zag hij hoeveel werk het kost om enkele manden garnalen boven te halen. Jarenlang haalden sommige vissers een mooi inkomen uit de garnalenvangst. Vorig jaar haalde visser Valère Vansteenkiste op één nacht soms 1.000 kilogram binnen, maar dit jaar is het armoe troef. De Belgische visserij is de laatste 15 jaar verschrompeld tot een heel kleine economische sector. En nog zijn er te veel vissers. Voor nieuwjaar moeten nog 25 boten uit de vaart en de overheid reikt slopingspremies uit.

Valère Vansteenkiste denkt soms aan stoppen en, wat anders te gaan doen. (KDM)

Koppen, TV 1 21.45

Belgen hypergevoelig bij zedenzaken

Een beschuldiging van seksueel misbruik is in België, sinds de affaire-Dutroux, al snel voldoende voor een proces.

Door onze correspondent **Caroline de Gruyter** Denderwindeke, 20 okt. Didier durfde zelfs geen foto's van de kinderen mee te nemen toen hij drie maanden geleden schielijk het echtelijk huis verliet. Deze Waalse zakenman, die onder geen beding met zijn echte naam in de krant wil, ligt in scheiding. „Op een dag riep mijn vrouw: 'Als je niet snel opdondert, doe ik aangifte dat je je dochter seksueel hebt misbruikt.' Ik viel van mijn stoel. Ze weet dat het niet waar is. Toch ben ik meteen vertrokken. Zo'n dreigement kun je in België maar beter serieus nemen.”

Didier is niet de enige Belg die niet meer in de buurt van zijn kinderen komt uit angst dat hij van seksueel misbruik wordt beschuldigd. Tientallen anderen die dat niet deden, kregen wel een proces aan hun broek van hun echtgenotes. Voordat de affaire-Dutroux in 1996 aan het rollen kwam, hoefde je in zo'n geval niet voor de rechter te verschijnen als er onvoldoende aanwijzingen waren van schuld. Tegenwoordig gaan vrijwel alle zaken, hoe wankel ook, naar de rechtbank.

„Rechtbanken nemen vaak het risico niet meer dat iemand die zij buiten vervolging stellen omdat er niet genoeg aanwijzingen van schuld zijn, zich alsnog aan een minderjarige vergrijpt”, zegt Jef Vermassen, advocaat in Lede. Marc Dutroux kon immers doorgaan met meisjes verkrachten en vermoorden omdat hij in een eerdere zaak vervroegd was vrijgelaten. Velen zijn het er

over eens dat dit komt door laksheid bij politie en justitie. Dat heeft België een nationaal trauma bezorgd waar het land nog altijd niet van is bekomen.

Dezer dagen komen de weerzinwekkende details weer boven, omdat er hoorzittingen plaatsvinden. Maar omdat het echte proces tegen Dutroux pas op zijn vroegst in november 2003 begint, en het kwaad

duis nog altijd niet gestraft is, kan het trauma niet bezinken.

Nóg gonst het in België van de verhalen over kompanen van Dutroux die de dans zijn ontsprongen, en hoge overheidsfunctionarissen die hem de hand boven het hoofd zouden houden. De angsten, de schande en de afschuiving die deze affaire bij de Belgen heeft losgemaakt, zijn niet verwerkt. Integendeel, ze liggen rauw aan de oppervlakte.

„Belgen blijven overgevoelig op het vlak van de seksualiteit”, zegt advocaat Vermassen. „De goede kant daarvan is dat slachtoffers van een seksueel misdrijf nu tenminste durven te praten. Vroeger had men de vrees: ik word toch niet gehoord of geloofd. Nu zijn er mensen die, na vijftig jaar, beginnen te praten over hun kindertijd! Eindelijk wordt er positief gereageerd op dit soort signalen. Maar de balans slaat óók door naar de andere kant.

Een dame die boos is op haar echtgenoot en niet wil dat hij de kinderen nog ziet, dient een fictieve klacht in. Als je ruzie hebt met de buurman, loop je naar de politie met het verhaal dat hij je dochter heeft gepakt. Uit voorzorg bepaalt de rechter vaak dat zo iemand uit de buurt van de kinderen moet blijven tot er een vonnis wordt geveld. Of hij gaat vast de gevangenis in. Het kan jaren duren voor er vrijpraak kan komen. Ik heb cliënten die dat meemaken. Het is afschuwelijk.”

Ook de procesgang rond zedendelicten is de laatste jaren veranderd, zeggen advocaten. Sommige rechters draaien de bewijslast om. De normale gang van zaken is dat je moet bewijzen dat iemand schuldig is.

Nu moet een beklagde zien te bewijzen dat hij ónschuldig is. Kan hij dat niet, dan is hij schuldig. [• Vervolg PEDOFILIE: pagina 5]

LONDEN — 'Kinderprostitutie steelt kinderlevens' staat letterlijk geschreven op deze schokkende en schrijnende poster. Hij wordt in Groot-Brittannië vandaag op grote schaal verspreid door Barnardo's, een vereniging die zich inzet om seksueel misbruik van kinderen te beteugelen. De vereniging wil dat er een strenge wet komt die elke seksuele uitbuiting van kinderen tegengaat. Zij heeft weet van meer dan tweeduizend kinderen die tot seksuele handelingen gedwongen werden. Foto EPA

Beroofd van jeugd door prostitutie

HLN 16/9

De Britse wetten inzake seksuele misdrijven stammen uit de Victoriaanse tijd. Geen wonder dat minister David Blunkett ze betitelt als 'archaisch, onduidelijk en discriminerend'. Dat moet anders, vindt de bewindsman op Binnenlandse Zaken en hij kreeg brede instemming van het parlement.

Maar The Economist waarschuwt dat zijn ideeën om juist het slachtoffer meer rechten te geven, weleens zouden kunnen leiden tot nieuwe vormen van onrecht. In zijn voorstellen is een nieuwe vergrijp omschreven: *sexual grooming*, oftewel seksuele toenaderingspogingen. Dat kan worden bestraft met vijf jaar cel indien deze pogingen een kind jonger dan zestien jaar betreffen en indien zij zijn gericht op een ontmoeting waarbij de volwassene streeft naar seksuele activiteit. Veel te vaag, daarvan kan niemand, laat staan een jury, chocola van maken.

Als je een buurkind een ijsje geeft, zou dat al een strafbaar feit kunnen opleveren en waar zijn we dan mee bezig, vraagt het blad zich af. „Als je mensen bang maakt om met je kinderen te praten, dan maakt je het voor die kinderen juist onveilig”, zegt Shami Chakrabarti van de mensenrechtenorganisatie Liberty.

VK 26/11

Schuld of onschuld bewijzen is moeilijk

PEDOFILIE

[• Vervolg van pagina 1] „Nu dreigt men zeker in pedofiliezaken - te veroordelen zonder materieel bewijs”, schreef een columnist laatst in de Vlaamse *Juristenkrant*. „Het parlement moet ingrijpen om duidelijk te stellen welk materieel bewijsmaterieel minimaal vereist is.”

Advocaat Vermassen zegt dat hij „soms als een detective bezig is te bewijzen dat de verklaring van de klagende partij rammelt”. De Brusselse onderzoeksrechter Bruno Bulté vindt dat Vermassen de Belgische rechtspraak een beetje te arbitrair afschildert. „Wij gaan dikwijls op de skandig af. We checken de voorgeschiedenis van de beklagde en de klagende partij. En de beslissing om een verdachte aan te houden wordt na een paar dagen door de Raadkamer goedgekeurd. Tegen dat oordeel kan weer beroep worden aangekondigd. Een op de twee verdachten doet dat”. Maar hij geeft toe dat het justitieapparaat, net als alle andere betrokkenen bij zedenzaken, anders tegen seksueel misbruik aankijkt dan voor de affaire-Dutroux. „Dit is een fenomeen dat sociaal gevoelig ligt. Zowel de feiten als de manier waarop justitie ze be-

handelt, hebben tegenwoordig een voorbeeldfunctie. Als het parket een klacht ontvangt, snuurt het de klacht vaker naar ons door dan tien jaar geleden”. De Belgische pers speelt daarbij een snuurende rol. Kranten spelen op emoties. Toen de ouders van leerlingen op het Brusselse Collège Saint-Pierre een aantal leraren van pedofilie beschuldigden, trokken vrijwel alle media partij voor de ouders. Als er iemand wordt vrijgesproken, lees je de dag erna koppen als: „Seksmaniak op vrije voeten”. Vaak staat erbij: „Hij had een goede advocaat”. Een man die dat overkwam, kreeg twee dagen na zijn vrijpraak van zijn werkgever te horen: „Ik wil in mijn bedrijf geen seksmaniakken”. Hij heeft zich opgehangen.

Hoe moeilijk het kan zijn om je onschuld te bewijzen, weet priester Fritz Timmermans uit Denderwindeke als geen ander. In augustus 1996 brak het schandaal rond Dutroux los. Een paar maanden later werd Timmermans beschuldigd van misbruik van kinderen op een schoolje voor geestelijk gehandicapte kinderen in zijn parochiegebouw. De priester had al een tijd ruzie met de schoolleiding over elektriciteits- en waterrekeningen. Die lediging was nu naar de politie gestapt. Timmermans nam ontslag, vanwege het gerechtelijk onderzoek. Dat kwam in de publiciteit, met zijn foto en volledige naam erbij. Later vertelde een speurder hem dat het gerechtelijk onderzoek er pas kwam na die artikelen. „Het hele land stond op zijn kop vanwege Dutroux”, zegt Timmermans, een gekwetste, leraar verwillerde man in een kil huis zonder naambordje, dat door struikgewas aan het zicht wordt onttrokken. „De rechters wilden laten zien: we doen iets”. Alle kinderen van het schoolje, hoe klein ook, werden gehoord. Zo werd ze gevraagd of hij hun had aangepraat. „Nee, hij gaf een snoepje”. „Heeft hij je arm niet gepakt?” „Misschien”. „En lager ook?” „Nee”. „En je achterwerk ook niet?” „Na twee jaar werd Timmermans vrijgesproken - gebrek aan bewijs. Hij was zijn baan kwijt. Hij had moeten vertuilen. Op straat werd hij ook achterlat niet meer gegroet.

Merken na die vrijspraak, in 1999, raakte Timmermans in een andere zaak betrokken: misbruik van de organisatie van een kerk op 27 maart 1997. Volgens hem koos het toen nog minderjarige meisje hem als zondpoker voor haar psychische problemen omdat hij toch al van zijn voerstruik gevallen was. Ook deze klacht was, zegt hij, puur verzonnen. Maar de rechtbank oordeelde in mei 2001 anders: schuldig. Timmermans ging in beroep. De zaak dient nu voor het Hof van Cassatie. Het is onmogelijk om te weten wie er gelijk heeft. Timmermans verdedigt zich in elk geval op één belangrijk punt: hij had een alibi voor de 27ste maart. De rechter aanvaardde dat, maar zei dat het meisje zo in de war was dat men het niet met die datum niet zo nauw moest nemen. Het kon ook de 26ste of de 28ste geweest zijn. Of nog een andere dag. Voor die dagen had Timmermans geen alibi. „Hoe kun je”, zegt hij bitter, „in vredesnaam je onschuld bewijzen als het je onmogelijk wordt gemaakt om een alibi op te bouwen?”

Timmermans maakt deel uit van een 'zelnulp-groep' van 33 Vlamingen die naar eigen zeggen onterecht zijn beschuldigd van kindermisbruik. Hun voorbeeld is de Nederlandse Werkgroep Fictieve Herinneringen, die in 1994 werd opgericht. Het enige andere lid van die groep dat wil praten, is Alain. Deze verpleegkundige werd er door zijn zus van beschuldigd dat hij haar en haar kinderen had verkracht. Later beschuldigde ze ook haar moeder. „Mijn zus is mentaal in de war. Ik vermoed dat die beschuldiging haar door therapieuten is aangepraat. Sommige therapieuten geloven dat mentale stoornissen het gevolg zijn van verdrongen herinneringen, en zadelen hun patiënten op met een verleden dat er nooit geweest is. In landen als Amerika worden ze nu aangepakt, maar in België trekt niemand die theorieën in twijfel. Het slachtoffer heeft altijd gelijk. Bij de politie en het gerecht was er niemand die ons geloofde. Probeer dan je ter gat ze zelf toe dat ze had gelogen!”

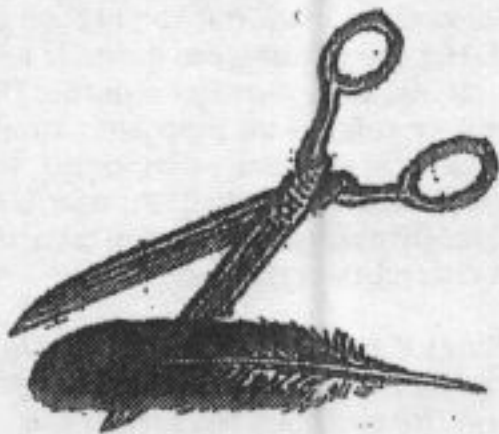
VRYOLG HRC 30-11

keert. Daarom haalt hij er een psychiater bij. Die kan dat op zich redelijk, daar bestaan inmiddels behoorlijk valide tests voor. Alleen: die rechter kan nog een andere vraag stellen: was Volkert v.d. G. een half jaar geleden ook al gek en zo ja, wat is de causale relatie tussen zijn gekte en het misdrijf? Maar juist die vraag valt niet te beantwoorden. Er bestaat geen enkele methode die daarover iets zinnigs kan zeggen. Maar dat wordt door een instituut als het Pieter Baan Centrum gewoon niet erkend. Dus komen ze met allerlei warrige en wollige, vaak psychoanalytisch georiënteerde verhalen over een mogelijke oorzaak-gevolg relatie. Daar help je zo'n rechter echt niet mee. Toch is die er uiteindelijk blij mee, want hij heeft een rapport in handen waarop hij zijn beslissing kan baseren. Ook komt het voor dat het Pieter Baan Centrum met een ontkennende verdachte te maken heeft. Dan gaan ze er voor het gemak toch maar vanuit dat hij het gedaan heeft, anders valt er niets te onderzoeken. Het gevaar is dat dit in de rapportage wordt verweven. Weliswaar staat keurig in de conclusies dat de verdachte verminderd toerekeningsvatbaar is indien bewezen dat hij het misdrijf heeft gepleegd, maar zo'n rapportage kan een eigen leven gaan leiden. Als de rechter bijvoorbeeld leest dat de verdachte agressief is, dan zal hij het agressieve delict waarvoor hij terecht staat ook wel hebben gepleegd."

Als je 'Het recht van binnen' leest, onthom je niet aan de indruk dat het boek een luis in de pels van het justitiële apparaat wil zijn.

"Tja, wat zal ik zeggen. Ik gaf aan de hand van het boek laatst een college in Antwerpen. Een van de studenten zei na afloop: 'Het is alsof u erop uit bent onze wereld als jurist in elkaar te laten storten. Geen zekerheid, of u haalt hem onderuit.' Ik heb die student toen voorgelaten dat de bedoeling van kritiek is dingen beter te maken."

Van Koppen, Hessing, Crombag & Merkelbach. *Het recht van binnen: Psychologie van het recht.* Uitgeverij Kluwer. Prijs: € 49,50. ISBN 9026840055.

Vrije wil onvindbaar

Strafrecht gaat ervan uit dat mensen over een vrije wil beschikken en dus verantwoordelijk zijn voor hun daden. Als er sprake is van een psychische stoornis, kan iemand door de rechter niet of minder verantwoordelijk worden gesteld. De mate van vrijheid hangt dus af van de toerekeningsvatbaarheid. Toch bestaat er in de literatuur geen overeenstemming over wat die zogeheten 'vrije wil' nu eigenlijk is of inhoudt, en evenmin over het begrip 'toerekeningsvatbaarheid'. De rechtspsychologen Crombag, Van Koppen en Wagenaar betogen in *Het recht van binnen* dan ook dat het bewijs van 'vrije wil' pas geleverd is als tenminste één keuze van één persoon niet onderhevig was aan enige vorm van externe beïnvloeding. Hiervoor bestaat tot nog toe geen spoor van bewijs.

Zie je wel!

Veel menselijke denkfouten zijn koppig. Het zijn de fouten die we, als anderen ons ermee confronteren, ruitelijk toegeven in het vaste voornemen ze nooit meer te maken. Om de volgende dag in dezelfde val te lopen. Rechters zijn ook mensen. Een bekende denkfout is de zogeheten 'believer perseverence': het (onbewust) negeren van informatie die strijdig is met een eenmaal ingenomen standpunt. De Duitse onderzoeker Schünemann heeft dit verschijnsel bij 35 rechters onderzocht. Daaruit bleek dat dossierkennis een aanzienlijke invloed had op het aantal veroordelingen. Kort gezegd: kennis van het dossier leidt tot een oordeel vooraf, waar de rechter ter zitting maar moeilijk vanaf te brengen is. In *Het recht van binnen* wordt dan ook gepleit voor vermijding van voorafgaande dossierkennis. Voorafgaande dossierkennis leidt tot verificatie van het bewijsmateriaal: de rechter gaat tijdens het proces op zoek naar materiaal dat zijn stelling ondersteunt. De rechter zou juist moeten zoeken naar falsificatie, naar feiten die zijn stelling tegenspreken. Dossierkennis is dan een hinderpaal.

De zaak Dutroux: wie staan terecht en wie gaan vrijuit?

Door Pascale Thewissen
correspondent in België

Vandaag is procureur Michel Bourlet aan de beurt. De twee vershielden fundamenteel van mening. Volgens Langlois is Dutroux een geïsoleerde pervers, die de meisjes puur en alleen voor zijn eigen genot ontvoerde. Bourlet op zijn beurt spreekt over een 'polycrimineel netwerk' dat zich bezig hield met autodiefstal, drugshandel, kinderporno en moord. Twee rechtbanken (de raadkamer van Neufchâteau en de Luikse Kamer van Inbeschuldigingstelling) besloot wie gelijk

krijgt. Nog voor het einde van dit jaar moet duidelijk zijn wie van de in totaal veertien beklaagden terecht moeten staan voor een volksjury en wie vrijuit gaan. Onder de verdachten zijn inmiddels overleden rijkswachter Gérard Vanesse (verwachter van banden met het criminele milieu van Charleroi) en Michel Diaskosavrianos, bijgenaamd De Griek, die een huis van Dutroux huurde. De kans is groot dat zij buiten vervolging worden gesteld wegens gebrek aan bewijs. Drie verdachten zitten nog

steeds in de cel: Martin Dutroux en zijn drugsverslaafde hulpje Michel Lelièvre. De advocaat van de laatste is naar het Internationale Hof in Straatsburg gestapt omdat volgens hem de redelijke termijn waarbinnen iemand berecht moet worden, dat er in België een kinderporno-netwerk opereerde dat meisjes ontvoerde en vermoordde - valt of staat met de doorverwijzing van Nihoul naar Assisen.

Volgens Langlois is er geen bewijs voor de betrokkenheid van Nihoul. Volgens Bourlet was hij de grote man

achter de schermen die meisjes 'bestelde' en daarvoor met drugs betaalde. Lelièvre ontving daags na de ontvoering van Laetitia duizend xtc-pillen van Laetitia Delhez, die in augustus 1996 samen met de toen 15-jarige Sabine Dardenne die al drie maanden spoorloos was - levend uit de kool onder de kelder van Dutroux huis in Marcinnelle gered kon worden.

Terwijl de advocaat van Sabine zich na afloop tevreden toonde met de uiteenzetting van Langlois hebben de andere ouders al hun hoop gevestigd op Bourlet.

Het was zijn eerste confrontatie met de man die verdacht wordt van de moord op zijn dochter. "Heel bizar was het", zegt Paul Marchal, vader van de Hasseltse tiener An. Hij zat in dezelfde kamer als Marc Dutroux en amper een meter af van diens echtgenote Michèle Martin. Hij raakte haar per ongeluk aan toen hij zijn benen strekte. "Het kostte me moeite mezelf in bedwang te

houden. Het liefst had ik haar gewurgd." De ouders van de vermoorde en vermiste kinderen krijgen dezer dagen een voorproefje van het 'proces van de eeuw' dat in de herfst van 2003, zeven jaar na de arrestatie van Dutroux en consorten, van start moet gaan. Voor de raadkamer van Neufchâteau las de leider van het onderzoek Jacques Langlois op 6 september achter gesloten deuren bijna vijf uur lang de conclusies voor van zijn jarenlange speurwerk.

Bij aankomst aan het gerechtshof liet hoofdverdachte Marc Dutroux, die lijdt aan suikerziekte, zich als een blok vallen op straat. Hij zei dat hij hartproblemen had. De dokter werd erbij geroepen. Die stelde niets ernstigs vast. Dutroux kon de zitting van de raadkamer daarna gewoon verder bijwonen.

Olivier Slusny, de advocaat van Michel Lelièvre, was gisteren de enige die op de zitting aan het woord kwam. Slusny verklaarde in zijn twee uur durend pleidooi dat hij akkoord kon gaan met de verwijzing van zijn cliënt naar het hof van assisen voor medeplichtigheid aan de ontvoeringen van Sabine, Laetitia, An en Eefje.

Die ontvoeringen heeft zijn cliënt ook toegegeven. „Mijn cliënt heeft echter niets te maken met de ontvoering van Julie en Melissa”, zegt Slusny. „Procureur Bourlet

will hem ook daarvoor naar assisen sturen. Dat kan niet volgens ons, want het onderzoek heeft uitgewezen dat Marc Dutroux en Michel Lelièvre mekaar nog niet kenden op het moment van de ontvoering. Julie en Melissa werden ontvoerd op 24 juni '95. Lelièvre ontmoette Dutroux pas in juli.” Lelièvre blijft ook zijn betrokkenheid bij de verkrachting van en de moord op de zes meisjes ontkennen.

Overhoop rijden Slusny haalde zich tijdens de zitting van de raadkamer de woede van de ouders van Julie en Melissa op de hals toen hij zei „dat er tijdens het onderzoek heel wat loze beschuldigingen zijn geuit”. Toen Slusny zei dat valse beschuldigingen mogelijk ook het leven hadden gekost aan rijkswachter Gerard Vanesse en onderzoeksrechter Martine Doutrève (de Luikse onderzoeksrechter die het onderzoek naar de verdwijning van Julie en Melissa leidde, redactie), ontstak Jean-Denis Lejeune, vader van Julie in woede. De families Russo en Lejeune hebben altijd zware kritiek geuit op de manier waarop het onderzoek naar de verdwijning van hun kinderen in Luik door Doutrève was gevoerd.

Een woedende Jean-Denis Lejeune zei na de zitting voor de televisiecamera's tegen meester Slusny dat „hij zin had om hem met zijn wagen omver te rijden”.

Hongerstakingen politiemans levensgevaar

BRUSSEL ■ Artsen maken zich zorgen over de situatie van de Belgische politieofficier Willy Holvoet, die al 34 dagen in hongerstaking is. Volgens zijn eigen huisarts verkeert Holvoet, die alleen water drinkt en af en toe suiker tot zich neemt, in levensgevaar. De 35-jarige politiefunctionaris weigert zich echter in een ziekenhuis op te laten nemen, omdat hij vreest dat zijn leven daar nog meer gevaar loopt.

Holvoet werd vijf jaar geleden van het onderzoek in de zaak-Dutroux gehaald. Volgens de leiding van de federale politie wilde Holvoet allerlei nutteloze details in het onderzoek uitpluizen. Volgens Holvoet zelf wil de politieleiding kindermisbruik op grote schaal verdoezelen. Nadat hij vijf jaar een functie als bibliothecaris vervulde in de hoofdvestiging van de Brusselse politie, ging hij begin vorige maand in hongerstaking. De politie wil hem inmiddels een andere functie aanbieden.

Holvoets huisarts trok deze week aan de bel en verzocht hem dringend zich op te laten nemen. Holvoet zegt dat hij in ziekenhuizen meer gevaar loopt, omdat men hem daar mogelijk uit de weg zou kunnen ruimen. Hij verblijft daarom nog steeds in de vestiging van de Vlaamse Werkgroep Morkhoven, die zegt te strijden tegen kindermisbruik. (ANP)

Dutroux steelt show op raadkamer - 25/10/2002
Het Nieuwsblad

NEUFCHATEAU -- De zitting van de raadkamer in Neufchâteau over de zaak-Dutroux is gistermiddag zeer woelig verlopen. Hoofdverdachte Marc Dutroux liet zich voor de zitting als een blok op straat vallen. Jean-Denis Lejeune, vader van de vermoorde Julie, bedreigde na de zitting de advocaat van Michel Lelièvre met de dood.

De zitting gaat vandaag nog de hele dag door. Vanochtend komen de advocaten van Michelle Martin aan het woord. Nadien pleiten de advocaten van de verdachten voor wie het parket de buitenvervolginstelling vordert.

Julien Pierre, de advocaat van Marc Dutroux, pleit volgende week als laatste. Daarna beslist de raadkamer wie naar assisen moet. Later wordt de procedure overgedaan voor de Kamer van Inbeschuldigingstelling in Luik.

Advocaat Dutroux: klacht niet ontvankelijk
België De advocaat van Marc Dutroux, hoofdverdachte uit het Belgische zedenschandaal van 1996, vindt dat er geen eerlijke rechtszaak tegen zijn cliënt meer mogelijk is. Doordat een parlementaire onderzoekscommissie zich in 1998 al uitsprak over de zaak is Dutroux volgens raadsman Pierre al publiekelijk schuldig verklaard. Pierre vroeg tijdens een zitting van het parket van het Waalse Neufchâteau de zaak niet ontvankelijk te verklaren. (ANP/BELGA)

te voorkomen. Sindsdien word ik gekweld door de herinnering aan de bijzonder zware fouten die ik heb begaan bij mijn pogingen om de meisjes te redden. Ik neem het mezelf nog altijd kwalijk dat ik de meisjes heb laten gaan zonder te weten welk lot hen te wachten stond".

Dutroux pleitte over heel de lijn onschuldig, maar alle andere personen die ooit in het dossier werden genoemd, plaatste hij zonder aarzeling in een kwaad daglicht. Zijn vrouw Michelle Martin kreeg de volle laag.

„Ik heb lange tijd gezweven over de werkelijke rol van mijn vrouw. Haar verklikken bracht immers mijn kinderen in gevaar. Maar nu moet ik mij verdedigen", aldus Dutroux.

„Julie en Mélissa heb ik niet ontvoerd. Zij werden door Bernard Weinstein en Michel Lelièvre in juli 1995 bij mij thuis in Marcinelle gebracht", begon Dutroux zijn verdediging.

Evenwichtige voeding

„Ik ontken dat ik ooit met hen seksueel contact heb gehad. Ik gaf ze een evenwichtige voeding, maar toen mijn vrouw tijdens mijn gevangenschap voor hen moest zorgen, heeft ze dat niet gedaan. Met alle gevolgen van dien. Mijn vrouw heeft mij gezegd dat ze Bernard Weinstein met rohypnol verdoofd had tot hij in coma raakte. Later is de man weer bij zijn positieven gekomen. Weinstein werd door Gérard Pinon vermoord en op mijn domein in Sars-la-Buissière in een put gedumpt. Weinstein had mij voordien verteld dat Gérard Pinon en de gebroeders Rochow betrokken waren bij de moord op An en Eefje. Uit het onderzoek is gebleken dat An en Eefje zeker nog een maand hebben geleefd nadat zij uit mijn huis in Marcinelles waren overgebracht naar de loods van Weinstein's huis in Jumet, waar ze wellicht de hongerdood gestorven zijn. Bij mij zijn ze maximum 14 dagen gebleven. Ik heb dus geen schuld aan hun dood".

Pijnlijke details

Dutroux aarzelde niet om voor de ouders van de vermoorde kinderen pijnlijke details aan te halen. „Toen ik uit de gevangenis ontslagen werd, kon ik nooit lang uit mijn huis van Marcinelle afwezig blijven omdat ik voor Mélissa Russo moest zorgen. Toen zij is overleden, was ik diep in slaap. Hoewel ik twee wekkers had ingesteld om haar regelmatig te kunnen verzorgen, werd ik niet wakker. Mélissa is gestikt. Ik heb haar luchtwegen niet tijdig kunnen vrijmaken van het opgehoopte slijm. De dood van Julie en Mélissa is het ergste drama dat ik heb meegemaakt", aldus Dutroux.

Ouders onthutst
Voor de ouders van de ontvoerde en vermoorde kinderen, kwam de manier waarop Dutroux zijn handen in onschuld waste, keihard aan. Op een bepaald ogenblik kon Betty Marchal, moeder van de vermoorde An, het zelfs niet langer aanhoren en schreeuwde ze Dutroux door de zaal toe.

„Het viel niet mee om op een halve meter te zitten van de man die kinderen heeft ontvoerd en er verschrikkelijke dingen mee heeft uitgehaald. Luisteren naar hoe hij zich uit de problemen probeerde te praten, was soms ondraaglijk", zegden Paul en Betty Marchal.

„Ik heb niets bijgeleerd over wat Dutroux op zijn kerfstok heeft en zijn verontschuldigen zal ik nooit kunnen aanvaarden", zei Paul Marchal. „Morgen neem ik het woord. Misschien zal ik dan mijn emoties van me af kunnen praten." Betty Marchal had tranen in de ogen toen ze vertelde over hoe ze in de rechtszaal opveerde toen Dutroux zijn beklag deed over het geregeld aanknippen van het licht in zijn cel waardoor hij 's nachts niet kon slapen. „Gij klaagt erover dat ge niet kunt slapen. Ik kan al jaren niet slapen", slingerde ze Dutroux woedend naar het hoofd.

„De uiteenzetting van Marc Dutroux was vervelend. Hij heeft echter bevestigd dat ik niet op de hoogte was van de ontvoeringen van meisjes en dat is voor mij het belangrijkste", reageerde Jean-Michel Nihoul.

„Ik wil weten waarom Dutroux Laetitia heeft ontvoerd, wat hij met haar heeft gedaan en wat hij met haar van plan was. Als ik geen antwoord op deze vragen krijg, dan stel ik ze morgen zelf aan Dutroux", zei Patricia Martin, de moeder van Laetitia Delhez.

„Ik heb lak aan zijn excuses. Ik ben bijzonder geschokt door zijn voortdurend geweeklaag over de manier waarop hij in de gevangenis wordt behandeld."

Voor Jean-Denis Lejeune, vader van Julie, was het aanhoren van 21 van de 38 bladzijden van Dutroux' uiteenzetting meer dan voldoende. Toen verliet hij de zaal. Toch veegde hij niet al wat Dutroux had gezegd van tafel. „Dutroux had het over Michel F. Mijn dochter Julie en Mélissa hebben deze man een jaar voor hun verdwijning tijdens een jeugdkamp leren kennen. Wij hebben bij hem foto's gevonden van naakte kinderen. Hij was ook in het bezit van een zwempak en een T-shirt van Julie en Mélissa. Michel F. was mogelijk een goed spoor, dat nooit volledig werd uitgespit."

Yves BARBIEUX

„Ik gun Dutroux geen voordeel van de twijfel" 16/11/2002, Het Volk

Paul Marchal voelt zich in steek gelaten door procureur

„Ik vind het spijtig dat procureur Michel Bourlet bepaalde vragen onbeantwoord laat. Dat laat allerlei wilde verhalen een eigen leven leiden. Ik verkies zekerheden, hoe erg ze ook mogen klinken. Toen An verdwenen was, werd ik dag en nacht gekweld door de vraag wat haar overkomen was. Toen haar lichaam werd teruggevonden, was de vraag over haar lot tenminste beantwoord. Daar kon ik beter mee leven".

Paul Marchal dwong alom eerbied af na de laatste zitting van de raadkamer van Neufchâteau met het oog op de verwijzing naar assisen van het dossier-Dutroux. Niet in het minst omdat hij grif toegaf dat procureur des Konings Michel Bourlet, de man die hem ooit opnieuw vertrouwen moest geven in het gerecht, tijdens zijn eindvorderingen belangrijke vragen in het dossier onbeantwoord heeft gelaten.

„An heeft op haar 17de de moed gehad om tot het einde te gaan. Bourlet laat het op dat gebied afweten. Plots laat hij in zijn vordering voor sommige betichten een deur op een kier staan. Hij laat twijfel bestaan over de betrokkenheid van bepaalde verdachten in bepaalde feiten van het dossier. Automatisch zullen de onbeantwoorde vragen gissingen in het leven roepen die een eigen, ongecontroleerd leven zullen leiden. Dat zou Bourlet niet mogen toelaten", aldus Paul Marchal.

Voor de vader van An blijven de verontschuldigen van Marc Dutroux over de gang van zaken in het dossier onaanvaardbaar: „Ik gun Dutroux geen enkel voordeel van de twijfel. Hoe kan iemand een persoon ontvoeren en later spijt betuigen voor het lot dat de

van onze correspondent
REMCO DE JONG PAR 2/4

BRUSSEL - De Belgische onderzoeksrechter Jacques Langlois, belast met het strafrechtelijk onderzoek in de zaak-Dutroux, is in opspraak geraakt na publicaties waarin wordt gesuggereerd dat hij de rol van medeverdachte Michel Nihoul tracht te minimaliseren. Minister van Justitie Marc Verwilghen heeft het parket van Luik opheldering gevraagd.

Berichten in dagblad *De Morgen* en weekblad *Le Journal du Midi* hebben tot grote ophef geleid. Het weekblad zegt te beschikken over het bewijs dat Langlois in 1997 journalisten van tv-zender RTBF heeft gesproken, vijf dagen voordat een documentaire werd uitgezonden die Nihoul vrijpleitte. Rechters mogen in België geen contact hebben met de pers.

De Morgen suggereert dat Langlois nauw bevriend was met de christen-democratische minister Michel, die in de jaren

ontvoerde persoon beschoren was? Temeer daar gebleken is dat Dutroux niet aan zijn proefstuk toe was. Ik kan dan ook zijn toneelact van berouw niet slikken", zei Paul Marchal gisteren.

Opnieuw oog in oog komen te staan met Dutroux viel Paul Marchal de voorbije twee dagen bijzonder zwaar. „Uit eerbied voor An heb ik tot dusver mijn uiterste best gedaan om kalm te blijven, terwijl ik zin had om Dutroux in elkaar te slaan. Agressie en verdriet verzoenen is niet makkelijk. Maar wij moeten terugkeren naar de essentie van de zaak. Betichten staan tegenover slachtoffers. Ik weet dat een van mijn kinderen zich niet zal kunnen vinden in mijn zo waardig mogelijke houding tegenover Dutroux dezer dagen. Maar telkens ik de moed verlies, denk ik terug aan een leuze, die An aan het hart lag: Als je de de moed verliest, bijt door, want de moed komt terug. Ik hoop dat procureur Bourlet de moed zal hebben om de zaak tot op het bot uit te spitten".

Op 17 januari 2003 maakt de raadkamer bekend wie volgens haar naar assisen moet verwezen worden.

door Yves BARBIEUX
Neufchâteau

Zaak-Dutroux gaat tenonder aan gekonkel *Verzichte sfeer in Neufchâteau*
Van onze redacteur

BRUSSEL - Het onderzoek naar de misdaden van de bende-Dutroux dreigt tenonder te gaan aan onverzoenlijke ruzies binnen het gerechtgebouw van Neufchâteau. Jacques Langlois, de onderzoeksrechter die geen bewijzen vond voor het bestaan van een groot pedofiel netwerk achter Dutroux, werd deze week in de media openlijk beschuldigd van een doofpotoperatie. In die verzichte sfeer moet de raadkamer op 17 januari beslissen wie van de verdachten in de zaak-Dutroux naar het hof van assisen zal worden verwezen.

Onderzoeksrechter Jacques Langlois, die al zes jaar de misdaden van de bende-Dutroux onderzoekt, kwam de voorbije week zwaar onder vuur te liggen. Jacques Langlois zou zes jaar lang alles gedaan hebben om de zaak te minimaliseren en de Brusselse zakenman Michel Nihoul vrij te pleiten.

De zware beschuldigingen tegen Langlois komen niet zomaar uit de lucht vallen. De „believers" in het bestaan

Mogelijk weer uitstel in Dutroux-proces

Van onze correspondent

BRUSSEL, donderdag
De Belgische minister van Justitie, Marc Verwilghen, wil een onderzoek naar de rol die rechter Jacques Langlois in 1997 in de zaak Dutroux heeft gespeeld. De vraag is gerezen of Langlois blijkt heeft gegeven van partijdigheid.

Langlois, van het parket van Neufchâteau, is de onderzoeksrechter in de zaak Dutroux en hij kent het dossier als geen ander. Als Langlois wordt gewraakt betekent dat zo goed als zeker opnieuw uitstel van het proces Dutroux dat in het najaar 2003 zou beginnen.

De onderzoeksrechter heeft op 12 september 1997 in de kelder van het gerechtspaleis van Neufchâteau zitten babbelen met een aantal journalisten van de Franstalige RTBF. Een paar dagen later volgde een reportage waarin werd gesteld dat het aanhouden van zakenman Michel Nihoul in verband met de affaire Dutroux „de gerechtelijke dwaling van de eeuw" was. De Luikse procureur-generaal Anne Thily moet nu bekijken of Langlois in zijn gesprek met de pers niet te ver is gegaan.

Objectiviteit van rechter in zaak-Dutroux ter discussie

zeventig een vervroegde vrijlating van Nihoul bepleitte. Michel zou de benoeming van Langlois tot onderzoeksrechter in Neufchâteau mogelijk hebben gemaakt. De Morgen maakt zelfs gewag van het feit dat de overbuurman van Langlois een zoon van Michel is.

Het is een van de vele suggesties die worden aangegrepen voor de stelling dat het onderzoek in de zaak-Dutroux niet zuiver is verlopen. Beide media staan al jaren op het standpunt dat onvoldoende is gezocht naar pedofiele netwerken, waarin Dutroux slechts een

plon zou zijn geweest. Met de artikelen lijkt het media-gevecht tussen believers en non-believers, die wel of niet geloven in wijdvertakte pedofiele netwerken, weer op te laaien.

De berichten komen enkele dagen nadat de raadkamer de zittingen in de zaak-Dutroux had gesloten. Medio januari besuit de raadkamer welke verdachten voor een juryrechtbank moeten verschijnen.

Langlois vindt het bewijs voor de stelling dat Nihoul lid was van de bende Dutroux onvoldoende. De openbare aanklager, Michel Bourlet, daarentegen wil Nihoul wel voor de jury brengen. Het komt vrijwel nooit voor dat onderzoeksrechter en aanklager het over de grond van een aanklacht oneens zijn.

Onafhankelijke advocaten zelden gisteren dat Langlois, nu zijn onafhankelijkheid ter discussie staat, moet worden vervangen. Dat zou betekenen dat het hele vooronderzoek moet worden overgedaan.

van een groot pedofiel netwerk rond Marc Dutroux nemen het Langlois al heel lang kwalijk dat hij niet heeft gevonden wat volgens hen achter de zaak Dutroux gevonden moest worden. En dat is niets minder dan een groot pedofiel netwerk onder leiding van hooggeplaatste perversen.

De feiten die Jacques Langlois de voorbije weken aan de raadkamer van Neufchâteau heeft voorgelegd, spreken die theorie helemaal tegen.

Langlois heeft voor de raadkamer zijn onderzoek uit de doeken gedaan. Volgens hem horen Marc Dutroux, Michel Lelièvre, Michelle Martin voor assisen en niemand anders. Volgens Langlois hoort Michel Nihoul niet voor een volksjury.

Sommigen vinden dit een veel te „mager“ onderzoeksresultaat voor de opvolger van „witte ridder“ Jean-Marc Connerotte. Van Langlois werd algemeen verwacht dat hij bewijzen zou leveren voor de vele hypothesen en complottheorieën die in het begin van het onderzoek circuleerden. In oktober 1996 was heel België er namelijk van overtuigd dat achter de bende-Dutroux een bende hooggeplaatste kindermisbruikers schuilging.

Jacques Langlois hield zich echter aan de feiten en die vertelden iets helemaal anders. Tijdens zijn onderzoek raakte Langlois in conflict met zijn eigen procureur, Michel Bourlet, een overtuigd aanhanger van de grote netwerken. Ook binnen de politiediensten en de pers ontstonden twee onverzoenlijke kampen.

Die onverzoenlijke sfeer leverde Langlois nu de beschuldiging op dat hij een beschermer van pedofielen zou zijn. Het Dutroux-onderzoek had een modelonderzoek moeten zijn. Het werd het tegenovergestelde.

23/11/2002 De Standaard

Minister Verwilghen eist onderzoek naar perslekken **Nieuwe rel rond Dutroux AD, 27 november 2002** Door onze correspondent Frans Boogaard

Rond de berechting van Marc Dutroux is opnieuw een rel ontstaan. De toch al zeer omstreden onderzoeksrechter in zijn proces, Jacques Langlois, zou loslippig zijn geweest tegen journalisten. Beschuldigingen in het Vlaamse dagblad De Morgen en het Franstalige weekblad Le journal du mardi zijn door minister Marc Verwilghen (Justitie) voldoende serieus bevonden om een onderzoek te vorderen. Kern van de zaak is dat Langlois al snel

na zijn aantreden in contacten met enkele Franstalige media de Brusselse zakenman Jean-Michel Nihoul zou hebben vrijgepleit van betrokkenheid bij de ontvoeringen door Dutroux.

Voor een onderzoeksrechter is dat een doodzonde, omdat hij wordt geacht tegen elke prijs zijn onafhankelijkheid te bewaren. De voorganger van Langlois, Jean-Marc Connerotte, werd in 1996 van het onderzoek gehaald omdat hij op een benefietavond met ouders van verdwenen en vermoorde kinderen een bordje spaghetti had meegegeten. Zijn ontslag was destijds de aanleiding tot de witte marsen, de grootste massademonstratie uit de recente Belgische geschiedenis.

In een brief aan het parket erkent Langlois dat hij zesmaal contacten van speurders in de zaak-Dutroux met de pers heeft goedgekeurd. Le journal du mardi schrijft echter dat hij een bijeenkomst met journalisten van het RTBF-programma Au nom de la loi op 12 september 1997 - waarop hij zelf aanwezig was - verzweeg. In een vijf dagen later uitgezonden documentaire maakte de Franstalige publieke omroep gehakt van de aanwijzingen die Connerotte tegen Nihoul had verzameld.

De onthullingen over de rol van Langlois in het onderzoek tegen Nihoul trekken des te meer de aandacht, omdat de onderzoeksrechter in een stevig dispuut is verwickeld met procureur Bourlet over de doorverwijzing van Nihoul naar het assisenhof. Bourlet meent dat er voldoende bewijzen zijn voor de betrokkenheid van Nihoul bij enkele van de zes ontvoeringen om ook hem voor het hof te brengen. Langlois is het daarmee niet eens.

Veel wezenlijker is het meningsverschil tussen Bourlet en Langlois of er in de zaak-Dutroux sprake was van netwerken en 'leveringen' van meisjes op bestelling. Bourlet wil die mogelijkheid op voorhand niet uitsluiten, Langlois wel. Hij beroept zich op verklaringen van de drie hoofdschuldigen - Dutroux, zijn handlanger Lelièvre en zijn ex-vrouw Martin - dat van netwerken geen sprake was.

Als uit het onderzoek van Verwilghen blijkt dat Langlois niet te handhaven is, ontstaan grote problemen voor het proces tegen Dutroux. Justitie heeft nog wel mogelijkheden om Dutroux - schuldig bevonden aan autozwendel en een half geslaagde ontsnappingspoging uit het Paleis van Justitie in Neufchâteau - langer vast te

houden, maar met een verlenging van het nu al zes jaar durende 'voorarrest' van Lelièvre en Martin komt België onherroepelijk in de problemen.

Bourlet stopt met zaak-Dutroux 30/11/2002, Het Volk **Na klacht van Michel Nihoul wegens partijdigheid**

Procureur Michel Bourlet dreigt er onomwonden mee het dossier-Dutroux te laten vallen. Dat is het gevolg van de klacht die Michel Nihoul tegen hem heeft ingediend. Nihoul beschuldigt hem van manipulatie van het onderzoek-Dutroux. Bourlet wil de inhoud van de klacht van Nihoul eerst onderzoeken alvorens een beslissing te nemen.

De advocaten van Michel Nihoul hebben gisteren bij het parket-generaal van Luik klacht ingediend tegen Michel Bourlet omdat hij partijdig zou zijn jegens hun klant.

Nihoul verdenkt er Bourlet en verscheidene speurders van dat ze de pers sinds augustus 1996 gemanipuleerd hebben. Dat zou hebben geleid tot het gerucht dat tegen Kerst 1996 met een autocar een grote kuis zou worden gehouden in de Wetstraat en zelfs in het koninklijk paleis. Nihoul verdenkt er Bourlet ook van dat hij een selecte groep van journalisten bij hem heeft ontvangen om ze elementen door te spelen waaruit moest blijken dat de Franstalige christen-democraten onderzoeksrechter Jacques Langlois - plaatsvervanger van Jean-Marc Connerotte na het spaghetti-arrest - niet zonder bijbedoelingen in de zaak gepromoot hadden. Daardoor zou Nihoul een voorkeursbehandeling gekregen hebben.

De advocaten van Nihoul achten het evenmin uitgesloten dat Bourlet bepaalde pv's heeft laten uitlekken om de geloofwaardigheid van advocaten van de verdediging te ondermijnen.

Procureur Michel Bourlet reageert dat hij zich terugtrekt uit het onderzoek zolang er geen duidelijkheid is over de klacht van Michel Nihoul. Dat kan het Luikse parket-generaal grote problemen bezorgen, want dat was van plan aan Bourlet het openbaar ministerie toe te vertrouwen in het assisenproces-Dutroux. Als hij het niet doet, wie dan wel?

Yves BARBIEUX

Michel PETIT

Geen straf voor Dutroux-speurder die Julie en Mélissa niet vond 02/12/2002, Het Volk

Rijkswachter René Michaux, die felle kritiek kreeg in de Commissie Dutroux omdat hij

Julie en Mélissa niet vond toen hij in 1995 de kelder van Dutroux doorzocht, wordt niet gestraft. In 1998 had toenmalig minister van Binnenlandse Zaken Louis Tobback hem drie jaar teruggezet in graad omdat hij de huiszoeking slecht had georganiseerd. De Raad van State heeft nu beslist dat Michaux niet gestraft kan worden omdat de feiten in 1998 al verjaard waren.

„Mijn cliënt, René Michaux, is niet tevreden met deze uitspraak. Eigenlijk doet het hem niet zoveel. Hij moet leven met de wetenschap dat hij op enkele meters van de opgesloten meisjes heeft gestaan, maar ze niet heeft gevonden. En hoewel hij weet dat hij zich niets te verwijten heeft, toch blijft dat idee hem achtervolgen“, zegt advocaat Jean-Philippe Rivière.

Vier jaar nadat zijn cliënt van toenmalig minister van Binnenlandse Zaken Louis Tobback een tuchtstraf kreeg die hem drie jaar terugzette in graad, besliste de Raad van State om de straf te vernietigen. Daarmee gaat nu ook de enige rijkswachter die gestraft werd voor fouten in het onderzoek naar de ontvoerde meisjes vrijuit.

De beslissing lag in de lijn van de verwachtingen. Kort nadat Michaux gestraft was, besliste de Raad van State al om de tuchtstraf te schorsen. De rijkswachter heeft dus niets gevoeld van de straf. Michaux werd door de generale staf wel overgeplaatst van Charleroi naar Brussel. „Maar dat gebeurde met zijn volle instemming“, zegt Rivière. „Hij zal ook nu in Brussel blijven.“ (SDB)

Aanklager trekt zich terug uit zaak **Uitstel dreigt opnieuw voor proces-Dutroux AD, 2 dec 2002**

Van onze correspondent In België dreigt het 'proces van de eeuw' na bijna acht jaar uitstel opnieuw vertraging op te lopen. In de zaak tegen de vermeende kindermoordenaar Marc Dutroux trekt openbaar aanklager Bourlet zich tijdelijk - en misschien zelfs definitief - terug uit het onderzoek. Directe aanleiding is een klacht van de omstreden Brusselse zakenman Jean-Michel Nihoul, die mogelijk betrokken is bij de zaak-Dutroux. Nihoul verwijt Bourlet 'informatievergiftiging' door te blijven vasthouden aan hypothesen over netwerken en politieke bescherming rond Dutroux. Bourlet vindt dat hij als aanklager niet kan functioneren zolang één van zijn verdachten hem formeel aanklaagt.

De oorlog in Neufchâteau is

daarmee compleet. Vorige week al kwam onderzoeksrechter Langlois ernstig in opspraak toen bleek dat hij een aantal Franstalige media had 'geregisseerd' met als doel Nihoul van elke betrokkenheid bij de Dutroux-ontvoeringen vrij te pleiten.

Juist de mogelijke betrokkenheid van Nihoul is een groot frictiepunt tussen de procureur en onderzoeksrechter. Bourlet eist doorverwijzing van Nihoul naar het assisenhof, Langlois vindt dat onnodig.

De wegens malversaties al enkele malen veroordeelde Nihoul, frequent bezoeker van Brusselse seksclubs, had veelvuldig contact met Dutroux vlak voor diens arrestatie. Ook werd hij door getuigen gezien op de plaats van zeker één ontvoering en leverde hij kort erna een forse partij xtc-pillen aan Michel Lelièvre, één van de handlangers van Dutroux. Nihoul zelf was tipgever van de politie en gaat ook praat op belangrijke politieke contacten. Hij zou een arm hebben, 'zo lang als de Donau'.

Paul Marchal, vader van het vermoorde meisje An, vreest dat van het proces-Dutroux niets meer terechtkomt als Bourlet definitief afhaakt. Nieuwe aanklagers kunnen zich onmogelijk nog tijdig inwerken in een onderzoek dat jaren loopt en inmiddels een dossier van zo'n 400.000 pagina's heeft opgeleverd. Het proces van de in 1996 aangehouden Dutroux, zijn ex-vrouw Michèle Martin en medeverdachte Lelièvre moet eind 2003, begin 2004 beginnen.

'Ik ben mijn twaalfde nooit ontstegen'

VN 30/11

Bij de dood van Boudewijn Büch (1948-2002)

Boudewijn Büch overleed afgelopen zaterdag. Ton Lankreijer sprak een aantal jaren geleden met hem voor het Belgische tijdschrift 'Humo'. Een paar fragmenten uit het niet eerder in Nederland verschenen interview drukken we hierbij af, ter herinnering aan de programmamaker, dichter, romanschrijver en verzamelaar van tienduizenden boeken. 'Het is kennelijk bedreigend als iemand veel weet.' door Ton Lankreijer

Maar twintig procent van de mensen die naar mijn programma's kijken vindt me leuk. Op straat reageren mensen rabiaat op mij. Ik lees al mijn post niet meer, maar het blijft onvoorstelbaar wat mensen schrijven. Het is of buitengewoon negatief of buitengewoon positief. Ik denk dat ik de positieve reacties het ergst vind. Mensen die me waarderen, zou ik willen bedreigen met een met lood gevulde honkbalknuppel.

van hem. Ik heb hem na de scheiding nog maar één keer gezien, voordat hij zich van kant heeft gemaakt in de jaren zeventig. Het gesprek dat ik nog vlak voor zijn dood met hem heb gevoerd, duurde hooguit een kwartier en het was een vreselijke deceptie. Ik wilde hem een aantal dingen vragen, maar dat bedacht ik pas toen ik terugreed na die ontmoeting. Ik had een afspraak gemaakt om hem nog een keer te zien, maar dat zijn dood verhinderde dat. Het was een buitengewoon sombere, depressieve man. Hij had ook een voorkeur voor excentrieke boeken. Tenminste, voor zover ik dat kan reconstrueren, want ik keek wel naar die boeken, maar ik begreep ze niet. Wat ik me ervan kan herinneren, is dat ze over dood en somberheid gingen. Ook ik heb al vroeg besloten dat boeken over mensen die zelfmoord plegen veel leuker zijn dan boeken over mensen die een lang en gelukkig leven leiden. Volgens de huidige psychiatrische maatstaven had mijn vader zonder meer geholpen kunnen worden. Maar het kwam niet bij hem op om hulp te zoeken. Als ze mij voor gek verslijten, vind ik dat een beetje dom. Wat ik tot nu toe voor elkaar heb gekregen, dat lukt niet als je gek bent. Ik run toch een hele winkel in mijn eentje. Wat mensen algauw gek vinden, is *eruditie* en *veel weten*. Dat zijn zo langzamerhand besmette woorden. Het is kennelijk bedreigend als iemand zoveel weet.

Alles wat er tot nu toe in mijn leven gebeurd is, kan ik verklaren uit mijn jeugd. Het is niet voor niets dat ik zoveel romans heb geschreven waarin de vader een centrale rol speelt. Toen mijn vader ons verliet, hebben mijn vijf broers dat als een zegen ervaren. Weg met die man, zo wreed, zo gek. Terwijl ik hem de enige spannende man vind die ik in mijn leven ben tegengekomen. In alles wat ik doe, denk ik nog steeds: dat zou hij moeten zien. Houden van is een raar woord voor iemand die je slaat. Ik denk dat je grosso modo kunt zeggen dat hij zo gek was, zo gewelddadig en seksueel zo waanzinnig actief, dat het zeker voor een vrouw als mijn moeder niet meer was op te brengen. Maar toen hij weg was, werd het niks meer thuis. Ge-

Ik weet dat ik met mijn uiterlijk agressie oproep. "Hij ziet er niet uit, hij wordt te dik en hij is toch al klein." Daar trek ik me niets van aan. Zolang ze me niet voor anti-semiet uitscheiden, word ik niet boos op mensen die me dwarszitten.

Ik ervaar alle kritiek wel als straf. Die straf zit ik uit, het is dezelfde straf als die ik thuis kreeg. Ik moet gestraft worden, ik verdien ook straf, dat heb ik wel geleerd uit mijn psychoanalyse. Alle critici zijn kwaadaardige vaders die me willen straffen.

woon zitten en eten. Veeg je voeten. Terwijl mijn vader al vanaf mijn vijfde jaar iedere zondag quizzen organiseerde. Als ik won, en dat deed ik altijd, haatten mijn broers mij. Die lul, zeiden ze dan, hij krijgt de antwoorden voorgezegd. Maar dat was niet zo, ik studeerde ijverig in de Winkler Prins. De meeste kennis die ik met me meedraag, is nog steeds nutteloos. Van de gekste dingen weet ik wel iets. Nadat ze mij tussen mijn tiende en mijn elfde in een psychiatrisch ziekenhuis hadden gestopt, dacht ik: ik zal bewijzen dat ik niet gek ben.

Ik heb besloten: ik ga zoveel weten, dat ze me wel serieus móeten nemen. Dat heeft niets geholpen, want er zijn nu weer mensen die zeggen dat mijn kennis zinloos is, of dat "Büch geen synthese uit zijn kennis maakt". Hij doet maar wat, of hij heeft jongens in dienst die voor hem schrijven. Het idee alleen al! Je kunt aan mijn slordige stijl zo zien dat ik het echt zelf heb geschreven. Ze weten gelukkig niet hoeveel ik schrijf, veel verdwijnt in rare blaadjes en tijdschriften die niemand ooit ziet.

Tegenwoordig ben je zo langzamerhand de held als je in een gekkenhuis hebt gezeten. Ik word zelfs voor televisieprogramma's gevraagd om erover te praten, maar ik weiger. Als ik me als zestien- of zeventienjarige depressief voelde, dacht ik: straks merken ze het. Daarom hield ik er mijn mond over tegen de kinderpsychiater. Als ik had verteld hoe slecht ik me voelde, had hij me misschien wel weggestopt. Nu ben ik een soort halve artiest en dan maakt het kennelijk niet uit wat je zegt. Interessant, denken veel mensen, terwijl het voor mij zonder overdrijven een diep lijden is geweest. Ik heb nog steeds last van dezelfde verschijnselen, maar ik kan ze nu beter *hanteren* zoals dat dan heet. Ongelooflijk lange aanvallen van zwaarmoedigheid, die soms maanden in beslag nemen. Die zwaarmoedigheid heb ik nu in de hand omdat ik denk: er komt een einde aan.

Ik wil absoluut niet geconfronteerd worden met het verleden, het enige wat ik doe is erover schrijven. Ik ga ook nooit terug naar Wassenaar. Met één broer had ik veel ruzie, maar ook veel contact, dat is de broer die ik nog weleens bel. De anderen heb

Kennis leidt nu eenmaal tot conflicten. Op school wist ik het al allemaal beter. Ik was zeer irritant, probeerde de leraar en de andere jongens af te troeven met mijn kennis. Ik had die hang naar kennis van mijn vader. Toen hij nog bij ons woonde, stond het hele huis vol met boeken. Mijn vader deed niks. Zitten en gek zijn. Hij was een intellectueel, als je dat woord wilt gebruiken, maar ik weet het eigenlijk niet. Als je tien jaar bent, heb je nog nooit een echt gesprek gehad met je vader. Ik weet eigenlijk niets

ik twintig jaar niet gezien, sommigen zelfs vijftien twintig jaar niet.

Ik had vroeger nooit het gevoel, ha, ik ga naar huis. Toen ik op de lagere school zat, heb ik 's middags altijd bij mijn oma gegeten. 's Avonds at ik soms thuis in de keuken, terwijl het gezin gewoon in de huiskamer zat. De rest van het gezin vond dat ik niet op grote groepen kon reageren, want dan raakte ik vast in zenuwcollapsen. Ik werd zo min mogelijk geconfronteerd met mijn broers, dat zou toch maar leiden tot vreemd gedrag van mijn kant. Er waren kamers zat in dat huis, maar ik moest zo nodig heel ver op de onverwarmde zolder boekjes lezen. Ik wilde me op mijn negende al verhangen. Ik weet nog dat ik bezig was een touw te verzinnen op zolder. Nou was mijn vader óók altijd bezig met pogingen tot zelfmoord. Heel openlijk, dan ging ie naar zolder en mijn moeder er achteraan. Een extreme vorm van aandacht trekken. Die neiging tot suïcide is verdwenen. Ik zit die handel nu maar uit. Ik heb vanaf mijn kindzijn nooit meer gedacht dat het leven leuk zou zijn.

Zolang je nog de illusie hebt dat het leuk wordt, streef je nog naar iets. Ik heb altijd gedacht: het zal wel niks meer worden.

Ik ben volstrekt geen sociaal dier, ga nooit naar sociale bijeenkomsten en kom nooit in bars. Ik heb echt de neiging tot lichte walging als ik zie dat een jongen op een bankje zijn tong in de mond steekt van een meisje. Dan wend ik me af en denk, och Jezus, die krijgen nog een hoop te verduren. Ik vind, en dat vond ik vroeger ook al, verliefdheden zeer walgelijke dingen. Verlieftheid leidt tot ruzie, want dat gevoel blijft niet. Ik ken alleen maar fake-emoities.

Ik heb voor mijn twintigste nooit enige seksuele gevoelens gehad en als het al om verliefdheden ging, waren ze ontzettend kinderlijk. Hooguit: die jongen of dat meisje heeft een mooie jas, daar wil ik naast lopen.

Later begreep ik dat ik op één jongen vreselijk verliefd ben geweest. Maar het was streng verboden om als twee jongens samens op het schoolplein te lopen. Dat zou tot homoseksualiteit leiden. En dat

was bij ons zeker het geval geweest. Dus die jongen werd van school gestuurd. Waarom hij wél weg moest en ik niet, dat weet ik nog steeds niet. Hij is later heel treurig aan zijn eind gekomen.

Al mijn verliefde jeugdverzen waren allemaal verzonnen. Je moest toch verliefd zijn, zoals mijn broers, die hadden meiden. Dus ik dacht: laat ik nu maar doen alsof. Ik schreef liefdesgedichten in de schoolkrant, maar die sloegen helemaal nergens op, want ze gingen over niemand.

Ik zeg niet dat ik aseksueel ben, helemaal niet, maar voor mijn voorkeur zijn er beperkingen in de maatschappij. Je kan twee dingen doen: eindeloos morelen en kloten, of last met de politie. In mijn geval zal het wel met de mantel der liefde worden bedekt, omdat ik een bekende Nederlander ben, maar ik heb geen zin om mij in allerlei avonturen te storten. En ik heb ook geen zin om naar de Filippijnen te gaan. Ik vind het toch al een pokkenland, dus daar ga ik zeker niet naartoe om een jongetje te versieren. Ik heb dat gevoel afgeschapt, omdat emoties bij mij een ontregelend effect hebben. Liefdesrelaties, ook met volwassenen, leiden bij mij tot niet meer werken, ik word een karikatuur van mezelf. Dan denk ik: kom op jongens, dat boek moet af. Dat gelijk, dat gedoe, daar kopen we niks voor. Zinloze tijdverspilling.

Ik ben mijn twaalfde nooit ontstegen. Ik heb heel veel mensen die mijn verantwoordelijkheden van me overnemen. Ze versturen mijn rekeningen, ze rijden me rond en ze verzinnen plannen voor me. Ik wil me niet bezighouden met stom gezeik.

Ik ben wél een workaholic, op het moment dat ik stilzit, voel ik me schuldig. Als we in een land gestrand zijn bij de opnamen van een programma, dan is dat voor de ploeg heel vervelend. Ik vind het heerlijk, ik zit lekker in het archief. Waar ik ook kom, er is altijd wel een bibliotheek, een boekhandel of een museum te vinden waar ik het naar mijn zin heb. Ik ben dol op monomane mensen. Ik word verliefd op zo'n gek die in Oxford veertig jaar bezig is met een dodo, of op een man die dertig jaar in een kaartenzaal zit. Ik krijg daar net zo goed een kick van als van popmuziek. Muziek heeft me altijd getroost. Ik was al heel vroeg zeer gesteld op blues, The Animals en The Stones. En de allergrootste is Chuck Berry. Wie je verder ook verzint, de hele popmuziek, alle gitaarloopjes zijn op hem gebaseerd. Ik heb het grote geluk gehad dat ik bijna iedereen die ik bewonderde in de popmuziek heb geïnterviewd. Ik wilde weten hoe popmuzikanten tot geniale kunstwerken komen. Voor mij maakt het niets uit of het een liedje van Buddy Holly is of een boek van Goethe. Dat is volstrekt gelijkwaardig. Toen Elvis Presley overleed, heb ik een week lang met een rouwband om gelopen. De helft van de mensen die me zagen, dachten: die vent is helemaal gek geworden. De andere helft dacht: doe niet zo sentimenteel. Terwijl ik het méende.'

Zie voor een 'In memoriam' pagina 83 in de Republiek der Letteren. VN 30/11

Tijd voor een biografie. Die zal volgens Rob Schouten in VN bij Büch overigens 'een keurig Peter Pan-complex' aantreffen. VN 24/11 Jean-Pierre Geelen

schiedenis. Zijn enthousiaste benadering, gedegen tot in de kleinste details, zorgt voor een levendig beeld van mannen als Goethe en Napoleon, om wie doorgaans een bedompte monumentale sfeer hangt. Het kan heel verkwikkend zijn eens te lezen over Goethe als badgast, of de vraag waar de botten van de dichter precies gebleven zijn, of over Mount Goethe in het oosten van Californië. Het verhaal over de 'pik van Napoleon' is een hoogtepunt wat betreft Büchs geschiedschrijving van het bizarre. Na de autopsie op Sint-Helena in 1821 heeft

het keizerlijk deel ('zeer klein', volgens een van de aanwezige artsen) over de hele wereld gezworven, van verzamelaar naar verzamelaar. Deze 'verkoop- en veilinggeschiedenis' eindigt, zoals veel van de verhalen in *Steeds verder weg*, op dood spoor. Steeds waar Büch op de grenzen van zijn kennis stuit, klinkt echte wanhoop door. Dat leidt zelfs tot deze onredelijke uitbarsting van zelfkritiek: 'Ik ben een minkukel en stel als reizende onderzoeker helemaal niks voor. Erger als ik kan een mens niet mistukken'.

MARTIJN MEIJER

FIM BAS/HH

eigenlijk ook helemaal niet nodig. Maar het gewone volk wil alles gekleurd zien.»

Ik kan er niets aan doen, maar ik moet erom lachen, al is het een ingekookte versie van Reve. De structuur herken je, de woorden ook, maar ze worden op nieuwe situaties geplakt. Bijna alle uitspraken die Fransen uit de mond van Reve optekent, kennen de Reve-liefhebbers.

«Over drie jaar is die man helemaal kaal. Kaal zijn is niet erg, alleen, je hebt geen haar meer.»

Ik kende hem van Reve over doofheid.

«Over drie jaar ben ik helemaal doof. Doof zijn is niet erg, alleen, je hoort niets meer.»

De nadagen van een groot auteur, misschien wel de beste auteur van Nederland. Het zijn de nadagen van een schrijver die in een eigen wereld zit; het huis in Machelen (België) als voorlaatste woning.

Ad Fransen beschrijft hoe Reve je begroet. Soms met een danspasje en een limerick. «Ken je deze: Een juffrouw die stond aan de reling. Ze had een kutwerk vol speling. Ze nam een eind touw, maar toen was ze te nauw. Toen vingde ze wat uit verveling.» Het is een oude — ik geloof niet van Reve, maar van Emiel van Moerkerken (over wie Reve trouwens ook een limerick heeft).

Of Fransen het zo heeft bedoeld, weet ik niet, maar eigenlijk is dit boek een ode aan Joop Schafthuizen, de liefdesvriend van Reve.

Over Joop wordt verschillend gedacht. Hij is direct, onvoorspelbaar, wisselvallig, zeer humoristisch, recht door zee en hij heeft iets depressiefs. Ik ken geen beter gastheer dan hij — als hij er zin in heeft. Hij is wijs, *streetwise*, artistiek en voor Reve zeker een goede man — al wordt daar weleens aan getwijfeld. Hij kan binnen dertig seconden ruzie met je hebben, maar hij kan ook de sfeer gezellig maken. Inderdaad, hij houdt van «kabouters» — nou en? Hij heeft eens een jonge jongen z'n broekje uit laten trekken en diens «pielemuisje» bekeken. Er is verder niets gebeurd — en dat wil Joop ook niet. Joop wil zo'n jongen aankleden, verwennen, mee in bad nemen, die jongen naakt zien, kijken, verliefd worden — en dat is het. Meer een verboden, geheimzinnig soort nieuwsgierigheid bevredigen dan iets anders. Joop wil een broetje. Maar zijn leven lang werd hij voor die wens aangekeken alsof hij een kindermoordenaar was, terwijl het tegendeel het geval is. En dat heeft hem gevormd en ook misvormd. Daarom is hij soms hard, maar evengoed lief.

In het boekje staat een dialoog die wat dat betreft treffend is. Ad Fransen praat met Gerard over diens favoriete onderwerp: de bijbel. Joop is wat huishoudelijk werk aan het doen. Hij komt de kamer binnen en vangt net het woord «testament» op.

Fransen: «Hij onsteekt meteen in woede. «Gatverdammme», zegt hij recht in mijn gezicht, «als je hier op bezoek bent om over Gerards testament te praten dan heb ik nog liever dat je maar gaat of helemaal vertrekt.»»

Het toont Joops beschermende invloed.

Ad moet worden gered door Reve die «giftig» tegen Joop zegt: «We hadden het over Gods woord mafkees. Testament betekent «getuigenis». Maar dat kun jij toch niet onthouden. Jij kan niets onthouden.»

De reactie van Joop is dan veelzeggend: «Nee, want daarom heb ik zeker zoveel bereikt, hè. Ik dank God op mijn blote knieën dat ik niets kan onthouden. Als ik dat er nog bij zou hebben, zou ik helemaal uit elkaar spatten van ellende.»

Welbewust vergeten, anders valt er niet te leven — het typeert Joop.

Ad Fransen heeft Reve mooi in zijn nadagen beschreven, maar het is toch een te klein boekje geworden. Ik had graag gezien dat hij zijn interview met Hanny Michaelis en Reve erbij had gevoegd. Met Hanny Michaelis was Reve vroeger getrouwd en Fransen heeft beiden in *HP/De Tijd* geïnterviewd. Hanny tegenover Joop — dat had ik graag gezien. Een beschouwing van Fransen of iemand anders had ook wel gepast. Nu is het een aardig anekdotenboekje geworden. Geen maaltijd, geen toetje, maar een bonbon.

GaySite.nl 14-11-02

Joop Schafthuizen, de levenspartner van Gerard Reve, moet zich toch verantwoorden voor de rechtbank. Onlangs heeft de Kamer van Inbeschuldigingstelling in Gent besloten dat Schafthuizen uitleg moet geven over aanranding van een minderjarige jongen en het bezit van kinderporno. Schafthuizen, die samen met Reve in België woont, heeft vorig jaar zomer een 13-jarige buurjongen betast. Tijdens het onderzoek naar deze beschuldiging trof de politie kinderporno aan bij het duo thuis.

In juni besloot de rechter nog dat Schafthuizen vrijuit zou gaan, mits hij zich psychiatrisch zou laten onderzoeken en niet meer met kinderen zou omgaan. Hij kreeg daarvoor een proeftijd van vijf jaar. Schafthuizen wil niets zeggen over het besluit dat hij nu toch een proces aan de broek krijgt. Hij wil eerst overleggen met zijn raadsman. Schafthuizen sprak van een delicate en zware zaak, die al veertien maanden duurt. "Ik moet voorzichtig zijn. Het lijkt me verstandig niet te reageren."

De zaak-Schafthuizen veroorzaakte een grote rel in zowel België als Nederland. Reve kreeg in die tijd net de prestigieuze Prijs der Nederlandse Letteren, maar de uitreiking door de Belgische koning Albert ging door de affaire niet door. Schafthuizen kreeg het geldbedrag van ruim 34.000 euro overgemaakt en een oorkonde toegestuurd, die hij meteen doorstuurde naar de Vlaamse tekenaar Kamagurka.

Reactie van Daniel
14-11-2002 02:24

En terecht dat hij zich moet verantwoorden, wat een viesse perverse man. Opsluiten en de sleutel weggooien. Ik weet hoe het is om aangeraand te worden op een jonge leeftijd en wat voor gevolgen het heeft. Het zal de rest van mijn leven bij blijven, ik kan mij goed plaatsen in dat kleine jongen, die is ook geschaad voor de rest van zijn leven. Zulke mannen geven het homo gemeenschap zo een slechte naam en bezorgen alleen maar problemen. Ik vind dat het homo gemeenschap zich gezamenlijk moet distantiëren van zulke praktijken en alles er aan doen om zulke manne en vrouwen achter tralies zien te krijgen!!

Reactie van joop
14-11-2002 10:17

even voor de goede orde, het gaat hier om pedofilie en niet om homofilie, desondanks jammer dat Schafthuizen wel homo is, hiermee schaadt hij wel degelijk het imago van homo's. Hopen dat Schafthuizen een lange straf zal krijgen voor zijn perversiteit.

Reactie van vagar
15-11-2002 04:03

Joop Schafthuysen zei U ? Zeg maar gerust " SchOfthuysen " .

Reactie van Daniel
15-11-2002 05:07

Joop, bedankt voor uw reactie, je heb helemaal gelijk, het gaat wel om pedofilie en niet om homofilie. Dat is nou de treurige kant van deze verhaal, het gaat wel om een homoseksueel die ook pedofiel is. daarom is het zo belangrijk dat de homo gemeenschap zijn gelederen de ranken sluiten voor zulke beesten, en meewerkt om ze uit ons gemeenschap te weren !!

Reactie van frank-asd
16-11-2002 03:41

Weten jullie precies wat er gebeurd is?

Zoals jullie reageren heeft de man de kleine jongen vastgeketend en zijn wil aan hem opgelegd. 'betast' is een ruim begrip.

Ik wil niks goed praten maar zolang je de feiten niet kent....

én het gaat noch om pedofilie noch om homoseksualiteit. Het gaat om aanranding of verkrachting van een minderjarige.

Reactie van Ojajôh?
16-11-2002 05:20

Wat weet iedereen hier weer goed wat er precies aan de hand is. Het enige dat je hiervan kunt zeggen, is dat niemand in het België ná Dutroux nog met een beetje gezond verstand durft te reageren op dit soort kwesties. Door alle tumult is moeilijk nog vast te stellen wat er écht gebeurd is met die rare Schafthuizen. In Nederland worden elk jaar minstens 50.000 kinderen door hun fijne ouders mishandeld, maar dat is kennelijk niet geil genoeg om je over op te winden. Laat je toch niet zo meeslepen met al die hypes. Triésssssssst!!

Reactie van Reactie op de reacties
17-11-2002 03:02

De gay scene heeft boter op het hoofd! Honderden reacties van volwassen homoseksuele mannen op 1 (één) advertentie van een 14 jarige jongen die een vriendje zoekt. Er zijn hiervan Legio voorbeelden op de gay sites te vinden. Hoe harder er geschreeuwd wordt dat oud met jong vies is, hoe méér het er op lijkt dat het is om de eigen voorkeur te verdoezelen. Jong en oud is in de gay scène meer regel dan uitzondering.

De mens is een seksueel wezen. De seksuele energie is onze levensenergie. Gays vechten er al erg lang voor om er op te wijzen dat dit niet alleen aan volwassen hetero's is voorbehouden. Vooral in de heterowereld worden steeds jongere meisjes en jongens ingezet (bijv. als popster) om de seksuele prikkel van de 'volwassen' hetero voeden. Nu worden er in België zelfs sexy meiden ingezet om kinderen commercieel te verleiden (K3). Denk nu niet dat kinderen a-seksueel zijn, het zijn immers gewoon mensen in een vroege fase, die naast commerciële prikkels ook gevoelig zijn voor seksuele prikkels. De kinder-string is nu een hot item en worden we niet jaloers op de jeugd naar mate we ouder worden? Vergeet niet dat ouderen vaak verleid worden door kinderen en dat kinderen tegenwoordig slim genoeg zijn om te weten dat een aanklacht (zelfs als er niets is gebeurd) de oudere ALTIJD in discrediet brengt.

kinderen boven de 12 op dit gebied niet geldt, terwijl we dat in andere opzichten wel van ze verlangen. Ik zal niet de gene zijn die hem zal oordelen. De rechter zal beslissen wat juridisch juist is, die kent alle relevante gegevens.

Paul

Als 10 jarige verkracht, door moeder seksueel misbruikt, als homoseksuele jongerenwerker onterecht in discrediet gebracht door hetero jongeman (later mijn pleegkind) en hulpverlener voor mishandelde homoseksuele jongeren.

Ik ga niet in discussie

Want de publieke opinie (= vaak het elkaar emotioneel naschreeuwen) is belangrijker dan het werkelijke welzijn van kinderen. Inderdaad, lichamelijke en geestelijke mishandeling van kinderen door hun ouders (OOK VAAK OMDAT HET KIND UIT KOMT VOOR ZIJN/HAAR HOMOSEKSUALITEIT) is minder sensatiegevoelig dan pedofilie (houden van kinderen), een relatievorm die trouwens in alle lagen van de bevolking, in alle landen, op alle continenten al eeuwen voorkomt (en in sommige culturen normaal is). Dat geeft te denken. Is het misschien dan toch een menselijke trek om van kinderen te houden? Ik ben het met Frank-asd eens: maak je vooral druk om ONgewenste intimiteit en verkrachting van een medemens en laat jongeren en ouderen met rust die voor elkaar kiezen. Voor wat betreft mijn reactie op Joop Schafthuizen: dat het een domme man is kun je hem niet kwalijk nemen, maar hij blijft wel volledig verantwoordelijk voor zijn eigen handelen. Jammer alleen dat dit voor

VERVOLG VK 31/10

moreel die niet meer bestaat. Terwijl dat systeem gericht zou moeten zijn op het geven van impulsen aan individuen om automatisch en zonder dwang regels van orde na te leven.

In theorie zou de repressie van de overheid zich moeten beperken tot het handhaven van de normen die nog collectief zijn. Dan praten we over een beperkt aantal geboden dat de secularisatie heeft overleefd: gij zult niet doden, stelen en bedriegen. Voor het overige moet je methoden bedenken die het gedrag van mensen als het ware automatisch corrigeert. Bijvoorbeeld: de ouderwetse manier, de 'publieke moraal' manier, om het verkeer te regelen is het stoplicht. Als het licht rood is zult gij stoppen en bij overtreding krijgt u straf. Met als gevolg dat dagelijks duizenden mensen voor een stoplicht staan te wachten terwijl er geen verkeer is. Een belediging voor het beoordelingsvermogen van de mondige burger. De aan de moderne samenleving aangepaste manier is

de rotonde. De burger regelt zelf, op basis van enkele grondregels, hoe het verkeer op een kruispunt het best kan worden afgewikkeld. Bij het stoplicht kijkt de overheid voor je uit, bij de rotonde moet je zelf uitkijken.

Dit soort zelfregulerende systemen zijn op praktisch alle terreinen van het maatschappelijk leven te bedenken, waardoor de toezichhoudende rol van de overheid zich kan concentreren op overtreding van de echte geboden. Maar nog steeds geven de overheid en Leon de Winter de voorkeur aan stoplichten. Terwijl genoegzaam is aangetoond dat de overheden in de versterkte verte niet in staat zijn de naleving van alle regels af te dwingen. Dus moet er worden gekozen tussen een politiestaat of gedogen. Het nieuwe kabinet en Leon de Winter willen nog meer stoplichten plaatsen om de mensen weer in het gareel te krijgen. Gedreven door een verlangen naar de hiërarchische verhoudingen van het verleden. Wat een tragische vergissing.

Privacy bedreigt veiligheid niet. Hoi de grondrechten niet uit veiligheid, maar ook respect voor hun vrijheden en bescherming tegen fouten van de politie', zei de voorzitter van de (gematigde) oraganisatie van Franse magistraten USM op het jongste congres. Hij herinnerde de Franse garde des sceaux eraan dat een minister van Justitie nu juist, binnen de regering verantwoordelijk is voor de publieke vrijheden die moeten worden bewaakt door de rechterlijke macht.

Justitien die rechtsbeginselen willen opbreken om zo een veilige, maakbare samenleving te creëren dienen met wantrouwen te worden bejegend, vindt F. Kuitzenbrouwer.

MML 73/10

Donner maakt bezwaar tegen de opvatting dat de strafrechtpleging „uitsluitend is bedoeld voor de bescherming van de verdachte.“ Dat is in deze absolute zin („uitsluitend“) inderdaad niet vol te houden. Maar daar laat Donner het niet bij. Strafrecht en strafrechtpleging zijn er volgens de minister echter te kort door de bocht, zoals een blik in Minkenhofs handboek

En groep strafrechtgeleerden waarschuwdte onlangs in een open brief dat de grenzen van de rechtsstaat gevaarlijk worden overschreden als men zich verbiedt basisverzoeken in overzorg te doen. Dat is een groot goed. Een onoverzichtelijk strafrecht over het algemeen wordt gehouden voor onrechtvaardig als de privacy van de burger wordt aangetast. Het is niet alleen de privacy, maar ook de rechten van de mens die bedreigd worden. De overheid kan niet zomaar toezicht houden op de activiteiten van burgers, met name op de activiteiten die betrekking hebben op de veiligheid en de veiligheid van de mens.

De overheid kan niet zomaar toezicht houden op de activiteiten van burgers, met name op de activiteiten die betrekking hebben op de veiligheid en de veiligheid van de mens. Dit is niet alleen de privacy, maar ook de rechten van de mens die bedreigd worden. De overheid kan niet zomaar toezicht houden op de activiteiten van burgers, met name op de activiteiten die betrekking hebben op de veiligheid en de veiligheid van de mens.

Justitie heeft niet te klagen over gebrek aan creatieve opsporingsmethoden

De Nederlandse strafvoeding leert: „zowel ten behoeve van de verdachte maar ook in het belang van de strafvordering zelf moet worden aanvaard dat de toekenning van bevoegdheden aan de verdachte te het voor de vervolging moeilijkker maakt.“

In zijn interview zet Donner juist vraagtekens bij bestaande waarborgen als de verplichting een verdachte te waarschuwen dat hij niet tot antwoord verplicht is en bij de jurisprudentie over onrechtmatig bewijs. Daarbij sluit de rechter de vruchten van bepaalde opsporingsmethoden uit, niet omdat hij er geen geloof aan hecht maar omdat ze op onbehoorlijke wijze zijn verkregen. Dat is bedoeld als een dam tegen dubieuze politiepraktijken.

Nederland wil veiligheid. Wie niet? „Onze medeburgers willen veiligheid, maar verschuivingen in de

F. Kuitzenbrouwer is redacteur van NRC Handelsblad.

Magistraten: rechtsstaat uit evenwicht

De rechtbanken krijgen minder geld dan ze hadden gevraagd om de achterstanden in het werk weg te werken. De rechters in Rotterdam vrezden de gevolgen.

Door onze redacteur STEVEN DERIX

ROTTERDAM, 2 OKT. Rechters raken niet snel uit de plooi. Maar deze middag, aan een grote ovale tafel op de één na hoogste verdieping van het rechtbankgebouw in Rotterdam, lijkt het wel of ze boos zijn. Mr. L.C.P. Goossens, voorzitter van de sector strafrecht, spreekt van „irritatie“. De president van de rechtbank, mr. F.W.H. van den Emster, gebruikt regelmatig het woord „onacceptabel“. „De keuzes die de politiek maakt hebben consequenties. Dan moet je daarna niet komen mawen dat wij zo weinig zaken afhandelen.“

Begin september stuurde de Raad voor de Rechtspraak, het overkoepelend orgaan van de rechtbanken in Nederland, een brandbrief aan minister Donner van Justitie. Daar waar de rechtbanken voor 2003 er 70 miljoen euro bij wilden hebben voor extra rechters, om achterstanden weg te werken, kregen zij bezuinigingen opgelegd. De Raad waarschuwde voor nog meer achterstanden, voor 'wachtlijsten' zelfs. Donners reageerde sussend. „Een voorstel dat getuigt van weinig realiteitsbesef“, zegt Goossens. De minister heeft zeker nooit gehoord van het Europees Hof in Straatsburg en het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

Goossens: „Wat je telkens ziet, is dat er steeds meer politie komt. Maar er is ondertussen een tekort bij het OM, geen reclussing, geen jeugdwerk, en volstrekt onvoldoende klinische psychiaters.“ Gemakkelijke oplossingen zijn er niet, realiseren de rechters zich. Zo ziet Goossens niets in het voorstel van scheidend president Gisolff van de rechtbank in Amsterdam om drugsdelicten uit het strafrecht te halen. Internationaal niet haalbaar, denkt hij. „Maar het is wel goed dat we de discussie voeren.“

Daarna geeft hij een lesje staatsrecht. „In Nederland houden de wetgevende, de uitvoerende en de rechtsprekende macht elkaar in evenwicht. Als je de één kleiner maakt, dan neemt de invloed van de andere twee toe en verandert de balans van de samenleving.“ Is de Nederlandse rechtsstaat in gevaar? „Gevaar is een groot woord“, zegt Van den Emster. „Maar als de achterstanden verder blijven oplopen, dan denk ik wel dat het vertrouwen in de rechtsstaat onder druk komt te staan.“

NML

Wie het recht op privacy onderuithaalt omdat minder privacy meer veiligheid zou opleveren, zaagt aan de poten van de rechtsstaat, meent P.J. Hustinx.

De afgelopen maanden is van 'privacy' een karikatuur gemaakt. Tegen de achtergrond van de komende verkiezingen en in de aanloop naar de behandeling van de Justitiebegroting deze week is privacy regelmatig door bestuurders in de media nagesabeld als obstakel bij het bestrijden van overlast, fraude of criminaliteit. Minder privacy zou meer 'veiligheid' opleveren. De gevolgen van deze gemakzuchtige benadering voor belangen en rechten van gewone burgers kan hebben, zijn zorgwekkend.

Het is onjuist te suggereren dat in Nederland het recht op privacy en de bescherming ervan heilig verklaard zijn. Dat is nooit zo geweest. Het grondrecht van burgers op privacy krjgt in de praktijk betekenis in die situaties waarin het

De wat naïeve reactie 'Ik heb toch niets te verbergen' die de ar- Privacybescherming bij per-

De kinderporno op de pc van

De casus

weten hoe dat moet. Dat betekent nog niet dat iedereen zomaar rond mag kijken op hun pc."

Digitaal dossier

In de Verenigde Staten is grote ophef ontstaan over een nieuw plan van het Pentagon. Het Amerikaanse ministerie van Defensie is begonnen met het ontwerpen van een computersysteem waarmee de Amerikaanse overheid toegang krijgt tot allerlei informatie over burgers overal ter wereld, van e-mailberichten en telefoongesprekken tot gegevens over financiële transacties en reisdocumenten.

De naam van het systeem is Total Information Awareness (TIA). TIA, dat pas over enkele jaren klaar zal zijn, kan aan de hand van e-mailberichten, reisplannen en medische gegevens terroristen opsporen en aanslagen voorkomen, vertelde admiraal John Poindexter, hoofd van het Information Awareness Office van het Pentagon en de bedenker van het spionagesysteem, vorige week in de *Washington Post*.

Volgens de *New York Times* wil het Pentagon dat de barrières die bestaan tussen databases van de overheid en het bedrijfsleven worden opgeheven. Het Pentagon wil, in de strijd tegen het terrorisme, overal bij kunnen. „We must become much more efficient and more clever in the ways we find new sources of data, mine information from the new and old, generate information, make it available for analysis, convert it to knowledge, and create actionable options”, aldus Poindexter in een toespraak. Een huiszoekingsbevel of een andere vorm van toestemming van een rechter zal het Pentagon niet nodig hebben om burgers te bespioneren.

In de Verenigde Staten is het plan om twee redenen omstreden. Ten eerste omdat het een systeem betreft dat ook gebruikt zal worden om Amerikanen op grote schaal te bespioneren. Buitenlanders bespioneren gebeurt al tientallen jaren via Echelon, een wereldwijd computersysteem dat via satellieten werkt. Volgens Poindexter wordt het nieuwe spionagenetwerk beter en sneller dan Echelon.

Veel Amerikanen vinden het niet prettig dat hun privacy op grote schaal geschonden zal worden. Bestaande wetgeving moet worden aangepast om surveillance zonder gerechtelijk bevel mogelijk te maken. Een wet, de Homeland Security Act, die grootschalige binnenlandse spionage mogelijk maakt, wordt binnenkort door het Congres behandeld.

In de *New York Times* waarschuwde commentator William Safire vorige week tegen de Homeland Security Act en TIA: „Als de Homeland Security Act niet wordt gemendeerd voordat hij wordt aangenomen gebeurt er het volgende met u: Elke aankoop die u doet met een creditcard, elk tijdschriftenabonnement dat u neemt, elk recept dat u van de dokter krijgt, elke website die u bezoekt, elke e-mail die u verzendt of ontvangt, elk schoolcijfer dat u krijgt, elke storting bij de bank, elke reis die u boekt en elke bijeenkomst die u bezoekt, al deze transacties en vormen van communicatie zullen onderdeel worden van wat het ministerie van Defensie omschrijft als een 'virtuele, gecentraliseerde reusachtige databank'.

Tel bij dit digitale dossier van uw persoonlijke leven alle gegevens op die de overheid over u heeft, over uw aanvraag voor een paspoort, rijbewijs, tolbetalingen, juridische en echtscheidingsdossiers, klachten van nieuwsgierige bureaus bij de FBI [...] en u heeft de droom van elke superspion: een 'Totaal Informatiebewustzijn' van elke Amerikaanse burger."

Marc Rotenberg, directeur van de privacyorganisatie Electronic Privacy Information Center (EPIC) in Washington, verwacht dat TIA een discussie over de bescherming van persoonsgegevens en andere burgerrechten zal aanwakkeren. Sommige politici hebben al bezwaar gemaakt tegen het systeem. Ze spreken van „overkill” en „Orwelliaanse concepten".

De tweede reden dat TIA omstreden is, is het verleden van

NKL

partement brengt 22 uiteenlopende diensten samen en gaat 170.000 ambtenaren tellen. Door de bundeling hoopt Washington terroristen me effectiever te bestrijden. (AP)

ning gezet onder een wet die een nieuw ministerie voor Staatsveiligheid mogelijk maakt. Hij droeg zijn advies voor binnenlandse veiligheidskwesaties, Tom Ridge, voor als minister. Het nieuwe de-

VS: ministerie voor Staatsveiligheid
WASHINGTON, 26 NOV. President George Bush heeft zijn handteke-

woorden van William Safire, met „nog schandaluzere” zaken dan illegale wapenhandel, bezighoudt.
NKL IV/11
MARIE-JOSÉ KLAVER
[klaver@mrc.nl]

ge geschonden waren. Omdat hij had getuigd, was hem beloofd dat hij geen gevangenisstraf zou krijgen.
Sinds januari is Poindexter weert in dienst van de Amerikaanse overheid, waar hij zich, in de

Congres, documenten had vernietigd en het onderzoek van het Congres naar de geheime verkoop van wapens aan Iran tegenwerkte. In 1991 werd het vonnis vernietigd. Een hogere rechter besloot dat Poindexters rechten als getui-

Poindexter, Poindexter, de nationale veiligheidsadviseur van Ronald Reagan, speelde een belangrijke rol in het Iran-contraschandaal. Hij werd in 1990 veroordeeld tot zes maanden gevangenisstraf omdat hij had gelogen tegen het

politie, net als getuige De B., via internet heeft rondgekeken op de pc van de Zeeuw om vast te stellen of de kinderpornoplaatjes er inderdaad op staan.

Het bewijsmateriaal heeft de politie echter verkregen via een regulier huiszoekingsbevel en de inbeslagname van de computer van de veroordeelde. Het hof zegt dan ook verder niets over het rondsnuffelen van de politie op een onbeveiligde pc. Het is aan te nemen dat dit gewoon mag, omdat het immers niet om computervrederebreuk of het daadwerkelijk vergaren van bewijsmateriaal gaat.

Commentaren
Zowel het Meldpunt Kinderporno op Internet als het Meldpunt Discriminatie Internet (MDI) noemen de uitspraak "prima". Bestuurslid Alex de Jode van het Meldpunt Kinderporno vindt dat de handeling van de politie niet te vergelijken is met een doorzoeking, "maar meer met het langs rijden en kijken wat iemand in zijn tuin heeft staan (voor zover zichtbaar vanaf de openbare weg)."

Juridisch onderzoeker Anton Ekker van het Instituut voor Informatierecht (IVIR) aan de Universiteit van Amsterdam maakt een soortgelijke vergelijking om het gedrag van getuige De B. te omschrijven: "Als je over straat loopt en je ziet toevallig dat in een bepaalde woning iets strafbaars gebeurt dan mag je het adres ook gewoon doorgeven aan de politie."

Ronald Eissens, directeur van het MDI, heeft ook geen bezwaren tegen de uitspraak. Er is volgens hem geen sprake van hacken door de getuige of de politie. "Het traceren van IP-adressen en daar een gebruiker aan koppelen doen wij regelmatig en dat is ook niet verboden. Er is hier slechts sprake van het opvragen en registreren van publiekelijk toegankelijke gegevens van de gebruiker." De privacy van de verdachte is volgens Eissens niet geschonden. "De gebruiker had materiaal beschikbaar en als hij dat doet met een machine die niet beveiligd is zodat zijn IP-adres kan worden gezien door een andere gebruiker dan is dat mijns inziens geen privacy-schending."

Rik Kaspersen, hoogleraar Informatica en Recht aan de Vrije Universiteit, vindt de uitspraak correct. Hij vergelijkt een IP-adres met een kentekennummer van een auto. "In de reële wereld zou zich heel goed een vergelijkbare casus hebben kunnen voordoen: Een getuige ziet dat bepaalde personen bij nacht goederen uit een winkel halen en deze in een auto laden. De getuige belt 112 om dit te rapporteren. De politie vraagt vervolgens om het kenteken en het merk van de auto. De getuige, een autoloze oude dame, weet niet precies waar

kinderpornocomputer, is volgens het hof niet onrechtmatig. Het verzoek van de politie impliceerde ook dat De B. nog eens op de pc moest rondkijken om vast te stellen of het daadwerkelijk om dezelfde gebruiker ging. Er is volgens het vonnis geen sprake van "stelselmatige of onrechtmatige gegevensvergaring door getuige De B. of door de politie". De politie was alleen geïnteresseerd in het IP-adres en heeft De B. "niet verzocht gegevens op te slaan."

Rondsnuffelen op andermans pc is geen probleem, volgens de rechters, zolang er geen beveiliging wordt doorbroken. Getuige De B. heeft geen computervrederebreuk gepleegd en "de politie heeft bij de opsporing dan ook geen profijt getrokken van strafbaar handelen van een getuige."

De veroordeelde had zijn pc niet beveiligd. Ook Zeelandnet had geen maatregelen getroffen om gebruikers onzichtbaar te maken. Het hof: "De verdachte heeft voorts geen voorzieningen ter beveiliging van zijn computerbestanden aangebracht, zodat hij zijn bestanden openstelde voor degenen die op het Zeelandnet toegang hadden. (...)

De verdachte heeft zich onder een IP-adres aldus publiek gemanifesteerd (exposure), zodat de bekendmaking aan de politie van het IP-adres door een op het Zeelandnet surfende particulier nadat de politie daarom had gevraagd, reeds daarom niet meer dan een zeer beperkte schending oplevert van zijn persoonlijke levenssfeer."

De veroordeelde wordt zelfs verweten dat hij zijn kinderpornoverzameling openbaar heeft gemaakt via het netwerk van Zeelandnet. "De verdachte heeft zich schuldig gemaakt aan (...) het openlijk tentoonstellen van die afbeeldingen via Zeelandnet. De afbeeldingen konden door gebruikers van Zeelandnet zonder enige belemmering worden bekeken."

De openbaarmaking wordt de man niet zwaar aangerekend. Hij krijgt een gevangenisstraf van twee maanden voorwaardelijk vanwege het bezit van kinderporno. Het gerechtshof houdt rekening met zijn moeilijke privéleven. De man voerde ter verdediging aan dat hij ten tijde van het delict een moeilijke periode doormaakte en veel pervers materiaal van internet haalde in die tijd. Het bekijken ervan verlichtte zijn psychische spanningen. Hij zou geen seksuele belangstelling voor kinderporno hebben gehad.

Onbeveiligde pc?
Het hof heeft zich niet uitgesproken over de vraag of de politie mag rondkijken op onbeveiligde pc's om bewijsmateriaal te vergaren. Uit het vonnis blijkt dat de

de Zeelandnet-gebruiker werd begin juni 2000 ontdekt door een andere klant van Zeelandnet. Deze man, 'getuige De B.' genoemd in het vonnis van 15 november, was aan het rondkijken op computers die via Zeelandnet met internet verbonden waren. Toen hij op een pc een grote hoeveelheid kinderporno aantrof, nam hij contact op met de politie.

Die was zeer geïnteresseerd in zijn vondst en vroeg De B. om nogmaals contact op te nemen als hij de pc met kinderporno weer online zag. De B. ging op zoek naar de pc, vond deze en belde de politie weer. Een onderzoeker computercriminaliteit vroeg De B. wat het IP-adres was van de computer met kinderporno.

Als De B. zegt dat hij dat niet weet en ook niet weet hoe hij daarachter kan komen, geeft de onderzoeker hem instructies. De politieman legt De B. uit welke commando's hij moet intypen om het IP-adres van de computer met kinderporno, waarmee De B. via zijn pc is verbonden, te achterhalen. Als het gelukt is, vraagt de onderzoeker De B. het IP-adres voor te lezen, zo luidt de getuigenis.

Identificerende gegevens
Met het IP-adres en een bevel van de officier van justitie stapt de onderzoeker naar Zeelandnet om de naam-, adres- en woonplaats gegevens van de kinderpornobezitter op te vragen. De politie doet bij de verdachte huiszoeking en neemt zijn pc in beslag. Het gerechtshof vindt dat de recherche niet onrechtmatig heeft gehandeld. Een IP-adres is geen geheim gegeven, redeneren de rechters. Zeker een statisch IP-adres, zoals de Zeelandnet-klant had, is vaak openbaar. Hoewel het IP-adres identificerend is - het verwijst immers naar één bepaalde gebruiker - is het geen "sterk privacy-gevoelig" gegeven, oordeelt het gerechtshof. Het is niet te vergelijken met bijvoorbeeld een geheim telefoonnummer. Het hof vindt het ook niet bezwaarlijk dat de politie een particulier heeft gevraagd het IP-adres te achterhalen. "De instructie van de getuige door de politie over de wijze waarop hij het IP-adres van de computer waarmee hij in verbinding stond op zijn scherm kon krijgen, betreft een eenvoudige reeks van handelingen die bij uitvoering op zichzelf geen bijzondere inbreuk met zich brengt op de privacy van een ander. (...)

Het gaat niet om een bijzondere gecompliceerde technische ingreep of een geheime methode, maar om het toepassen van een commando, dat in de gewone handboeken inzake MSDOS staat omschreven", aldus het vonnis.

Op andermans pc snuffelen
Dat de politie getuige De B. in feite heeft gevraagd, na zijn eerste melding, om actief op zoek te gaan naar de

Fiat hof VS voor antiterrorwet

Door een onzer redacteurs **NRC**
 ROTTERDAM, 19 NOV. Een speciaal hof van beroep in de Verenigde Staten heeft het Amerikaanse ministerie van Justitie in het gelijk gesteld en de vorig jaar aangenomen antiterrorwetgeving, die ruime mogelijkheden biedt voor het afluisteren en volgen van verdachten in de Verenigde Staten, volledig goedgekeurd.

De beslissing door de drie rechters van het nooit eerder bijegekomen hof van cassatie voor toezicht op buitenlandse inlichtingen geldt als een belangrijke overwinning voor John Ashcroft, de Amerikaanse minister van Justitie. Ashcroft heeft lang gepleit voor de vergroting van de rechterlijke bevoegdheden bij de opsporing en bestrijding van vermeende terroristen.

Amerikaanse burgerrechtenactivisten hebben gewaarschuwd dat de vergaande vrijheden die het Amerikaanse ministerie van Justitie onder de zogenaamde Patriot-wet heeft gekregen, een grove aantasting zijn van de constitutionele rechten van Amerikaanse staatsburgers.

Eerder dit jaar oordeelde het hof van toezicht op buitenlandse inlichtingen, dat evenals het hof van cassatie niet in het openbaar bijeenkomt, grote delen van de antiterrorwet ongeldig. Het hof van toezicht behandelt opsporingsaanvragen in kwesties aangaande terrorisme en spionage. Volgens

een uitspraak van het hof in mei zou de Amerikaanse regering de wet van toezicht meerdere malen hebben geschonden en het hof dikwijls hebben misleid. Zo zou het ministerie van Justitie opsporingsaanvragen, die zich zouden moeten beperken tot het verkrijgen van inlichtingen, ook hebben gebruikt bij de bestrijding van andere misdrijven dan die waarvoor ze waren bedoeld. Het hof van toezicht stelde dat het ministerie van Justitie bij een afluisteraanvraag moet voldoen aan veel scherpere eisen.

De drie rechters van het hof van cassatie hebben die beslissing ongeldig verklaard. Zij oordeelden gisteren dat de Patriot-wet zoals die door het ministerie van Justitie wordt toegepast „grondwettelijk [is] omdat het toezicht dat [de wet] mogelijk maakt, redelijk” is. Volgens de rechters heeft het hof van toezicht zijn grenzen overschreden omdat het Congres de vergaande bevoegdheden die de antiterrorwet mogelijk maakt direct na de aanslagen van 11 september al had goedgekeurd.

Minister Ashcroft sprak na de uitspraak van een „enorme stap voorwaarts”. Hij kondigde onmiddellijk aan dat het aantal advocaten van de federale inlichtingendiensten (FBI) zal worden uitgebreid en dat veel nieuwe aanvragen zullen worden gedaan die het afluisteren en volgen van verdachten mogelijk moet maken.

‘Anti-terrorismewetten zijn slecht voor mensenrechten’

Reuters, AP
 NEW YORK

De wereldwijde campagne tegen terrorisme pakt slecht uit voor de mensenrechten. De speciale VN-gezant voor verdedigers van mensenrechten, Hina Jilani, heeft dat dinsdag gezegd in New York, waar zij de Algemene Vergadering van de VN toesprak.

Steeds meer regeringen nemen wetten aan tegen terrorisme die hun zeer ruime bevoegdheden geven tot het arresteren van mensen. Niet zelden wordt daarvan misbruik gemaakt, aldus Hilani.

Mensenrechtenactivisten, asielzoekers en politieke activisten worden volgens de VN-gezant het slachtoffer van de scherpe wetgeving. In sommige landen, waarvan zij de naam niet noemde, ‘is het heel gemakkelijk om de oppositie aan te pakken door die het etiket terrorisme op te plakken’.

De lijst landen met te vergaande anti-terrorismewetten ‘groeit elke dag’, zei Hilani. Zij noemde wel de VS, Groot-Brittannië, Pakistan, Indonesië, Australië en Colombia als landen die haar zorgen baren. ‘Er is geen goede reden om te geloven dat in de nabije toekomst de democratie in Pakistan zal worden hersteld.’

Door de concurrentie op de Britse dagbladenmarkt grijpen de schandaalbladen naar steeds grovere middelen. De chequeboekjournalistiek bereikt nieuwe hoogtepunten. ‘Serieuze nieuwsverhalen verkopen niet.’

Door Peter de Waard

De Britten mogen dan het woord *gentleman* hebben uitgevonden en beleefdheid hoog in het vaandel hebben staan, hun schandaalpers is de meest nietsontziende en intolerante ter wereld. Een van de oorzaken is de enorme concurrentie op de Britse dagbladmarkt. John Slattery van het vakblad *Press Gazette*: ‘Er zijn hier vijftien landelijke kranten, die allemaal moeten overleven.’ Bob Jones – voormalig *Times*-journalist en nu hoogleraar journalistiek aan de City University in Londen: ‘Als je alleen naar de schandaalbladen kijkt, is het een strijd op leven en dood.’

Nu de oplagen teruglopen, grijpen de kranten naar steeds grovere middelen. Lijdende voorwerpen zijn de celebrity's uit politiek, popmuziek, televisie en royalty. De afgelopen tijd is een bloedbad aangericht: drie televisiepresentatoren werden van de buis verbannen, twee ministers moesten opstappen, en nu hebben de Britse tabloids prins Charles en de koningin in het vizier.

Ze beperken zich daarbij niet tot het onthullen van bizarre details. Ze zijn ook aanklager, rechter en jury. De schandaalpers haalt de kastanjes uit het vuur voor de politiek en de rechterlijke macht, die zich tot wettelijke middelen moeten beperken. Het undercover-team van de zondagskrant *News of the World* wist tot de koninklijke familie door te dringen, maar slaagde er ook in een plan tot ontvoering van het celebrity-echtpaar Victoria en David Beckham te ontrafelen.

De *Daily Mirror* – met destijds vijf miljoen lezers – creëerde begin jaren zestig het fenomeen van de moderne schandaaljournalistiek. Met pakkende koppen schootelde het de lezers een mix van

teitskranten als *The Guardian*, *The Times* en *The Daily Telegraph*. ‘Britten zijn fervente krantenlezers, zodat de daling niet snel gaat. Maar jaarlijks gaan er een paar procentjes van af’, zegt Slattery. ‘De markt voor tabloids daalt sneller dan die voor kwaliteitsbladen. De werkende klasse is middenklasse geworden. Lezers zijn hoger opgeleid. Daarnaast brengen de kwaliteitsbladen ook een groter deel van het nieuws dat vroeger exclusief het domein van de tabloids was.’

De *Daily Mirror* besloot na 11 september vorig jaar meer *upmarket* te gaan. Zo werd minder aandacht besteed aan schandalen en roddels en werd meer gedaan aan grote internationale conflicten, zoals de oorlog tegen Afghanistan. Hoofdredacteur Piers Morgan zei van de *Daily Mirror* een serieuzer dagblad te willen

sensatie, entertainment en politieke schandalen voor, die anders was dan het nieuws dat op de net in de huiskamer gearriveerde televisie te zien was. Doelgroep was de grote massa van industriearbeiders. Jones: ‘De *Mirror* deed het toen geweldig. De krant verdiende veertig miljoen pond per jaar.’

Daarnaast lanceerde in 1969 Rupert Murdoch *The Sun*. Dankzij een uitgekende marketingstrategie en veel bloot – de dagelijkse pagina-3-pinup – stak hij de *Daily Mirror* snel naar de kroon. In de jaren tachtig – toen de *Mirror* tot het Maxwell-concern hoorde – voerden de beide bladen een felle concurrentiestrijd, die de Thatcher-gezinde en zeer patriottische *The Sun* in zijn voordeel wist te beslissen. ‘De wapens waren niet zozeer schandalen, als wel cadeautjes, prijzenfestivals en bingo’s. Dat was wel een dure manier van concurreren’, zegt Jones.

Begin jaren negentig ging het met *The Sun* langzaam bergafwaarts. Een nieuwe concurrent, de *Daily Star*, wist met nog meer bloot in de kolommen veel lezers bij *The Sun* weg te halen. De *Daily Mail*, de krant van de oerconservatieve Tories op het platteland, bleef de stabiele factor onder de tabloids. Met rechtse standpunten en Victoriaanse waarden koesterde deze krant zijn achterban.

Het grootste Britse dagblad is nog altijd *The Sun*, met 3,5 miljoen lezers. Nummer twee is de *Daily Mail*, met 2,4 miljoen en drie de *Daily Mirror*, met 2,1 miljoen. Samen met de beide kranten van Richard Desmond – *Daily Express* en de *Daily Star*, die elk iets minder dan een miljoen kranten per dag drukken – hebben ze 60 procent van de Britse dagbladmarkt in handen.

Maar de oplagen staan onder grotere druk dan die van de kwaliteitskranten als *The Guardian*, *The Times* en *The Daily Telegraph*. ‘Britten zijn fervente krantenlezers, zodat de daling niet snel gaat. Maar jaarlijks gaan er een paar procentjes van af’, zegt Slattery. ‘De markt voor tabloids daalt sneller dan die voor kwaliteitsbladen. De werkende klasse is middenklasse geworden. Lezers zijn hoger opgeleid. Daarnaast brengen de kwaliteitsbladen ook een groter deel van het nieuws dat vroeger exclusief het domein van de tabloids was.’

De krant begon een anti-oorlogscampagne en leek daarmee aanvankelijk succesvol, maar nadat de strijd in Afghanistan was beslist, ging het met de oplage niet goed. In mei opende de *Daily Mirror* daarop een prijzenoorlog met concurrent *The Sun*. Het enige resultaat was dat de oplage van de *Daily Mirror* in oktober met 5 procent was gedaald.

Begin november verwierf de krant echter voor 300 duizend pond het verhaal van de van dienstal vrijgesproken butler van Diana, Paul Burrell. Nu schoot de oplage ineens met 300 duizend per dag omhoog.

De concurrentie bleef niet stilstaan. De chequeboekjournalisten

tiel bereikte nieuwe hoogtepunten. Elke bediende van het koninklijk huis kon ineens veel geld voor zijn verhaal krijgen, indien er tenminste een ranzig detail in stond.

‘Een deel van de oplage staat vast. Maar daarboven moet je mensen zien te vangen. Er moet een blikvanger zijn die de mensen de krant doet kopen. Serieuze nieuwsverhalen verkopen niet’, aldus Trevor Kavanaugh, de politieke redacteur van *The Sun*. Kavanaugh wijst op een opening met een primeur over drie uitgelekte brieven van de premier. ‘De verkopen op die dag waren 90 duizend stuks lager. Toen de krant de volgende dag opende met een verhaal over een populaire soap, was de oplage terug op het oude niveau.’

Schandalen rond televisiepersoonlijks – zoals die van de in Zweden geboren televisiepresentatrice Ulrike Jonsson die eerst een affaire had met de coach van het Engelse nationale voetbalelftal en daarna onthulde verkracht te zijn door een andere televisiepersoonlijk – verkopen al gauw honderdduizend kranten per dag extra. Dit jaar gingen al drie presentatoren – John Leslie (beschuldigd van het verkrachten van Ulrike Jonsson), Angus Deyton en Michael Barrymore – aan hun schandalen ten onder.

De tabloids mensen kunnen maken en breken, weten ook de politici. Tony Blair won met New Labour de verkiezingen, omdat hij in tegenstelling tot zijn voorgangers van het oude Labour *The Sun* en de *Daily Mail* wel in de arm nam en deze kranten net zo vaak interviews gunde als *The Guardian* of *The Times*. Ondanks de dalende oplagen wil hij ze te vriend houden. De meeste primeurs worden tegenwoordig door Blairs spindoctors toegespeeld aan de tabloids. Maar als de premier een misstap maakt, gaat ook zijn kop eraf.

Pr-goeroe Max Clifford, die als communicatiemanager van veel sterren de media positieve verhalen toespeelt en de schade van negatieve verhalen probeert te beperken, noemt de Britse media ‘de meest bloeddorstige ter wereld. Als je de media gebruikt voor je carrière, zullen ze je vernietigen. Kranten kunnen vandaag je beste vriend zijn en morgen je grootste vijand.’

In een een interview met de BBC ontkende Piers Morgan, hoofdredacteur van de *Daily Mirror*, vorige week dat zijn krant alleen slachtoffers maakt om oplage te winnen. Maar hij erkende dat de *Mirror* verschillende vrouwen die wilden zeggen door Leslie te zijn verkracht, enkele honderden ponden had betaald.

Hoe vernietigend de tabloids kunnen zijn, blijkt ook wel uit de grote gevolgen die het Burrell-verhaal heeft gehad voor het koningshuis. In één klap lag Charles’ zorgvuldig uitgestippelde pr-operatie op weg naar de acceptatie van een huwelijk met Camilla in duigen.

Maar in tegenstelling tot de Windsors zijn niet alle beroemdheden weerloze slachtoffers. ‘In de verhalen moet altijd een kern van waarheid zitten. Anders zou de krant onmiddellijk een smaadprocedure aan zijn broek hebben’, aldus Slattery.

Niettemin constateren sommigen een verdere teloorgang van de journalistieke ethiek in Groot-Brittannië. Jones sluit niet uit dat de nog te benoemen baas van de Press Complaints Commission (PCC) – de Britse Raad voor de Journalistiek – toch weer zal overwegen nieuwe privacyregels in te voeren. Slattery: ‘We praten al tien jaar over striktere regels, maar de theorie is makkelijker dan de praktijk.’

De tabloids hebben daarbij een ongebruikelijke bondgenoot. Ook de hoofdredacties van de Britse kwaliteitspers willen geen striktere wetgeving of gedragsregels. Zij vrezen dat het hierdoor ook voor hen onmogelijk wordt schandalen in de politiek of het bedrijfsleven te onthullen.

Britten beperken rechten verdachte

Van onze correspondent
 Peter de Waard
 LONDEN

Op de dag dat in Groot-Brittannië een gedetineerde werd vrijgelaten omdat hij 25 jaar geleden ten onrechte bleek te zijn veroordeeld wegens moord, kondigde de regering-Blair een herziening van het strafrecht aan waarbij de rechten van verdachten drastisch worden beperkt.

De maatregelen werden gisteren bekendgemaakt in de troonrede van koningin Elizabeth die sprak van een ‘hervorming en herweging van het eeuwenoude Britse strafrechtstelsel’. In het nieuwe strafrecht zullen de zorg voor het slachtoffer en de veiligheid van de gemeenschap voorop staan in plaats van het recht van de crimineel.

Zo zal een radicaal lik-op-stuk-beleid worden ingevoerd. Asociaal gedrag op straat zal hard worden aangepakt en de politie zal voor kleine ordeverstoringen ter plekke boetes kunnen opleggen. Ook zal het aanbrengen van graffiti zwaarder worden bestraft en komen er ook strengere regels voor het gebruik van zogenaamde luchtdrukwapens. In een nieuwe wet ter voorkoming van seksuele delicten zal de bescherming van ‘kwetsbare groepen’ zoals jonge

kinderen, voorop staan. De lijst met daders van seksuele vergripen zal worden uitgebreid.

Ook zal de rechtspraak aanzienlijk worden vereenvoudigd. De regel dat verdachten niet twee keer kunnen worden vervolgd voor hetzelfde strafbare feit, zal worden afgeschaft. Als in de toekomst nieuw bewijsmateriaal wordt gevonden, kan iemand voor hetzelfde delict opnieuw voor de rechter komen. Verder zullen jury's op de hoogte worden gesteld van eerdere veroordelingen van verdachten, wat in Groot-Brittannië zeer onstreden is.

De regering-Blair kondigde in de troonrede negentien nieuwe wetten aan, waarvan zes te maken hebben met criminaliteitsbestrijding. De Liberaal-Democraten en mensenrechtenactivisten noemden de maatregelen een veel te vergaande inbreuk op de ‘burgerlijke vrijheden’. De Conservatieven – normaal de partij van *law and order* – karakteriseerden ze als onbruikbaar. Daarnaast twijfelden ze of het pakket ook het beoogde effect zal hebben: meer veiligheid op straat.

Blair was daardoor niet van zijn stuk gebracht. Hij betitelde zijn plan om de openingstijden van de pubs en bars vrij te geven zelfs als een maatregel die van Groot-Brittannië een veiliger en beschaafder land zal maken.

Tony Blair is premier van Groot-Brittannië. Dit artikel is oorspronkelijk geschreven voor de NRC internationale denktank Policy Network. info@policy-network.net (FRAGMINT)

• Ten eerste zullen we het strafstelsel hervormen en daarbij meer rekening houden met de slachtoffers van misdaden. Misdadigers komen er te gemakkelijk af. Oude regels moeten worden afgeschaft, de toegang moet worden vereenvoudigd, de straf moet afgestemd worden op zowel de misdadiger als de misdaad, en verslaafde misdadigers moeten worden behandeld of in bewaring gesteld. Eerdere veroordelingen moeten in aanmerking worden genomen, net als bewijs op basis van horezegen. Als er overtuigend nieuw bewijs is dat opnieuw in de richting van een bepaalde verdachte wijst, moet een nieuw proces mogelijk zijn. Dat is allang het geval in Duitsland, Finland en Denemarken. Rechters moeten strengere straffen kunnen geven en we zullen de politierechter en de strafrechter samenvoegen om de procesgang te versnellen.

• Ten tweede moeten we strengere straffen instellen voor geweldsmisdrijven en seksuele misdrijven. De daders zullen alleen in vrijheid worden gesteld als ze geen gevaar meer vormen voor de samenleving. We moeten ervoor zorgen dat de strafmaat past bij de misdaad en dat de dader niet in herhaling vervalt. Het doel is een strafstelsel waarin iedere verslaafde dader wordt geïdentificeerd en waarin wordt getracht hem van zijn verslaving af te helpen en uit de sfeer van de misdaad te halen.

De naoorlogse 'zwijgcultuur' heeft plaatsgemaakt voor een nationale 'klaagcultuur'. De emotie is tot op grote hoogte geëmaniceerd, Maar intussen ruikt er wel degelijk een nieuwe zakelijkheid op.

Jolande Withuis: *Erkenning. Van oorlogstrauma naar klaagcultuur.* De Bezige Bij, 269 blz. € 19,90

MM Gemma Blok 22/11

Eind jaren veertig betoogden Nederlandse psychiaters dat oorlogsslachtoffers door 'uitbundige belangstelling' voor hun geestelijk leed verward en verzwakt zouden raken. Tot het midden van de jaren zestig was de aandacht voor de psychische gevolgen van de Tweede Wereldoorlog minimaal. Typerend voor deze zwijgcultuur is het woordenboek Van Dale uit 1956: het begrip 'trauma' verwijst daarin naar een lichamelijke verwonding, en het woord 'verwerken' naar het omzetten van turf in cokes.

Tegenwoordig is het klimaat honderdtachtig graden omgeslagen. We leven nu in een ware klaagcultuur, betoogt sociologe Jolande Withuis. Het woord trauma wordt te pas en te onpas gebruikt. Volgens de media waren duizenden Nederlanders getraumatiseerd door de dood van 'Pim'. Bij grote of kleine rampen snellen legers traumapsychologen toe.

In haar boek *Erkenning. Van oorlogstrauma naar klaagcultuur* beschrijft Withuis de historische achtergronden van deze cultuuromslag. Ter verklaring van de zwijgcultuur in de jaren vijftig, wijst ze op de naoorlogse commotie over de vermeende 'morele verwildering' van het Nederlandse volk. De oorlog zou hebben gezorgd voor gebroken gezinnen, zedeloosheid en losgeslagen jongeren. Het streven naar 'gezinsherstel' kreeg daarom eind jaren veertig voorrang in politiek en psychiatrie. Moralisme verdrong de aandacht voor individueel oorlogsleed. Daarbij werd de herinnering aan de oorlog lang gekleurd door een heldhaftig beeld van Nederland. De aandacht voor het verzet domineerde en dat verhinderde het zicht op allerlei oorlogsleed. Zo werd van joodse burgers

Hoe slap is de moderne slachtoffercultuur

vooral dankbaarheid verwacht; velen hadden immers hun leven gewaagd om hen te redden. De jodenvervolgung werd niet verdrongen, maar de herinnering concentreerde zich rond politieke kwesties als de berechting van oorlogsmisdadigers. Voor de ellende van ondergedoken kinderen was voorlopig ook geen plaats: de onderduik was hét succes van het verzet, en dat sommige redders onhartelijk of zelfs antisemitisch waren geweest, paste niet in het plaatje.

De omslag kwam in de jaren zeventig, zoals politicoloog Ido de Haan eerder beschreef in *Na de ondergang. De herinnering aan de Jodenvervolgung in Nederland 1945-1995* (1997). In de herinnering aan de oorlog gingen de slachtoffers van de holocaust, en hun psychische problemen, een steeds centrale rol spelen. Lofzangen op het verzet maakten plaats voor zelfkastijding: de Nederlandse bevolking was laf geweest tijdens de oorlog. In 1968 maakte een televisie-interview van Mies Bouwman met Ed Hoornik, Dachau-overlevende, diepe indruk. Hoornik noemde het een schandaal dat verzetsleden al sinds 1947 recht hadden op een bijzonder pensioen, terwijl er voor joodse overlevenden geen voorzieningen waren. In 1972 werd op televisie de film vertoond *Begrijpt u nu waarom ik huil*, een aangrijpend verslag van een LSD-behandeling door psychiater Bastiaans van een man met een concentratiekampsyndroom. Een jaar later werd de Wet Uitkering Vervolgingslachtoffers van kracht, en vervolgens vroegen en ontvingen steeds meer groepen erkenning voor hun leed: na de holocaustslachtoffers zelf ook hun kinderen; verder de kinderen van NSB'ers, Indische oorlogsslachtoffers en burgerslachtoffers.

Diagnose

Nog een andere oorlog droeg bij aan het ontstaan van de huidige 'traumacultuur', aldus Withuis: die in Vietnam. Na terugkeer in Amerika werden de Vietnam-veteranen vaak geminacht. Een groot deel van het Amerikaanse volk was immers tegen die oorlog, en voorstanders waren teleurgesteld dat Amerika de oorlog verloor. Een deel van de veteranen raakte aan de drugs of werd gewelddadig. Andere oud-soldaten probeerden begrip te kweken voor dit losgeslagen gedrag door lezingen te houden over de gruwelen die ze in Vietnam hadden doorstaan. Hun pleidooi vond gehoor onder psychiaters en in 1980 ontstond een nieuwe diagnose: de 'post-traumatische stress stoornis' (PTSS). De op drift geraakte veteranen waren geen gevaarlijke losbollen meer, maar zieke slachtoffers.

In de decennia daarna maakte de diagnose PTSS furor. Er ontstonden aparte klinieken, tijdschriften en congressen voor, met name in Amerika, maar ook in ons land. 'Als de slachtoffers zichzelf al niet ontdekten', aldus Withuis, 'ontdekten psychologen wel telkens nieuwe groepen die door massale PTSS getroffen bleken.' Het leger getraumatiseerden groeide: slachtoffers van seksueel misbruik, gepeste kinderen, partners van mensen in coma, ontwikkelingswerkers. Feministen leverden volgens Withuis een grote bijdrage aan deze slachtoffercultuur, door middel van hun lotgenotengroepen en bewustwordingssessies. Daar werd gezocht naar 'verdrongen gevoelens', en vervolgens de strijd aangebonden met onderdrukkende structuren: een model dat overgenomen werd door andere sociale bewegingen. Slachtofferrol en assertiviteit raakten gecombineerd.

Withuis beschrijft zodoende twee belangrijke pijlers van onze gepsychologi-

Criminelen en junks hoeven tegenwoordig niet meer aan te komen met een verhaal over hun rotjeugd

seerde cultuur: de ervaring van de Tweede Wereldoorlog en de Amerikanisering van de Nederlandse samenleving. Helemaal analyseert ze de cruciale omslag in de jaren zeventig minder diepgaand dan de zwijgcultuur uit de jaren vijftig. Withuis herhaalt meermalen dat in de jaren zeventig de 'flinkheidsmoraal' van de wederopbouw verminderde, terwijl 'de emotie emancipeerde' en het slachtofferchap status kreeg. Dat laatste lijkt de crux van het hele verhaal.

Maar het blijft een beetje de vraag waar die toegenomen fascinatie en waardering voor slachtofferchap precies vandaan kwam. Aan het eind van haar boek oppert Withuis de verklaring dat individuele kwetsbaarheid een 'moreel richtsnoer' is in een samenleving waarin religies en ideologieën geen collectieve moraal meer bieden. Vroeger vertelden priesters en dominees ons dat we niet mochten moorden, verkrachten en onderdrukken. Sinds de ontkenning wordt onze vrijheid begrensd door het toegenomen inlevingsvermogen met slachtoffers van geweld of intolerantie. Het besef van de kwetsbaarheid van onszelf en anderen zorgt ervoor dat we ons beheersen. Psycholoog Hans Boutellier introduceerde deze prikkelende theorie

in zijn proefschrift *Solidariteit en slachtofferchap* (1993).

Zo bekeken is het moderne 'slachtofferisme' dus helemaal niet zo'n slechte zaak. Ook Withuis noemt de toegenomen compassie 'een groot goed'. Maar 'over-assertieve pseudo-slachtoffers', betoogt ze, 'hebben de echte overstemd.' Volgens Withuis babbelt half Nederland tegenwoordig bij de koffie over het verwerken van trauma's. Mensen die een legionellabesmetting overleefden, verkeersslachtoffers, wintersporters die ontsnapten aan een lawine - ze eisen erkenning voor hun 'trauma', zelfs als ze welbewust een risico namen (skiën, autorijden).

Politiek-correct

Kennelijk zijn we zo verwend geworden, dat we niet meer met tegenslag om kunnen gaan, denkt Withuis. Ze is niet de eerste die zich ergert aan de doorgeschoten klaagcultuur, getuige bijvoorbeeld het succes van Robert Hughes' *The culture of complaint* (1993). De Australiër Hughes keerde zich daarin tegen de therapie van de Amerikaanse samenleving, en tegen het politiek-correcte sentimentalisme rond vrouwen, zwarten, homo's en gehandicapten.

Maar, waarschuwt Withuis, dergelijke op zichzelf begrijpelijke ergernis mag er niet toe leiden dat de winst van de nieuwe gevoeligheden die in de jaren zeventig tot bloei kwamen, verloren gaat. Haar angst voor een 'nieuwe hardheid' lijkt terecht. Ons taalgebruik is weliswaar nog steeds zwaar gepsychologiseerd, maar daaraan schuilt een toenemende zakelijkheid. Criminelen en junks (vroeger, wat minder hard: 'junkies') hoeven tegenwoordig niet meer aan te komen met een verhaal over hun rotjeugd. Inzichtgevende therapie voor psychiatrische patiënten wordt langzaam verdrongen door pillen en korter durende therapie, die niet graaft in de jeugd maar mensen zo snel mogelijk weer op de rails wil krijgen. De echte slachtoffers van tegenwoordig klagen ondertussen lang niet hard genoeg: de bewoners van verpleeghuizen, chronisch psychiatrische patiënten, onderbetaalde hulpverleners, illegalen die vuil werk doen zonder uitzicht op officieel verblijf, mensen die vastzitten in achterstandswijken door een gestagneerde woningmarkt. Als we niet oppassen, leidt de ergernis over de verregaande democratisering van het gevoel van slachtofferchap ertoe, dat het medeleven met werkelijk sociaal marginalen afneemt, terwijl en passant wordt bezuinigd op de overheidsvergoeding voor langer durende psychotherapie. Dat zou pas echt reden zijn tot klagen.

Vrouwenbesnijdenis voor minister geweldsdelict

DEN HAAG - Het Openbaar Ministerie moet een 'duidelijker' beleid voeren tegen vrouwenbesnijdenis in Nederland. Dat zei minister Donner van Justitie donderdag in de Kamer. Hij omschrijft besnijdenis als 'een ernstig geweldsdelict'. Hij zal binnenkort over het onderwerp overleggen met de procureurs-generaal. **VK 8/11**

Minister verhoogt straf kindermoord

Groot-Brittannië De Britse regering heeft de straf verdubbeld van de 43-jarige man die is veroordeeld voor de moord op een 8-jarig meisje. De man was door de rechtbank veroordeeld tot levenslang, wat in Groot-Brittannië neerkomt op maximaal 25 jaar cel. De regering verhoogde die straf tot 50 jaar. De Britse minister van Binnenlandse Zaken David Blunkett maakte de beslissing bekend. Hij heeft de bevoegdheid straffen te verzwaren en staat onder grote publieke druk om kindermoordenaars en pedofielen strenger te straffen. (AFP/ANP)

Minister mag geen minimumstraf meer opleggen

LONDEN, 26 NOV. De Law Lords, het hoogste Britse rechtscollege, heeft de minister van Binnenlandse Zaken de bevoegdheid ontnomen om minimumstraffen op te leggen aan zware criminelen. Zo'n tweeduizend moordenaars zouden nu hun vonnis door een rechter laten herzien. In 215 gevallen zou dat ertoe kunnen leiden dat de crimineel voorwaardelijk wordt vrijgelaten, onder toezicht van de reclassering. De minister wil een wet indienen die ervoor moet zorgen dat in extreme gevallen moordenaars nooit meer op vrije voeten komen. (BBC)

Carrière in het slachtofferchap

KINDEREN die verzeild raken in oorlogsgeweld, die het slachtoffer zijn van incest en huiselijke tirannie, of die hun ouders vroegtijdig verliezen, maken een goede kans verder getraumatiseerd door het leven te gaan. Dat is althans de gedachte die in de tweede helft van de vorige eeuw algemeen gangbaar is geworden. Dat idee heeft geleid tot een complete trauma-industrie van bij rampen toesnellende traumateams tot eindeloos voortlopende schadeclaims. Blijvende schade en slachtofferchap lijken zo in een paar decennia te zijn uitgegroeid tot de vaste begeleiders van akelige gebeurtenissen. Het is een ontwikkeling die inmiddels de nodige scepsis oproept. Talloze mensen weten tenslotte na een ramp hun leven zonder al te veel problemen voort te zetten. Zij danken dat, betoogt de Franse neuroloog, psychiater en psychoanalyticus Boris Cyrulnik, aan hun veerkracht.

Cyrulnik beschrijft in zijn recent verschenen *Veerkracht - Over het overwinnen van jeugdtrauma's* de factoren die de benodigde veerkracht bewerkstelligen. Deze beschrijving voert hem langs de relatijestijl die een kind in zijn prilste jaren ontwikkelt om uiteindelijk uit te komen bij waar het naar zijn idee werkelijk om gaat: de wijze waarop de omgeving op een traumatische gebeurtenis reageert. Aan de psychoanalytisch geschoolde dochter van Freud, Anna Freud, ontleent hij de gedachte dat voor het ontstaan van een trauma twee klappen nodig zijn.

Cyrulnik: 'De schade van de eerste

klap (de verwonding of het gemis) hangt af van de aard van de agressie. Maar het verwoestende gevolg van de weerslag (de tweede klap, die het eigenlijke trauma teweegbrengt) komt voort uit de manier waarop de eerste klap door familie en omgeving en door de getroffen zelf achteraf, als hij geschiedenis geworden is, wordt beoordeeld.' Voor zichzelf sprekende voorbeelden daarvan zijn meisjes die niet geloofd worden wanneer zij een verkrachter aangeven, of Vietnam-veteranen die met de nek worden aangekeken omdat zij met een foute oorlog worden geassocieerd.

Minder duidelijk, maar zeker zo belangrijk zijn de cultureel bepaalde vanzelfsprekendheden rond trauma's. Zo kunnen merisen die de mishandelingen

in hun jeugd aardig overwonnen lijken te hebben, alsnog totaal in paniek raken wanneer ze op het punt staan een gezin te stichten: mishandelde kinderen worden immers, zo gonst het rond in onze maatschappij, mishandelende ouders.

Het is dit fatalistische denken waar Cyrulnik zich tegen verzet. Onze cultuur, betoogt hij, moedigt gekwetste kinderen aan een carrière te maken van het slachtofferchap. Door de nadruk te leggen op het vermogen van mensen om opgelopen averij afdoende het hoofd te bieden, zet hij een welkome stap weg van de trauma-industrie.

Ranne Hovius

Boris Cyrulnik: *Veerkracht - Over het overwinnen van jeugdtrauma's.* Ambo; € 24,90.

in Mekka op 11 maart. Veel meisjes hadden hun nachtgewaad nog aan toen het vuur zich in de vroege ochtend verspreidde en renden in paniek de straat op. Daar werden ze echter door de moettawa weer met stokken het brandende gebouw in gedreven, omdat ze de strenge kledingvoorschriften hadden genegeerd.

Het optreden van de moettawa in Mekka leidde tot felle protesten. Op diverse plaatsen in het land braken rellen uit.

De zedenpolitie is naast de publieke afranselingen ook berucht om zijn onaangekondigde bezoeken aan woningen om te controleren of er alcohol wordt gedronken of anderszins onwettelijke handelingen plaatsvinden. Prins Nayef heeft moettawa-commandant Ibrahim bin Ghaith laten weten dat het met deze invallen gedaan moet zijn.

De prins blijft echter van mening dat de moettawa, die in religieus fanatisme vaak werd vergeleken met de Afghaanse Taliban, goed werk verricht. De organisatie wordt niet ingelijfd bij een van de reguliere veiligheidsdiensten, zoals in sommige media was gesuggereerd.

LONDEN/ANP-AP - De beruchte Britse kindermoordenaar Myra Hindley is gisteren in een ziekenhuis op 60-jarige leeftijd overleden aan een infectie aan de longen. Hindley en haar vriend Ian Brady werden schuldig bevonden aan een serie kindermoorden tussen juli 1963 en oktober 1965. Sommige slachtoffers werden geslagen, gemarteld en seksueel misbruikt. De twee kregen bekendheid onder de naam de Moors Murderers, omdat ze hun slachtoffers begroeven in

het verlaten moeraslandschap van Sattleworth Moor, nabij Manchester.

De twee kregen levenslang voor de moord op de 10-jarige Lesley Ann Downey en de 17-jarige Edward Evans. Brady werd daarnaast veroordeeld voor de moord op een jongen van 12. In 1987 bekende het paar nog de moord op twee kinderen, een 16-jarig meisje en een 12-jarig jongen.

De moord op Lesley Ann Downey was misschien wel de beruchtste van het paar. Hindley lokte het meisje op de dag na Kerst mee. Het meisje werd sek-

sueel misbruikt, gemarteld en gedwongen te poseren voor pornografische foto's. Hindley nam de mishandeling op op een geluidsband, die werd afgespeeld in de rechtbank. Hindley en Brady werden in 1965 gearresteerd nadat ze Hindley's zwager hadden gedwongen de moord op Edward Evans bij te wonen. De zwager

Myra Hindley Archieffoto

vluchtte en belde de politie. Hindley was de langst gedetineerde vrouw in Groot-Brittannië. Gedurende de 36 jaar dat ze achter de tralies zat, probeerde ze herhaaldelijk gratie te krijgen. Hindley heeft altijd volgehouden dat ze niet heeft deelgenomen aan de moorden en het seksueel misbruik. Het hoogste Britse gerechtshof bepaalde in 2000 echter dat Hindley haar leven lang in de gevangenis moest blijven. Toch stierf ze uiteindelijk in een ziekenhuis, waar ze twee weken geleden was opgenomen na een vermoedelijke hartaanval. Ze was in haar cel gevonden, nadat ze was ingestort. Ze leed onder meer aan angina en botontkalking en stond bekend als een zware roker.